

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY BRALIN**

„UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO”

**Załącznik Nr 3
do Uchwały Nr XXI/103/2012
Rady Gminy Bralin
z dnia 2 kwietnia 2012 r.**

Bralin, kwiecień 2012r.

Spis treści:	str.
1. Wstęp	3
1.1. Cel opracowania	3
1.2. Podstawy prawne opracowania	4
1.3. Materiały wejściowe do opracowania	5
1.4. Założenia metodologiczne	6
1.5. Zakres zapisu uwarunkowań przestrzennych gminy	6
2. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego	8
2.1. Położenie	8
2.2. Morfologia i ukształtowanie terenu	8
2.3. Budowa geologiczna	9
2.4. Warunki klimatyczne	10
2.5. Hydrografia terenu	11
2.6. Zasoby wód podziemnych	11
2.7. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej	13
2.7.1. Pochodzenie gleb oraz warunki glebowe	13
2.7.2. Struktura bonitacyjna oraz waloryzacja rolnicza gleb	15
2.7.3. Organizacja gospodarstw rolnych oraz produkcja rolnicza	16
2.8. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej	21
2.9. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego	24
2.9.1. Ochrona środowiska	24
2.9.2. Ochrona przyrody	25
2.9.3. Ochrona krajobrazu kulturowego	27
3. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów, stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony, warunków i jakości życia mieszkańców oraz stanu prawnego gruntów	28
3.1. Sieć osadnicza oraz dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu	28
3.2. Demografia	28
3.3. Zasoby mieszkaniowe oraz warunki zamieszkania	33
3.4. Rynek pracy i bezrobocie	37
3.5. Usługi oświaty	37
3.6. Usługi kultury oraz rekreacji i wypoczynku	38
3.7. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	38
3.8. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony	39
3.9. Stan prawny gruntów	39
4. Uwarunkowania związane ze stanem dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	40
4.1. Osadnictwo i jego ślady na terenie gminy Bralin	40
4.2. Ogólna charakterystyka obszarów i obiektów chronionych	43
4.2.1. Zabytki architektury i budownictwa wpisane do rejestru zabytków	43
4.2.2. Pozostałe zabytki architektury i budownictwa	44
4.2.3. Dotychczasowa polityka przestrzenna gminy w zakresie obszarów proponowanych do objęcia ochroną	49

5. Uwarunkowania związane z bezpieczeństwem ludności i jej mienia oraz występowaniem obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych i ochroną przeciwpowodziową	51
6. Uwarunkowania związane z występowaniem udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych, a także występowaniem terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	51
7. Uwarunkowania związane z występowaniem obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	53
8. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami	55
8.1. Analiza stanu istniejącego systemu komunikacji	55
8.1.1. Komunikacja drogowa	55
8.1.2. Komunikacja kolejowa	57
8.1.3. Szlaki piesze i ścieżki rowerowe	58
8.2. Analiza stanu istniejącego infrastruktury technicznej	58
8.2.1. Zaopatrzenie w wodę	58
8.2.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	59
8.2.3. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów	60
8.2.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną	61
8.2.5. Zaopatrzenie w energię ciepłą	61
8.2.6. Zaopatrzenie w gaz	61
8.2.7. Telekomunikacja	61
9. Uwarunkowania związane z potrzebami i możliwościami rozwoju gminy oraz zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych i tereny zamknięte	62
9.1. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	62
9.2. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	62
9.3. Występowanie terenów zamkniętych	63

1. WSTĘP

1.1. CEL OPRACOWANIA

Ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003r. Nr 80, poz. 717 ze zm.) nakłada na samorząd gmin obowiązek sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy w granicach administracyjnych.

Zadaniem „Studium” jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym podstawowych kierunków rozwoju przestrzennego gminy. Do głównych zadań polityki przestrzennej należy zarówno określenie celów tej polityki, jaki i środków działania realizacyjnego służących osiągnięciu wskazanych celów. Istotą podjętych działań jest powiązanie rozwoju gospodarczego i wzrostu jakości życia z poprawą stanu środowiska przyrodniczego.

W polityce przestrzennej jest to rozwój społeczno – gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń¹.

Wiodącym celem planowania przestrzennego jest kształtowanie środowiska życia człowieka w taki sposób, aby osiągnąć ład przestrzenny². Pojęcie ładu przestrzennego przedstawione przez J. Leśniaka można przedstawić jako stan statyczny zagospodarowania przestrzeni, w którym wszystkie jej elementy znajdują się w układzie optymalnym lub jako dynamiczny proces ciągłego, optymalnego dostosowywania się elementów składowych przestrzeni względem siebie.

Dokument „Studium” musi uwzględniać m.in. zapisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym mówiące o tym, że w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej przyjmuje się ład przestrzenny i zrównoważony rozwój za podstawę tych działań.

Zgodnie z zapisami wspomnianej ustawy, przez ład przestrzenny należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno - estetyczne. Przestrzeń powinna być kształtowana w taki sposób, aby tworzyła harmonijną całość, zaś ład przestrzenny uwzględnia zarówno potrzeby społeczne, gospodarcze, przyrodnicze, jak i kulturowe. Ład przestrzenny nierozzerwalnie wiąże się ze zrównoważonym rozwojem gminy, który najogólniej można zdefiniować jako proces mający na celu zaspokojenie aspiracji rozwojowych obecnego pokolenia w sposób umożliwiający realizacją tych samych dążeń następnych pokoleniom³.

Głównym celem pierwszej części opracowania jest określenie uwarunkowań przestrzennych oraz społeczno – gospodarczych rozwoju gminy. Analiza uwarunkowań rozwoju powinna wskazać

¹ Bedrysz M., (red), 2005. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w praktyce. Fachowy poradnik dla urbanistów, architektów i inżynierów budownictwa. Wydawnictwo VERLAG DASHOFER, Warszawa.

² Leśniak J., 1985. Planowanie przestrzenne. PWN, Warszawa.

³ Our Common Future, 1987

podstawowe konflikty tkwiące w przestrzeni, występujące najczęściej na styku gospodarka – środowisko przyrodnicze, przemysł – rolnictwo, miasto – wieś. Jak podaje Chojnicki⁴, trudności związane z realizacją celów są zazwyczaj związane z:

- wyeliminowaniem konfliktów przestrzennych,
- akceptacją społeczną celów,
- włączeniem celów rozwoju do mechanizmów społeczno – gospodarczych lub tworzenia takich mechanizmów.

Zachodzące na terenie gminy Bralin przemiany społeczno - gospodarcze, wpłynęły na potrzebę aktualizacji polityki przestrzenno-gospodarczej, wyrażonej m.in. w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Obserwowane na obszarze gminy przemiany funkcjonalne wymuszają wytyczenie nowej polityki rozwoju gospodarczego. Potwierdza to rosnące zapotrzebowanie na nowe tereny inwestycyjne, wynikające zarówno z potrzeb realizacji polityki przestrzennej gminy jak i zainteresowania inwestorów prywatnych. Aktywizacja nowych terenów wymaga w pierwszym etapie dostosowania zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy do aktualnych oczekiwań i potrzeb, co w dalszej perspektywie umożliwi sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z zachowaniem ładu przestrzennego oraz potrzeby ochrony najcenniejszych walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

1.2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bralin opracowano na podstawie poniższych przepisów prawnych:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2003 Nr 80, poz. 717 ze zm.);
- Ustawa prawo ochrony środowiska z dnia 27.04.2001 roku (t.j. Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2009r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.);
- Ustawa z dnia 03.02.1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2004r. Nr 121, poz. 1266 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2011r. Nr 12, poz. 59 ze zm.);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o zabytkach i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003r. Nr 162, poz. 1568 ze zm.);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2005r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2012r. Nr 0, poz. 145);
- Ustawa z dnia 27.04.2001 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2007r. Nr 39, poz. 251 ze zm.);
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2005r., Nr 228, poz. 1947 ze zm.);

⁴ Chojnicki Z., 1999. Podstawy metodologiczne i teoretyczne geografii. Bogucki Wydawnictwo Naukowe. Poznań.

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011r., Nr 163, poz. 981);
- Ustawa o drogach publicznych z dnia 21.03.1985 r. (t.j. Dz. U. z 2007r. Nr 19, poz. 115 ze zm.);
- Ustawa o cmentarzach i chowaniu zmarłych z dnia 31 stycznia 1959 r. (t.j. Dz. U. z 2000r. Nr 23, poz. 295 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. z 2010r. Nr 106, poz. 675);
- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.).

1.3. MATERIAŁY WEJŚCIOWE DO OPRACOWANIA

W toku opracowania przeanalizowano i wykorzystano następujące materiały wejściowe oraz oceniono ich przydatność dla niniejszego opracowania:

1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania obszarów położonych na terenie Gminy Bralin;
2. Mapa hydrogeologiczna Polski, 1:50 000, arkusz: Kępno (730). Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2000 r.
3. Mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, arkusz: Kępno.
4. Mapa topograficzna w skali 1:100 000 rejonu „Równiny Oleśnickiej” i „Wysoczyzny Wieruszowskiej”;
5. Mapa geologiczno-gospodarcze Polski, skala 1:50 000, arkusz Kępno (730), Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1998 r.
6. Mapy glebowo – rolnicze w skali 1:5000 gminy Bralin /Starostwo Powiatowe w Kępnie/;
7. Mapy ewidencyjne gminy Bralin w skali 1:5000;
8. Mapy topograficznych z elementami sytuacyjno – wysokościowymi skali 1:10 000 gminy Bralin;
9. Mapa sozologiczna rejonu Kępna w skali 1:50 000 /Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urzędzeń Rolnych we Wrocławiu/;
10. Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bralin. Lipiec 2010 r.
11. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Bralin, czerwiec 2004 r.
12. Plan Urządzania Lasu na lata 2001 – 2009 Nadleśnictwa Syców.
13. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, Poznań 2001 r.
14. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, Kierunki Polityki Przestrzennej Synteza, J. Michałowski (red.), Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego, Poznań 2001.
15. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu. Subregion Kalisko – Ostrowski.
16. Program ochrony środowiska dla Gminy Bralin. ABRYŚ Technika SP. z o. o. Poznań, 2004.
17. Program ochrony środowiska powiatu kępińskiego. EKO-EFEKT Spółka z o.o., Warszawa, październik 2003 r.
18. Program ochrony powietrza dla strefy: powiat ostrowski w województwie wielkopolskim. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Poznań, 2009 r.
19. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bralin Uchwała Rady Gminy Bralin Nr XIII /83/99z dnia.29.12.1999 r.
20. Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w 2002 r., WIOŚ Poznań. Poznań 2003 r.

21. Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2006. Monitoring gospodarki odpadami.
22. Tyszkiewicz H., 2007: Drewniane kościoły powiatu kępińskiego. Zeszyty Powiatowe nr 3. Starostwo Powiatowe w Kępnie. Kępno.
23. Wypis z rejestru zabytków z Wojewódzkiego Oddziału Ochrony Zabytków w Poznaniu Oddział zamiejscowy w Kaliszu.
24. Wnioski od instytucji i osób fizycznych.

1.4. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bralin opracowane zostało na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 ze zm.).

Podstawowe zadanie planowania przestrzennego – kształtowanie trójwymiarowej przestrzeni fizycznej (planistycznej), musi się opierać na różnorodnych metodach⁵. Zasadniczą grupą zagadnień wykorzystywaną w analizie uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy jest charakterystyka i ocena obszarów i zjawisk za pomocą metodyki bezpośrednio związanej ze zbieraniem i przetwarzaniem informacji. Do grupy tej można zaliczyć m.in.: badania rozmieszczenia elementów i zjawisk przestrzennych, podział na elementy składowe, związki pomiędzy poszczególnymi elementami, tendencje rozwojowe, unikatowe wartości wymagające szczególnej ochrony oraz czynniki stwarzające zagrożenia środowiskowe i inne.

W pierwszej części „Studium” dotyczącej uwarunkowań dokonano analizy stanu istniejącego elementów zagospodarowania przestrzennego, ich rozmieszczenia i podstawowych parametrów. Wśród grup tematycznych znalazły się zagadnienia rolne, środowiskowe i techniczne.

W drugiej części „Studium” dotyczącej kierunków rozwoju, w oparciu o rozpoznane walory i zasoby gminy oraz występujące konflikty i ograniczenia, biorąc pod uwagę priorytety rozwojowe, określono podstawowe kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

W celu zapewnienia koordynacji działań w zarządzaniu gospodarką przestrzenną zarówno na poziomie lokalnym jak i ponadlokalnym, w „Studium” zapewniono spójność dokumentu z „Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego” poprzez uwzględnienie uwarunkowań wynikających z realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

1.5. ZAKRES ZAPISU UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH GMINY

„Studium”, w części Uwarunkowań rozwoju, obejmuje katalog zagadnień wymienionych w art. 10.1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W swoim zakresie opracowanie uwzględnia uwarunkowania wynikające m.in. z:

- 1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- 2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- 3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- 4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
- 6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;

⁵ Cymerman R. (red.), 2009. Podstawy planowania przestrzennego i projektowania urbanistycznego. Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie. Olsztyn.

- 7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy;
- 8) stanu prawnego gruntów;
- 9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- 10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- 11) występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;
- 12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- 13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- 14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- 15) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Środowisko przyrodnicze stanowi podstawową determinantę rozwoju przestrzennego gminy, stąd rozważania nad uwarunkowaniami rozpoczęto od zagadnień związanych z walorami środowiska przyrodniczego i jego ochroną. Kolejne z rozdziałów poświęcono pozostałym zagadnieniom wynikającym z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

2.1. POŁOŻENIE

Obszar Gminy Bralin położony jest w południowej części województwa wielkopolskiego w powiecie kępińskim. Gmina graniczy z następującymi gminami:

- od północy z gminą Kobyla Góra,
- od południa z gminą Rychtal,
- od południowego - zachodu z gminą Perzów,
- od wschodu z gminami Kępno i Baranów.

Powierzchnia gminy wynosi ok. 85,16 km². Gmina Bralin jako jednostka samorządu terytorialnego, składa się z 12 sołectw, wśród których znajdują się: Bralin, Chojęcin, (sołectwa Chojęcin i Chojęcin – Parcele), Czermin, Działosze, Gola, Mnichowice, Nosale, Nowa Wieś Książęca, Tabor Mały, Tabor Wielki i Weronikopole. Siedzibą gminy jest miejscowość Bralin, oddalona ok. 6 km od miasta Kępna.

Według podziału fizycznogeograficznego Kondrackiego⁶, gmina położna jest w prowincji Nizy Środkowoeuropejskiej, podprowincji Niziny Środkowopolskie i obejmuje makroregion Nizina Południowowielkopolska. Nizina Południowowielkopolska położona jest pomiędzy pojezierzami Leszczyńskim i Wielkopolskim od północy, a Obniżeniem Milicko – Głogowskim i Wyżyną Małopolską od południa, w dorzeczu Warty i częściowo środkowej Odry. Część południowa i centralna gminy znajduje się na obszarze Wysoczyzny Bolesławieckiej (wg Kondrackiego J., Walczaka W.⁷, na obszarze Wysoczyzny Wieruszowskiej), a północno – zachodnia część na obszarze Wzgórz Ostrzeszowskich.

Przez obszar gminy Bralin, z zachodu na wschód, przebiega droga krajowa relacji Wrocław – Warszawa. Dostępność komunikacyjna tej części Gminy jest bardzo korzystna dla rozwoju funkcji usługowej i produkcyjnej w tej części gminy.

2.2. MORFOLOGIA I UKSZTAŁTOWANIE TERENU

W granicach gminy wyróżnić można Wysoczyznę Bolesławiecką oraz Wzgórze Ostrzeszowskie. Krajobraz Wysoczyzny Bolesławieckiej - wysoczyzny moreny falistej, wzniesiony jest na wysokości od 170 do 208 m n. p. m., o deniwelacjach do 10 m i spadkach lokalnie przekraczających 5%. W rejonie wysoczyzny występują wyraźne rozległe obniżenia o szerokości 1,00 – 1,5 km, rozcinające Wysoczyznę Bolesławiecką, o dnach położonych na poziomie 170 – 172 m n. p. m. (ok. 5-7 m poniżej średniej Wysoczyzny) (fot. 1). Najniżej położone punkty mieszczą się w dolinach rzek Niesób (Samica), Czarna Widawa, Biała Woda i Szumna Woda. Tereny najwyżej położone znajdują się w części północno – zachodniej gminy.

Dolina Niesobu charakteryzuje się dużym spadkiem od ok. 178 m n.p.m. w rejonie Taboru Małego do poniżej 165 m n.p.m. w Kępnie⁸ (poza granicą administracyjną Gminy Bralin).

⁶ Kondracki J., 1988. Geografia fizyczna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

⁷ Atlas Śląska Dolnego i Opolskiego. Wrocław 1997 r. A JEDNOSTKI FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

⁸ Opis do Mapa hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, Arkusz Kępno (730), 2000 r.

Wzgórza Ostrzeszowskie, sąsiadujące z Kotliną Milicką, Kotliną Grabowską nad Prosną oraz Wysoczyzną Wieruszowską, stanowią wał moren spiętrzonych zlodowacenia warciańskiego. Ta część gminy charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu o znacznych deniwelacjach sięgających od 15 do 20 m i spadkach do 12 – 15 %. Na terenie gminy Wzgórza Ostrzeszowskie rozcięte są licznymi i wyraźnymi nieckowatymi dolinkami o szerokości 40 – 60 m i głębokości 5 – 6 m.

2.3. BUDOWA GEOLOGICZNA

Obszar gminy Bralin położony jest w obrębie jednostki geologiczno – strukturalnej zwanej monokliną przedsudecką.

Na obszarze monokliny podłoże zbudowane jest ze skał permsko – mezozoicznych: piaskowców i ilów jury dolnej (liasu), mułowców jury środkowej (doggeru) oraz wapieni i margli jury górnej (malmu), które zalegają niezgodnie na pofałdowanych utworach paleozoicznych. Bezpośrednio na utworach mezozoicznych zdeponowana została seria osadów trzeciorzędowych oligocenu i neogenu (miocenu i pliocenu), o łącznej miąższości dochodzącej do 200 m, akumulowane w rozległym obniżeniu, powstałym w czasie orogenezy alpejskiej. W wykształconej wówczas depresji osadzone zostały piaski drobnoziarniste, piaski ilaste, mułki i węgle brunatne miocenu, przykryte następnie przez kilkunasto-, kilkudziesięciometrową warstwę plioceńskich ilów pstrych. Strop ilów plioceńskich nie wykazuje dużych deniwelacji i znajduje się na rzędnych ok. 0 ÷ 20 m poniżej poziomu morza, stanowiąc bezpośrednio podłoże czwartorzędu.

Czwartorzęd reprezentowany jest przez utwory plejstoceny i holoceny pokrywające niemal całkowicie analizowany obszar. Miąższość ich jest zróżnicowana od 40 m na obszarze Równiny Oleśnickiej do 100 m między Chojęcinem a Nosalami. Najstarsze utwory czwartorzędowe zachowały się na przedpolu Wzgórz Ostrzeszowskich, w obrębie starych dolin rzecznych. Reprezentują je ciemnoszare i brunatne mułki piaszczyste leżące na ilach miocenu górnego. Podczas zlodowacenia Sanu zachodzące procesy geologiczne ukształtowały główne rysy współczesnej morfologii Gminy. Powstały wówczas Wzgórza Ostrzeszowskie⁹. Charakterystyczna dla Wzgórz Ostrzeszowskich jest zmienność litologiczna wychodni glacytektonicznych struktur, co kilka – kilkanaście metrów, niekiedy ustawionych pionowo. Miąższość zaburzonych osadów wynosi ok. 150 m. Duże zróżnicowanie wykazuje także budowa litologiczna – osady wodnolodowcowe i zastoiskowe.

Na początku interglacjału mazowieckiego w dolinach rzecznych zaznaczyła się erozja, która usunęła część osadów zlodowacenia Sanu wypełniających te obniżenia. Osady rzeczne z tego okresu zostały stwierdzone w dolinach Czarnej i Białej Widawy oraz Samicy (Niesobu)¹⁰.

W czasie Zlodowacenia Odry osadziła się tu pokrywa osadów morenowych i wodnolodowcowych. Osady zlodowacenia, sięgające średnio 75 m, składają się z mułków, piasków i ilów zastoiskowych, piasków ze żwirami i głazami oraz glin lodowcowych. W wyższych partiach występują osady zlodowacenia Warty reprezentowane głównie przez piaski drobnoziarniste i pyłowe występujące w dolinach Czarnej i Białej Widawy, Głuszynki i Samicy (Niesób). Procesy erozji rzecznej interglacjału emskiego zaznaczyły się wyraźnie w dolinach rzecznych i doprowadziły do powstania płytkich dolin wypełnionych osadami zastoiskowymi (torfy, mułki) i rzecznyymi. Na zboczach widoczny jest taras nadzalewowy do 3.5 m nad poziom rzeki, zbudowany głównie z piasków drobnoziarnistych.

⁹ objaśnienia do mapy geologiczno – gospodarczej Polski, skala 1:50 000, Arkusz: Kępno (730), 1998 r.

¹⁰ Ibidem

2.4. WARUNKI KLIMATYCZNE

Według regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego (1948) gmina Bralin położona jest w obrębie dzielnicy łódzkiej, która stanowi strefę przejściową między nizinami, a Wyżyną Małopolską¹¹.

Długość okresu wegetacyjnego (ze średnią temperaturą dobową powyżej 5°C) waha się od 210 do 220 dni. Charakterystyczna dla tej strefy jest także dość duża liczba dni pochmurnych około 120 – 130 dni w roku. Dni pogodnych rejestruje się tu około 50 - 60. Dni mroźnych jest tutaj 30 – 50, a liczba dni z przymrozkami waha się w przedziale od 110 do 118.

Na terenie gminy Bralin przeważają wiatry z sektora zachodniego (zachodnie i południowo – zachodnie), których udział dochodzi do 50 %. Wiatry zachodnie zdecydowanie przeważają w porze letniej. Latem i jesienią wzrasta odsetek cisz, które stanowią wówczas około 18% ogółu wiatrów. Największe prędkości wiatrów notowane są zimą i wiosną, a najmniejsze latem, średnie roczne prędkości wiatrów wynoszą 3,0 m/s. Bardzo mało jest dni bezwietrznych, co posiada duże znaczenie dla przewietrzania gminy. Wiatry wiejące z sektora zachodniego są silniejsze, ich prędkość w większości przekracza 3,0 m/s, znaczący jest udział wiatrów powyżej 8 m/s.¹²

Dane dotyczące klimatu gminy Bralin, opracowano na podstawie obserwacji prowadzonych w stacji meteorologicznej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMiGW) zlokalizowanej w Kępnie (dane z wielolecia 1961 -1980 r.) oraz na podstawie Programu ochrony powietrza dla strefy: powiat ostrowski w województwie wielkopolskim opracowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu w 2009 r.

Na omawianym obszarze najcieplejszym miesiącem jest lipiec, najchłodniejszym styczeń. W analizowanym wieloleciu średnie roczne sumy opadów są dość zróżnicowane i kształtowały się na poziomie 565 mm w roku normalnym, 436 mm w roku najsuchszym (1969 r.) i 709 mm w latach najbardziej wilgotnych (1977 r.). Najwyższe opady w ciągu roku, odnotowywane są w miesiącach letnich (VI – IX), najniższe w miesiącach zimowych (I – III).

Średnia roczna wilgotność powietrza przekracza 80 %.

Lokalnie obserwuje się zróżnicowanie pomiędzy użytkowanymi rolniczo obszarami wysoczyzny morenowej i wyżej położonymi fragmentami teras nadzalewowych, a terenami wilgotnymi zajętymi przez użytki zielone oraz dolinę реки Samicy z dolinami bocznymi.

Tereny wysoczyzny charakteryzują się dobrymi warunkami termicznymi, równomiernym nasłonecznieniem, małą wilgotnością powietrza i dobrym przewietrzaniem. Mniej korzystnymi lub nawet niekorzystnymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi, częstym występowaniem mgieł, zastoisk chłodnego powietrza i inwersji temperatur oraz zdecydowanie ukierunkowanym przewietrzaniem wyróżniają się dna większych obniżów dolinnych. Specyficzne warunki klimatu lokalnego mają rozległe tereny leśne. Lasy charakteryzują się na ogół dobrymi warunkami termiczno - wilgotnościowymi o zmniejszonych wahaniami dobowych i rocznych, większą zacisnością, jednak z gorszymi warunkami solarnymi (zacinienie). Są to jednak tereny o wzbogaconym składzie fizyko-chemicznym powietrza w tlen, ozon, olejki eteryczne (fitoncydy) oraz inne substancje śladowe podnoszące komfort bioklimatyczny¹³.

¹¹ Mapa sozologiczna w skali 1 : 50 000, arkusz Kępno.

¹² Program ochrony środowiska dla gminy Bralin. ABRYŚ Technika Sp. z o. o., Poznań, 2004 r.

¹³ Program ochrony środowiska dla gminy Bralin. ABRYŚ Technika Sp. z o. o., Poznań, 2004 r.

2.5. HYDROGRAFIA TERENU

Zdecydowanie większa część obszaru gminy Bralin leży w zlewni rzeki Niesób stanowiącego lewy dopływu Prosny. Niewielka, południowo-zachodnia część obszaru Gminy, położona jest w zlewni Czarnej Widawy - dopływu Widawy uchodzącej dalej do Odry. Przez teren gminy biegnie dział wodny II rzędu oddzielający zlewnię Widawy od zlewni Warty. Cieki charakteryzują się deszczowym systemem zasilania, w tym szybkim przejściem od kumulacji do stanów zniżkowych, rozpoczynających się w czerwcu i utrzymujących się do końca roku hydrologicznego.

Najważniejszym ciekim i osią hydrologiczną gminy jest rzeka Niesób (Samica), z licznymi dopływami, kanałami i rowami melioracyjnymi. Poza rzeką Niesób (Samicą), sieć rzeczną tworzą również rzeki: Czarna Widawa, Biała Widawa i Szumna Woda.

Rzeka Niesób stanowi lewostronny dopływ Prosny o całkowitej długości 25,70 km. Źródłowy odcinek rzeki Niesób nosi nazwę Szumnej Wody i ma charakter rowu melioracyjnego. Rzeka zbiera wody z centralnej i północnej części gminy, odprowadzając je w kierunku wschodnim. Zlewnia rzeki jest typowo rolnicza.

Rzeka Czarna Widawa jest z kolei dopływem Widawy o całkowitej długości ok. 12,42 km. Rzeka zbiera wody z południowej i zachodniej części gminy, odprowadzając je w kierunku południowo – zachodnim.

2.6. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Zgodnie z hydrogeologicznym podziałem Polski, Gmina położona jest w makroregionie zachodnim Niżu Polskiego, w regionie Wielkopolskim. Teren znajduje się w zasięgu występowania wód podziemnych w utworach trzeciorzędowych i czwartorzędowych.

W granicach gminy Bralin, brak jest Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Ponadto, na obszarach zaburzeń osadów kenozoicznych na powierzchni ok. 55 km² nie występuje użytkowy poziom wodonośny¹⁴.

Zasoby wodne poziomu trzeciorzędowego występują na północ od linii Chojęcin – Mnichowice i obejmują centralną oraz północną część gminy. Poziom ten jest ciśnieniowy gdzie warstwą napinającą jest słoboprzepuszczalny kompleks ilów poznańskich o zamiennej miąższości. W południowej i północnej części gminy występuje poziom wód dolno jurajskich (poza częścią centralną w rejonie Bralina). Poziom ten zasilany jest z poziomu miocénskiego lub czwartorzędowego. Zasoby wodne poziomu czwartorzędowego w zdecydowanej większości zlokalizowane są w przepuszczalnych piaskach i żwirach fluwiogłacjalnych i rzecznych, w układzie piętrowym w 2 - 3 poziomach:

- Poziom I – zwierciadło wód gruntowych jest zazwyczaj swobodne i występuje na głębokości od 1,0 m w dolinach rzecznych do 3,0 – 8,0 , na obszarze Wysoczyzny;
- Poziom II – głębokość 7,0 do 20,00 występuje wśród piasków fluwiogłacjalnych, pod warstwą glin zwałowych tworzących warstwę napierającą, stabilizującą się na poziomie 5,0 do 10,00 m.

Poziom czwartorzędowy występuje na terenie całej gminy, z wyłączeniem jej północnej części¹⁵.

Analizując Mapę hydrogeologiczną Polski w skali 1:50 000, Arkusz Kępno (730), ustalono, że na obszarze Gminy Bralin największą powierzchnię zajmują wydzielone jednostki

¹⁴ Opis do Mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, Arkusz Kępno (730), 2000.

¹⁵ Program ochrony środowiska dla gminy Bralin. ABRYS Technika Sp. z o. o., Poznań, 2004 r.

hydrogeologiczne 4 ab Q IV i 5 a Q II. Główny użytkowy poziom wodonośny jednostki 4 ab Q IV związany jest utworami czwartorzędu w granicach zlewni Prośny. Obliczone w wyniku pompowań parametry dla jednostki wynoszą: współczynnik filtracji $k = 11\text{--}58 \text{ m}/24\text{h}$, średni kśr $= 37,5 \text{ m}/24\text{h}$, przewodność warstwy $T = 73\text{--}670 \text{ m}^2/24\text{h}$, średnia dla warstwy $T_{\text{sr}} = 495 \text{ m}^2/24\text{h}$. Napięcie zwierciadło wody stabilizuje się na głębokości 0,3 – 5,1m. Główny użytkowy poziom wodonośny czwartorzędu jest izolowany od powierzchni terenu warstwami glin, mułków o miąższości poniżej i powyżej 15 m, w związku z czym jego stopień izolacji określono na ab (a- brak izolacji ze względu na zaleganie nad zawodnionymi utworami glin o miąższości poniżej 15 m; b- izolacja słaba). Średni moduł zasobów dyspozycyjnych wynosi $351 \text{ m}^3/24\text{h km}^2$ a moduł zasobów odnawialnych $366 \text{ m}^3/24\text{h km}^2$ ¹⁶.

Użytkowy poziom wodonośny jednostki 5 a Q II został wydzielony na południe od Wzgórz Ostrzeszowskich i strefy zaburzeń osadów kenozoicznych. Parametry dla jednostki wynoszą: współczynnik filtracji $k = 15\text{--}41 \text{ m}/24\text{h}$, średni kśr $= 33,60 \text{ m}/24\text{h}$, przewodność warstwy $T = 173\text{--}660 \text{ m}^2/24\text{h}$, średnia dla warstwy $T_{\text{sr}} = 400 \text{ m}^2/24\text{h}$. Stopień izolacji określono na a (a- brak izolacji ze względu na zaleganie nad zawodnionymi utworami glin o miąższości poniżej 15 m). Średni moduł zasobów dyspozycyjnych wynosi $168 \text{ m}^3/24\text{h km}^2$ a moduł zasobów odnawialnych $192 \text{ m}^3/24\text{h km}^2$ ¹⁷.

Na terenie gminy, dla celów zaopatrzenia w wodę, ujmowany jest jedynie poziom czwartorzędowy. Natomiast opisane także powyżej poziomy trzeciorzędowy i jurajski – nie są ujmowane. Wody użytkowe czerpane są z lokalnych zbiorników wód podziemnych LZWP, zlokalizowanych w utworach czwartorzędowych.

Zasoby wód podziemnych w powiecie kępińskim, obliczone na podstawie zatwierdzonych dotychczas zasobów eksploatacyjnych, szacuje się na $2.412,3 \text{ m}^3/\text{h}$. Z utworów czwartorzędowych pochodzi ok. 95,9% zasobów, z utworów trzeciorzędowych ok. 2,0 % oraz jurajskich 2,1 %.

W tabeli 1 przedstawiono zasoby eksploatacyjne zwykłych wód podziemnych w powiecie kępińskim według stanu na dzień 31.12.2002 r. ¹⁸

Lp	Nazwa gminy	Zatwierdzone zasoby z utworów w (m^3/h)					
		czwartorzędowych		trzeciorzędowych		jurajskich	
		ogółem m^3/h	komunalne m^3/h	ogółem m^3/h	komunalne m^3/h	ogółem m^3/h	komunalne m^3/h
1.	BARANÓW	240	205	-	-	-	-
2.	BRALIN	236,50	153	-	-	-	-
3.	ŁĘKA OPAT.	172,4	162	-	-	-	-
4.	KĘPNO	785,7	454	29	9	51	51
5.	PERZÓW	173	157	-	-	-	-
6.	RYCHTAL	218	150,7	18	18	-	-
7.	TRZCINICA	488,7	358,90	-	-	-	-
		2.314,30	1.640,60	47	27	51	51

Tabela 1. Zasoby eksploatacyjne zwykłych wód podziemnych w powiecie kępińskim (wg. danych WOŚ, L i R Starostwa Powiatowego w Kępnie). Źródło: Program ochrony środowiska powiatu kępińskiego, październik 2003 r.

Północne i wschodnie teren gminy leżą w zasięgu występowania wód szczególnie chronionych. Granica występowania wód szczególnie chronionych biegnie na linii Nosale – Mnichowice.

Stan czystości wód podziemnych na omawianym terenie jest słabo rozpoznany. Wody czwartorzędowe zaliczane są w większości do klasy Ib, a punktowo w Nowej Wsi Książęcej

¹⁶ Opis do Mapa hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, Arkusz Kępno (730), 2000.

¹⁷ Ibidem

¹⁸ Program ochrony środowiska powiatu kępińskiego, październik 2003 r.

do Ia. Wody klasy Ia są to wody naturalne, nie zanieczyszczone, antropogeniczne najwyższej jakości. Natomiast wody klasy Ib są to wody naturalne oraz bardzo słabo zmienione antropogenicznie, nadające się do picia bez uzdatniania¹⁹. Jedne z badań przeprowadzono w 2002 r. poza granicami gm. Bralin, na obszarze gm. Baranów, w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w miejscowości Jankowy. Otwór pomiarowy został wówczas zlokalizowany na terenie zabudowy wiejskiej, obejmując wody gruntowe piętra czwartorzędowego. Wyniki pomiarów zestawiono w tabeli 2.

Nazwa otworu	Gmina	Głęb. stropu	Stratygrafia	Mięszość	Klasa wg PIOŚ	Wskaźniki decydujące o klasie
Jankowy	Baranów	26,50	czwartorzęd	7,0	II	brak

Tabela 2. Jakość zwykłych wód podziemnych – Jankowy. Źródło: WIOŚ Poznań, Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w 2002 r.

W badanym okresie wody występowały w II klasie – o zadawalającej jakości, na jakość których wpływają procesy naturalne lub słabe oddziaływanie antropogeniczne, a ich użytkowanie w celach pitnych wymagało uzdatnienia.

Lokalne zbiorniki wód podziemnych LZWP, występujące na terenie gminy Bralin są narażone na zanieczyszczenie antropogeniczne ze względu na intensywną wymianę pomiędzy wodami infiltracyjnymi, a podziemnymi. Częściowa izolacja pokrywy w stropie warstw wodonośnych umożliwia łatwe przenikanie do wód zanieczyszczeń. Wraz z wodami deszczowymi przedostają się do gruntu m.in. środki ochrony roślin oraz zanieczyszczenia pochodzące z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych. Na podstawie opisu do Mapa hydrogeologicznej Polski²⁰ ustalono, że główne jednostki hydrogeologiczne reprezentowane na obszarze Gminy Bralin, w tym 4abQIV i 5aQII należą do obszarów o wysokim stopniu zagrożenia dotyczących terenów z ogniskami zanieczyszczeń przy braku lub ich słabej izolacji.

2.7. STAN ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

2.7.1. POCHODZENIE GLEB ORAZ WARUNKI GLEBOWE

Położenie obszaru Gminy w dwóch regionach glebowo-rolniczych dawnego województwa kaliskiego – w regionie ostrzeszowskim (część północna) oraz w regionie kępińskim (część środkowa i południowa), wpływa na duże zróżnicowanie warunków glebowych.

Najlepsze gleby występują na wyspie wysoczyznowej i pagórkach czołowo-morenowych, gorsze gleby wytworzyły się w dolinach rzek Czarnej i Białej Widawy oraz Szumnej Wody. W obniżonych partiach terenu oraz w dolinie rzeki Czarnej Widawy i Niesobu występują gleby pochodzenia organicznego, wśród nich mady, torfy i mursze, użytkowane w większości, jako użytki zielone średniej wartości III i IV klasy lub pod słabe użytki zielone V i VI klasy.

¹⁹ Program ochrony środowiska powiatu kępińskiego, październik 2003 r.

²⁰ Opis do Mapa hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, Arkusz Kępno (730), 2000.

Na terenie gminy przeważają gleby brunatne wytworzone z glin lekkich spiaszczonych oraz gleby pseudobielicowe i brunatne wylugowane zawierające w poziomie orno-próchnicznym piasek gliniasty lekki pylasty na glinach. Większe powierzchnie tych gleb występują we wsiach Bralin i Mnichowice.

Lżejsze gleby brunatne wytworzone z piasków słabogliniastych głęboko podścielonych gliną lekką lub piaskiem luźnym, czarne ziemie zdegradowane i gleby murszaste wytworzone z piasków, okresowo za suche występują we wsiach: Chojęcin, Nosale i Mnichowice.

Gleby najslabsze, stale za suche, wytworzone z piasków słabogliniastych płytko zalegających na piaskach luźnych, występują na większych powierzchniach we wsiach Weronikopole i Bralin. Zestawienie kompleksów przydatności rolniczej gleb w gminie na tle powiatu i województwa przedstawia tabela 3.

Lp.	Jednostka administracyjna	Odsetek gruntów ornych w danym kompleksie przydatności rolniczej								
		pszenny bardzo dobry	pszenny dobry	pszenny wadliwy	żytni bardzo dobry	żytni dobry	żytni słaby	żytni bardzo słaby	zbożowo-pastewny mocny	zbożowo-pastewny słaby
1.	Gmina Bralin	0	0,3	0	6,4	23,0	37,0	27,9	1,2	4,20
2.	Powiat kępiński	0	3	0	13	19	39	23	1	2
3.	Województwo Wielkopolskie	1	13	1	21	19	21	17	2	5

Tabela 3. Kompleksy przydatności rolniczej gruntów ornych w gminie Bralin na tle powiatu kępińskiego i woj. wielkopolskiego. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Poznaniu.

Gleby okresowo podmokłe zaliczone do 8 i 9 kompleksu zbożowo – pastewnego mocnego i słabego zajmują niewielką powierzchnię gruntów ornych na terenie wsi Bralin i Mnichowice, odpowiednio 1,2 % i 4,2 %, co stanowi 56,00 ha dla kompleksu zbożowo – pastewnego dobrego i 201,00 ha dla kompleksu zbożowo – pastewnego słabego.

Powyższa tabela wskazuje, że największy udział w gminie Bralin stanowią kompleksy 6 (żytni słaby) i 7 (żytni bardzo słaby), które zajmują ok. 64,9 % powierzchni gruntów ornych gminy. Kompleks 6 zajmuje powierzchnię ok. 1759,00 ha (34,00%), kompleks 7 – powierzchnię 1328,00 ha (27,9%). Trzeci pod względem zajmowanej powierzchni jest kompleks 5 (żytni dobry) stanowiący ok. 23,0 % gruntów ornych w gminie, który zajmuje powierzchnię 23,00 ha.

Kompleks 4 (żytni bardzo dobry) zajmuje powierzchnię ok. 302,00 ha, co stanowi 6,5% powierzchni gruntów ornych w gminie. Najrzadziej, wśród występujących kompleksów reprezentowany jest kompleks 2 (pszenny dobry) stanowiący 15,00 ha – 0,3 %.

Wśród użytków zielonych, na obszarze gminy, występują dwa kompleksy rolniczej przydatności gleb - 2z i 3z. Kompleksy użytków zielonych średnich posiadają gleby murszowo – torfowe, murszowo – mineralne oraz nieliczne czarne ziemie właściwe. Kompleksy te występują we wsiach Nowa Wieś Książęca, Bralin, Chojęcin i Mnichowice. Kompleks 2z (użytki zielone średnie) zajmują obszar ok. 824 ha, co stanowi 45,1% ogółu użytków zielonych, kompleks 3z (użytki zielone słabe i najslabsze) zajmuje powierzchnię 1003 ha (54,9 %). Kompleksy użytków zielonych słabych i bardzo słabych (3z) obejmują gleby murszowo – mineralne i murszaste. Większe powierzchnie tych kompleksów znajdują się we wsiach: Bralin, Tabor Mały i Mnichowice. Gleby te charakteryzują się wadliwym uwilgotnieniem.

2.7.2. STRUKTURA BONITACYJNA ORAZ WALORYZACJA ROLNICZA GLEB

Prawie całą południową część gminy, na południe do drogi krajowej nr 8, pokrywają gleby IV klas bonitacyjnych. Gleby dobre (IIIa i IIIb klasy bonitacyjnej) występują tylko w postaci niewielkich enklaw. Największe obszarowo kompleksy gleb III klas bonitacyjnych występują na południe od Bralina w kierunku Kościoła „Na Półku” oraz na południe od Mnichowice w kierunku Nowej Wsi Książęcej. Miejscami gleby średnie i dobre wyparte są przez gleby V i VI klasy bonitacyjnej. W tej części gminy gleby słabe (V i VI klasy bonitacyjnej) występują na wschód i zachód od Mnichowic oraz w rejonie miejscowości Nosale i Chojećin Parcele.

W północnej część gminy występują zdecydowanie gorsze warunki prowadzenia produkcji rolniczej. Większość gleb na terenach położonych na północ od drogi krajowej, sklasyfikowana jest, jako grunty V i VI klasy bonitacyjnej. Znaczna część gleb tych klas stanowi użytki zielone. Gleby IV i III klasy bonitacyjnej stanowią tu niewielki udział w ogólnym areale użytków rolnych. Największy kompleks gleb o średniej i dobrej przydatności rolniczej, w tej części gminy Bralin, zlokalizowany jest w rejonie Czermina. Charakter części północnej gminy jest odmienny od części południowej ze względu na położenie w rejonie Wzgórz Ostrzeszowskich oraz związaną z tym budowę geologiczną i deniwelację terenu. Rejon ten charakteryzuje się ponadto sporym udziałem lasów.

Grunty orne najlepsze i bardzo dobre na omawianym terenie nie występują. Przydatność rolniczą gleb w powiecie scharakteryzowano w tabeli 4.

Lp.	Jednostka administracyjna	Ocena gleb w punktach IUNG							
		Bonitacja		Przydatność rolnicza		Wskaźnik syntetyczny jakości		Wskaźnik jakości i przydatności rolniczej	Ogólny wskaźnik waloryzacji przestrzeni produkcyjnej Wielkopolski
		Grunty orne	Użytki zielone	Grunty orne	Użytki zielone	Grunty orne	Użytki zielone		
1.	Gmina Bralin	34,4	33,8	34,7	33,2	34,6	33,5	34,3	
2.	Powiat Kępiński	38.2	36.8	38.8	38.6	38.6	37.7	38.4	58.5
3.	Województwo Wielkopolskie	45.9	35.6	46.7	35.2	46,3	35,4	45,0	63,40

Tabela 4. Waloryzacja rolnicza przestrzeni produkcyjnej powiatu kępińskiego. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Poznaniu.

Ocenę gleb określono wskaźnikiem opracowanym przez Instytut Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Jest to syntetyczny miernik, obejmujący cechy jakościowe gleb, rzeźby terenu, agroklimatu i warunków wodnych, ze względu na ich przydatność rolniczą. Jak wynika z powyższej tabeli, wskaźniki te na terenie gminy Bralin są zdecydowanie niższe od wskaźników wyznaczonych dla województwa i powiatu.

2.7.3. ORGANIZACJA GOSPODARSTW ROLNYCH ORAZ PRODUKCJA ROLNICZA

W strukturze użytków rolnych w Gminie Bralin w 2005r. dominowały grunty orne zajmujące 4 664 ha z 6 160 ha ogółu gruntów użytkowanych rolniczo (ponad 75%). Na drugim miejscu występują łąki stanowiące w 2005 r. 1 391 ha (ponad 22 % użytków rolnych). Zdecydowana większość użytków rolnych znajduje się w gospodarstwach indywidualnych (tab. 5).

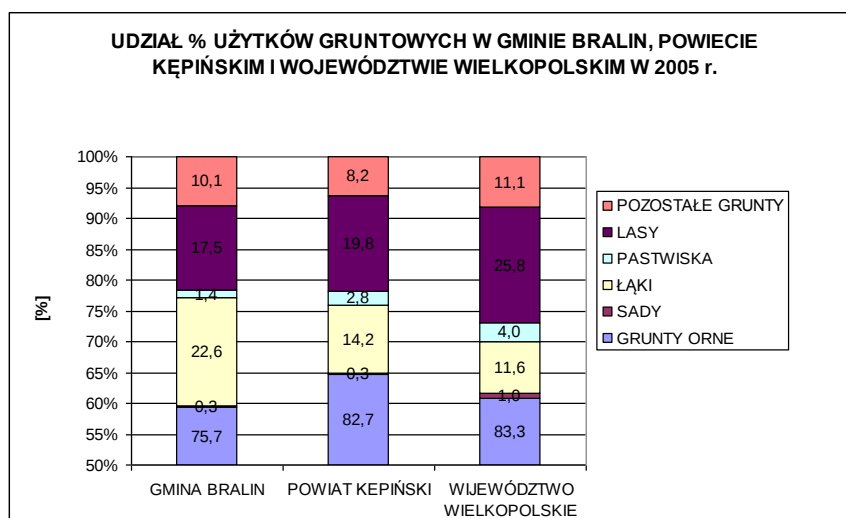
	J. m.	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
UŻYTKI ROLNE											
Powierzchnia użytków rolnych											
powierzchnia użytków rolnych											
Ogółem	ha	6 292	6 161	6 161	6 161	6 160	6 160	6 160	6 160	6 160	6 160
w gospodarstwach indywidualnych	ha	6 038	5 827	5 882	5 999	6 056	6 057	-	-	-	-
grunty orne											
Ogółem	ha	4 459	4 661	4 661	4 661	4 661	4 661	4 661	4 661	4 661	4 664
w gospodarstwach indywidualnych	ha	4 348	4 471	4 526	4 614	4 614	4 614	-	-	-	-
Sady											
Ogółem	ha	20	17	17	17	17	17	17	17	17	17
w gospodarstwach indywidualnych	ha	19	16	16	16	16	16	-	-	-	-
Łąki											
Ogółem	ha	1 566	1 396	1 396	1 396	1 394	1 394	1 393	1 393	1 393	1 391
w gospodarstwach indywidualnych	ha	1 427	1 256	1 256	1 285	1 342	1 343	-	-	-	-
Pastwiska											
Ogółem	ha	247	87	87	87	88	88	89	89	89	88
w gospodarstwach indywidualnych	ha	244	84	84	84	84	84	-	-	-	-
LASY											
Lasy i grunty leśne											
Ogółem	ha	1 449	1 457	1 457	1 457	1 458	1 459	1 489	1 490	1 490	1 492
w gospodarstwach indywidualnych	ha	183	135	135	135	135	135	-	-	-	-
POZOSTAŁE GRUNTY I NIEUŻYTKI											
Pozostałe grunty i nieużytki											
Ogółem	ha	775	898	898	898	898	897	867	866	866	864
w gospodarstwach indywidualnych	ha	73	207	207	207	207	207	-	-	-	-

Tab. 5. Powierzchnia użytków gruntowych w gminie Bralin w latach 1996-2005. Źródło: opracowano na podstawie danych GUS

Struktura użytków gruntowych w Gminie jest porównywalna do struktury w powiecie kępińskim. W Bralinie występuje jednak mniejszy procentowo udział gruntów rolnych na rzecz gruntów stanowiących łąki. Tak duży udział łąk i pastwisk związany jest z hydrografią terenu, w tym ciekami powierzchniowymi i związanymi z tym warunkami glebowymi. W porównaniu z danymi dla województwa wielkopolskiego, w Gminie występuje znacznie większy udział użytków rolnych, z kolei dużo mniejszy udział lasów i gruntów leśnych (tab. 6). Wskaźnik lesistości gminy wypada niekorzystnie na tle powiatu i regionu. Wyniki analiz zobrazowano także na wykresie 1.

Jednostka terytorialna	Powierzchnia ogółem	Użytki rolne:					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty
		ogółem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
[ha]								
gmina Bralin	8 516	6 160	4 664	17	1 391	88	1 492	864
	100%	72,3	75,7	0,3	22,6	1,4	17,5	10,1
powiat kępiński	60 839	43 855	36 268	145	6 224	1 218	12 017	4 967
	100%	72,1	82,7	0,3	14,2	2,8	19,8	8,2
województwo wielkopolskie	2 982 559	1 879 587	1 566 508	18 837	218 906	75 336	770 494	332 478
	100%	63,0	83,3	1,0	11,6	4,0	25,8	11,1

Tabela. 6. Powierzchnia i udział % użytków gruntowych w gminie Bralin, powiecie kępińskim i województwie wielkopolskim w 2005 r. Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS z 2005 r.

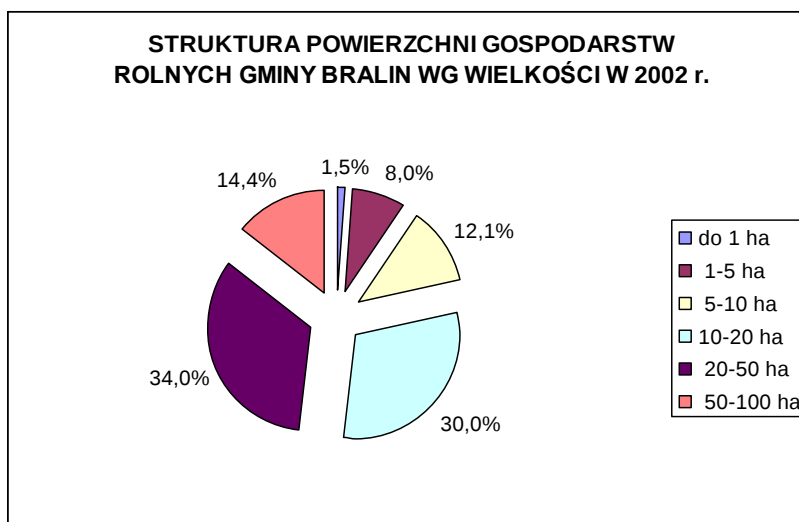
Wykres 1. Udział % użytków gruntowych w Gminie Bralin na tle powiatu kępińskiego i woj. wielkopolskiego. Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS z 2005 r.

Strukturę gospodarstw rolnych pod względem powierzchni grup obszarowych w gminie Bralin na podstawie spisu rolnego przeprowadzonego w 2002r. przedstawia tabela 7.

Ogółem	Gospodarstwa	Powierzchnia [w ar]			
		ogółem	w tym:		
			użytki rolne	lasy i grunty leśne	pozostałe grunty
	549	507853	482998	7922	16933
do 1ha	150	7564	5305	468	1791
1-5 ha	147	40 510	36 188	642	3 680
5-10 ha	78	61 471	57 711	1 036	2 724
10-20 ha	107	152 303	144 734	2 773	4 796
20- 50 ha	58	172 841	166 882	2 643	3 316
50-100 ha	7	73 164	72 178	360	626

Tabela 7. Liczba gospodarstw rolnych i powierzchnia wg grup obszarowych w gminie Bralin na podstawie PSR 2002 r. Źródło: Opracowanie na podstawie danych PSR z 2002 r. GUS

Powierzchnię zajmowaną przez gospodarstwa w poszczególnych grupach obszarowych zobrazowano na wykresie 2.

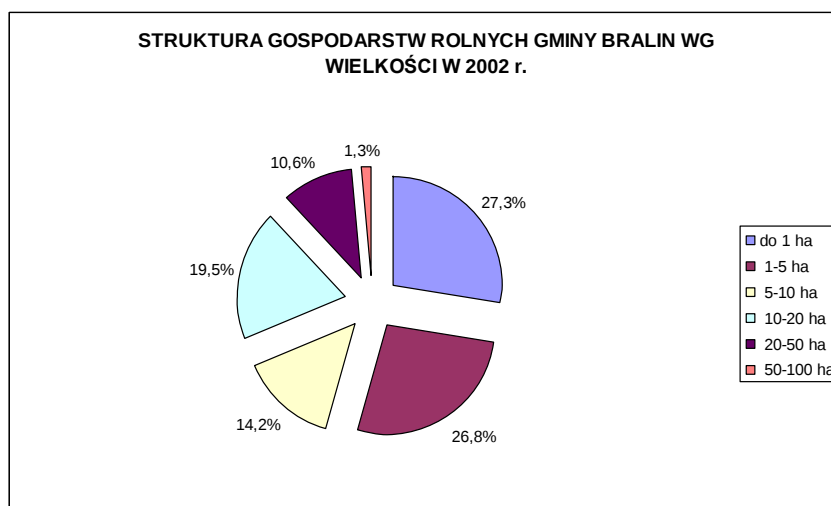

Wykres 2. Struktura gospodarstw rolnych gminy Bralin wg zajmowanej powierzchni w grupach obszarowych.
Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS i PSR z 2002r. GUS

Na potrzeby analizy porównano także liczbę gospodarstw rolnych wg grup obszarowych biorąc pod uwagę wyniki Powszechnego Spisu Rolnego z lat 1996 i 2002 (tab. 9). Należy zauważyć, że w Gminie maleje liczba małych gospodarstw, w grupie obszarowej z przedziału 1-5 ha, 5010 ha, a także z przedziału średniego od 10 do 20 ha. Zwiększyła się natomiast liczba gospodarstw w grupie obszarowej 20 – 50 ha i 50 – 100 ha (tab. 8). Taki kierunek zmian struktury liczby gospodarstw w poszczególnych grupach obszarowych jest jak najbardziej pożądany. Świadczy także o reorganizacji dużych gospodarstw rolnych (Wykres 3).

rok	Indywidualne gospodarstwa rolne							Indywidualne działki rolne
	Gospodarstwa indywidualne ogółem	w tym:						
		1-5ha	5-10ha	10-20ha	20-50ha	50-100ha	pow.100ha	do 1ha włącznie
PSR 1996 r.								
PSR 2002 r.								
1996 r.	469	180	107	139	40	2	1	
[%]	100%	38,4	22,8	29,6	8,5	0,4	0,2	
2002 r.	549	147	78	107	58	7	0	150
[%]	100%	26,8	14,2	19,5	10,6	1,3	0,0	27,3
Zmiany 2002-1996	80	-33	-29	-32	18	5	-1	150

Tabela 8. Liczba gospodarstw rolnych wg grup obszarowych w gminie Bralin na podstawie PSR 1996 r. i PSR 2002 r. Źródło: Opracowanie na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego z 1996 r. i 2002 r. GUS

Wykres 3. Struktura gospodarstw rolnych gminy Bralin wg liczby w grupach obszarowych.
Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS i PSR z 2002 r. GUS

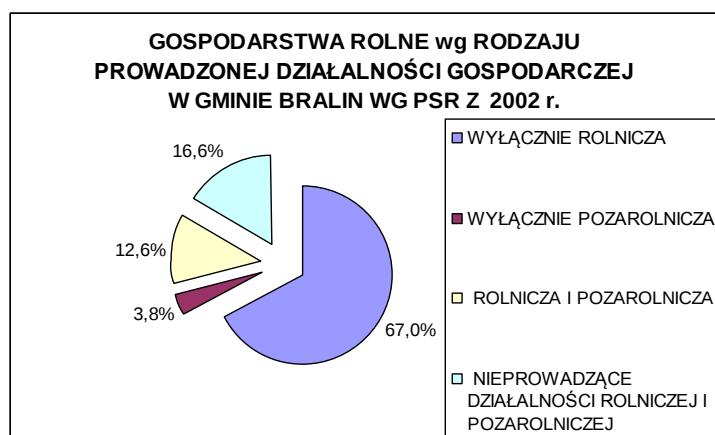
Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym z 2002 r., na terenie Gminy funkcjonuje 549 gospodarstw rolnych, wszystkie zakwalifikowane są jako gospodarstw indywidualne. Pośród wskazanych 368 prowadzi działalność wyłącznie rolniczą, 69 prowadzi dodatkowo działalność pozarolniczą (tab. 9, 10, wykres 4). Zestawienia ukazują, że zdecydowana większość gospodarstw prowadzi czynną działalność rolniczą, a tylko 21 z nich (3,8 %), prowadzi działalność wyłącznie pozarolniczą.

Jednostka terytorialna	Gospodarstwa rolne:		Gospodarstwa rolne ogółem:			
	ogółem	gospodarstwa indywidualne	nieprowadzące żadnej działalności gospodarczej	prowadzące wyłącznie działalność rolniczą	prowadzące wyłącznie działalność pozarolniczą	prowadzące działalność rolniczą i pozarolniczą
gmina Bralin	549	549	91	368	21	69
województwo wielkopolskie	203300	202612	24119	149274	5412	24495

Tabela 9. Gospodarstwa wg rodzaju gospodarstwa i rodzaju działalności gospodarczej w gminie Bralin na tle województwa wielkopolskiego w 2002 r. Źródło: opracowanie na podstawie PSR 2002 r. GUS

Ogółem		Gospodarstwa	
		[liczba]	[%]
		549	100%
Gospodarstwa prowadzące działalność:	wyłącznie rolniczą	368	67,0
	wyłącznie pozarolniczą	21	3,8
	rolniczą i pozarolniczą	69	12,6
Nie prowadzące działalności rolniczej i pozarolniczej		91	16,6

Tabela 10. Gospodarstwa wg rodzaju działalności gospodarczej w gminie Bralin w 2002 r.
Źródło: opracowanie na podstawie PSR 2002 r. GUS

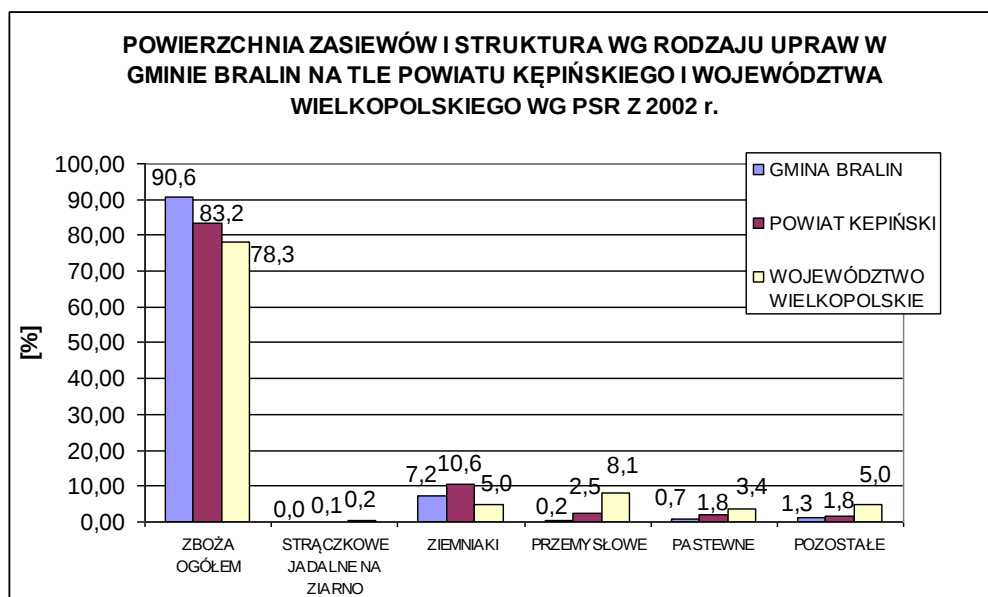
Wykres 4. Gospodarstwa wg rodzaju działalności gospodarczej w gminie Bralin w 2002 r.

Źródło: opracowanie na podstawie PSR 2002 r. GUS

Podstawowym kierunkiem upraw na terenie Gminy są zboża. Według danych GUS na rok 2010 powierzchnia zasiewów zbóż w gminie Bralin stanowiła 371 639 ar (90,64 % powierzchni uprawowej). Obszarowo, jest to ponad 7% więcej powierzchni w strukturze zasiewów, niż odnotowano dla powiatu kępińskiego (83,23 %) i dla województwa wielkopolskiego (78,29 %).

	gmina Bralin		powiat kępiński		województwo wielkopolskie	
	[ar]	[%]	[ar]	[%]	[ar]	[%]
ogółem	371 639	100	3 376 183	100	144 428 999	100
zboża ogółem	336 845	90,64	2810091	83,23	113 072 489	78,29
strączkowe jadalne	50	0,01	3318	0,10	300 672	0,21
ziemniaki	26 689	7,18	356 801	10,57	7 156 583	4,96
przemysłowe	815	0,22	83536	2,47	11 712 490	8,11
pastewne	2 581	0,69	62392	1,85	4 980 268	3,45
pozostałe	4 659	1,25	60 045	1,78	7 206 497	4,99

Tabela. 11. Powierzchnia zasiewów i struktura wg rodzaju upraw w gminie Bralin na tle powiatu kępińskiego i województwa wielkopolskiego w 2002 r. Źródło: opracowanie na podstawie PSR z 2002 r. GUS.

Wykres 5. Powierzchnia zasiewów i struktura wg rodzaju upraw w gminie Bralin na tle powiatu kępińskiego i województwa wielkopolskiego w 2002 r.

Źródło: opracowanie na podstawie PSR z 2002 r. GUS.

W produkcji zwierzęcej na terenie Gminy dominuje trzoda chlewna oraz bydło. Analizując liczbę zwierząt gospodarskich w Gminie Bralin na tle województwa wielkopolskiego w oparciu o dane GUS dostępne w roku 2010 można stwierdzić, że stanowi ona niewielki ułamek produkcji zwierzęcej w regionie. Ustalono, że bydło, w tym krowy, stanowi tylko 0,15 % ogółu hodowanego w Wielkopolsce, dla trzody chlewnej wskaźnik ten wynosi 0,27 %, podobnie niewielki ułamek stanowią konie (0,18%) i owce (0,06 %).

gmina Bralin	Rolnictwo ogółem:								
	bydło		trzoda chlewna		konie	owce	kury		kozy
	ogółem	krowy	ogółem	lochy			ogółem	kury nioski	
	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]
1996 r.	1 744	737	9 559	718	49	77	5 595	5 162	b.d.
2002 r.	1 113	473	12 898	1 069	33	26	4 393	3 102	36

Tabela 12. Zwierzęta gospodarskie wg rodzaju gospodarstwa w gminie Bralin na podstawie PSR z 1996 r. i 2002 r. Źródło: opracowanie na podstawie PSR 1996 i 2002.

2.8. STAN LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Lasy zlokalizowane na terenie Gminy wchodzą w skład Nadleśnictwa Syców. Powierzchnia ogólna nadleśnictwa (własność Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych – Nadleśnictwa Syców) wynosi 22.139,61 ha, w tym powierzchnia lasów 21.130,95 ha. Nadleśnictwo podzielone jest administracyjnie na cztery obręby: Rychtal, Bralin, Syców i Międzybórz.

Powierzchnia Lasów Państwowych na terenie gminy Bralin wynosi 1 545,40 ha²¹ (dane GUS w Warszawie za rok 2008), w tym grunty leśne publiczne Skarbu Państwa zajmują powierzchnię 1 355,40 ha, grunty leśne stanowiące własność osób fizycznych zajmują powierzchnię 222,00 ha.

Zgodnie z Planem urządzania lasu przyjętym w 2001 r., pod względem regionalizacji przyrodniczo-leśnej (specjalny podział kraju uwzględniający jego geograficzne, klimatyczne i przyrodnicze zróżnicowanie) północno – zachodnia część nadleśnictwa położona jest w Krainie III Wielkopolsko – Pomorskiej w Dzielnicy 9 Kotliny Żmigrodzko – Grabowskiej. Pozostała, zasadnicza część nadleśnictwa, w tym gmina Bralin, należy do Krainy V Śląskiej, Dzielnicy 2 Wrocławskiej.

Całość lasów nadleśnictwa znajduje się w I strefie uszkodzeń przemysłowych – występuje obniżona żywotność drzew oraz ich produkcja. Gmina Bralin posiada duże obszary leśne, które tworzą przede wszystkim dwa kompleksy, zlokalizowane w północnej i północno-zachodniej części gminy.

Siedliska leśne (zespół przyrodniczych warunków produkcji takich jak: żyzność i uwilgotnienie gleby, klimat) na terenie nadleśnictwa należą do średnio zasobnych. Na terenie Nadleśnictwa Syców dominują siedliska boru mieszanego świeżego (31,7 %) i lasu mieszanego świeżego (33,2 %), tzn. są to tereny o umiarkowanej wilgotności, na których najlepiej rozwijają się drzewostany mieszane z udziałem sosny, świerka, dęba, brzozy. W lasach zlokalizowanych na obszarze gminy Bralin dominuje sosna i modrzew z domieszką brzozy, olszy i dębu. Biorąc pod uwagę siedliska leśne, są to głównie bór mieszany świeży oraz las mieszany świeży. Tego typu siedliska leśne dominują w całym Nadleśnictwie.

Średni wiek drzewostanów w Nadleśnictwie wynosi 56 lat. Powierzchniowy udział drzewostanów w poszczególnych klasach wieku przedstawia tabela 13.

²¹ Dane Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie za rok 2008.

Klasa wieku	Przedział lat	Udział powierzchniowy [%]
I	1-20	13,5
II	21-40	22,6
III	41-60	21,7
IV	61-80	18,8
V	81-100	12,7
VI	101-120	8,2
VII i wyżej	121<	1,4
KO, KDO	-----	1,1

Tabela. 13. Powierzchniowy udział drzewostanów w poszczególnych klasach wieku. Źródło: Plan urządzania lasu na lata 2000 – 2009. Nadleśnictwo Syców.

Duży udział drzewostanów w II, III i IV klasie wieku wynika z eksploatacji lasów w okresie wojennym i powojennym (zwiększone wycinanie drzew) oraz z prowadzonych akcji zalesieniowych gruntów nieprzydatnych rolniczo. Zmniejszający się udział drzewostanów starszych niż 80 lat jest spowodowany rozpoczynającym się w tym wieku użytkowaniem rębny – drzewostany te są już dojrzałe i nadają się do wyrębu (wycięcia). KO i KDO (klasa odnowienia i klasa do odnowienia) są to specjalne kategorie drzewostanów, w których prowadzi się już zabiegi zmierzające do powstania nowego pokolenia lasu a stary drzewostan ciągle jeszcze istnieje.

Analiza omówionych wyżej elementów (siedliska leśne, gatunki lasotwórcze i wiek) prowadzi do dwóch zagadnień: gospodarczy typ drzewostanu i zgodność składów gatunkowych z siedliskiem. Na podstawie dogłębnego rozpoznania warunków siedliskowych (dokumentacja glebowo – siedliskowa) można określić optymalne składy gatunkowe (procentowy udział gatunków) dla konkretnego siedliska – gospodarcze typy drzewostanu. Poniższe zestawienie (tab. 14) przedstawia przyporządkowanie typu gospodarczego drzewostanu do siedliska²²:

Typ siedliskowy lasu	Gospodarczy typ drzewostanu
Bśw	brz-so
BMśw	db-so, db-św-so, bk-so, so, brz-św-so
LMśw	bk-so-db, św-so-db, db-so-św, so-db-św, md-so-db, św-so-bk, brz-so-św-db, św-bk-so, md-św-db, md-św-so-db
Lśw	bk-db, jw-js-db, md-so-db, bk, db, so-bk, lp-js-db, lp-db, md-lp-db
Bb	Pgn
BMb	Pgn
LMb	Pgn
Bw	brz-so
BMw	św-db-so, db-so-św, brz-so-św, św-so, św-brz-so, brz-św-db, brz-św-so
LMw	so-db-brz-św-db, so-brz-św-db, ol-db-so-św, db-brz-ol-so-św, ol-św-js-db, ol-św-brz-db, db-so-św-bk, brz-so-św-db
Lw	ol-db-św, ol-js-db, js-db, lp-js-db, św-db-bk
Lł	ol-wz-js-db,
Ol	js-ol, ol, brz-ol
OlJ	ol-js, db
Bmwyż	jd-św-so
Lmwyż	md-so-bk-jd-św
Lwyż	bk-md-św-jd
Objaśnienia: so – sosna, św – świerk, md – modrzew, jd – jodła, db – dąb, bk – buk, ol – olsza, js – jesion, wz – wiąz, brz – brzoza, lp – lipa, jw – jawor, pgn – pozostawić gospodarce naturalnej	

Tabela 14. Przyporządkowanie typu gospodarczego drzewostanu do siedliska. Źródło: Plan urządzania lasu na lata 2000 – 2009. Nadleśnictwo Syców.

²² Plan urządzania lasu na lata 2000 – 2009. Nadleśnictwo Syców.

W typie gospodarczym drzewostanu gatunek wymieniany na końcu stanowi gatunek główny i ma najwyższy udział procentowy w składzie drzewostanu. Gospodarcze typy drzewostanu traktuje się jako docelowe, optymalne składy gatunkowe.

Obecny, ponad 80 %-owy udział sosny w składzie sycowskich lasów jest niewłaściwy. Sosna jest gatunkiem typowym dla siedlisk borowych, natomiast na siedliskach lasowych (33,2 % las mieszany świeży) powinny przeważać gatunki liściaste. Dla celów analizy zgodności aktualnych składów gatunkowych z optymalnymi wprowadzono trzystopniową skalę:

- zgodny – w obecnym składzie występują właściwe gatunki główne i domieszkowe,
- częściowo zgodny – w obecnym składzie występuje właściwy gatunek główny lub gatunki domieszkowe,
- niezgodny – w obecnym składzie nie występują właściwe gatunki główne ani też domieszkowe.

Drzewostanów zgodnych w nadleśnictwie jest 23,4 %, częściowo zgodnych – 34,2 %, niezgodnych – 42,4 % powierzchni. Drzewostanów niezgodnych występuje więcej w starszych klasach wieku oraz na siedliskach żyznych – lasowych. Związane jest to z historycznymi uwarunkowaniami gospodarki leśnej²³.

Lasy państwowe wchodziły częściowo w skład Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Rychtałskie”. Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Rychtałskie” został powołany dnia 1 lipca 1996 r. przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w drodze rozporządzenia Nr 18 w sprawie Leśnych Kompleksów Promocyjnych na podstawie porozumienia zawartego w dniu 4 czerwca 1996 r. pomiędzy JM Rektorem Akademii Rolniczej w Poznaniu, a Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu. Poza Leśnym Zakładem Doświadczalnym Siemianice w skład LKP „Lasy Rychtałskie” wchodzi Nadleśnictwo Syców i Antonin. Charakterystyczną cechą utworzonego Kompleksu Promocyjnego jest przebieg na jego obszarze granic naturalnego występowania świerka, jodły, cisa, buka zwyczajnego, klonu jaworu i jarzębu brekinii²⁴.

Decyzją Minister Środowiska BOA-Ipło-191/1729/2001z 20.07.2001 r. zatwierdzono plan urządzania lasu na lata 2000 – 2009. W Leśnym Kompleksie Promocyjnym „Lasy Rychtałskie” ograniczenia i modyfikacje gospodarki leśnej – w stosunku do planu urządzania lasu, sporządzonego na lata od 1990 do 1999, uwzględniają wytyczne i zalecenia określone w: - Zarządzeniu Nr 30 Dyrektora Lasów Państwowych z dnia 19 grudnia 1994 roku w sprawie leśnych Kompleksów Promocyjnych;

- Zarządzeniu Nr 11A Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 lutego 1995 roku w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych;

- Zasadach hodowli – ochronnych opracowanych dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy rychtałskie” zaopiniowanych przez radę Społeczno-Naukową LKP i akceptowanych przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa²⁵.

Poza lasami należącymi do Skarbu Państwa, na obszarze gminy występują lasy należące do osób fizycznych (ok. 222,00 ha). W ostatnich latach w lasach prywatnych nie dokonywano zalesień. Najwięcej zalesień zanotowano w roku 2002 i 2003, odpowiednio: 13,40 ha w 2002 i 14,00 ha w roku 2003. Dodatkowo w 2005 r. zalesiono 3,00 ha gruntów w lasach prywatnych (dane GUS w Warszawie).

²³ Plan urządzania lasu na lata 2000 – 2009. Nadleśnictwo Syców.

²⁴ Strategia ochrony obszarów mokradłowych na terenie leśnych kompleksów promocyjnych na przykładzie LKP Lasy Rychtałskie, Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. Poznań 2007.

²⁵ Strona informacyjna Nadleśnictwa Syców <http://sycow.poznan.lasy.gov.pl/index.html>

Właściwa gospodarka leśna pozwala istniejącym lasom na terenie gminy spełniać (w sposób naturalny lub też w wyniku działalności człowieka) różne funkcje, w tym produkcyjne i pozaprodukcyjną.

2.9. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

2.9.1. OCHRONA ŚRODOWISKA

Do istotnych problemów występujących na obszarze Gminy Bralin należy nieuregulowana gospodarka ściekowa. Nadal spora część obszaru Gminy pozostaje bez zorganizowanego systemu kanalizacji podłączonego do oczyszczalni ścieków.

Ustalono, że lokalne zbiorniki wód podziemnych LZWP, występujące na terenie gminy Bralin są narażone na zanieczyszczenie antropogeniczne ze względu na intensywną wymianę pomiędzy wodami infiltracyjnymi, a podziemnymi. Izolacja pokrywy w stropie warstw wodonośnych umożliwia łatwe przenikanie do wód zanieczyszczeń. Wraz z wodami deszczowymi przedostają się do gruntu m.in. środki ochrony roślin oraz zanieczyszczenia pochodzące z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych. Narażone na zanieczyszczenia pozostają także wody powierzchniowe. W ramach funkcjonowania monitoringu regionalnego Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Poznaniu przeprowadził pomiary w 2008 r. rejonie Bralina. W ogólnej klasyfikacji, na obszarze gminy Bralin, rzeka Niesób prowadzi wody III klasy. Najmniej korzystnie wypadły pomiary azotanu i azotynu, węgla oraz olei mineralnych. W dalszym biegu, rzeka prowadzi wody pozaklasowe.

Stan czystości tych wód w dużej mierze zależy od działań ochronnych prowadzonych w granicach całej zlewni rzek, a nie tylko w zasięgu gmin Bralin. Zmodernizowana w 2006 r. oczyszczalnia ścieków w Bralinie daje gwarancję poprawy czystości wody. Głównym zagrożeniem dla wód podziemnych są niekontrolowane zrzuty ścieków oraz nieszczelne zbiorniki bezodpływowe. Dotyczy to głównie terenów położonych w obrębie powierzchni przepuszczalnych, gdzie infiltracja zanieczyszczeń może mieć bardzo duży zasięg. Zanieczyszczenia wód gruntowych występują w sąsiedztwie terenów zabudowanych większych miejscowości.

Obszar gminy generalnie charakteryzuje się dość dobrym stanem sanitarnym powietrza. Emitory zanieczyszczeń powietrza położone są poza obszarem gminy Bralin. Zagrożeniem dla powietrza są tzw. źródła niskiej emisji zanieczyszczeń, do których należą indywidualne systemy grzewcze. Zmiana sytuacji byłaby możliwa do poprawienia poprzez zastosowanie ekologicznych źródeł energii.

Liniowym źródłem zanieczyszczeń powietrza i hałasu jest również droga krajowa relacji Wrocław - Warszawa.

Pomiarowe rozpoznanie warunków szczególnie uciążliwości hałasów komunikacyjnych przeprowadzone w 2007 r. ujawniły, przekroczenie poziomu progowego szczególnej uciążliwości hałasu (budynki mieszkalne), wzdłuż drogi krajowej nr 8. Przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dn. 14 czerwca 2007 r. oznaczają przekradzenie wartości 60 dB w porze dziennej i 50 dB w porze nocnej dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy mieszkaniowo – usługowej i zabudowy zagrodowej oraz odpowiednio 55 dB w dzień i 50 dB w nocy dla terenów zabudowy wiązanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Problem składowania odpadów związany jest z zajmowaną przez nie przestrzenią, przyczyniają się do degradacji powierzchni ziemi, stanowią zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych, wpływają na jakość powietrza, gleb i roślin poprzez emisję gazu wysypiskowego, a ponadto przyczyniają się do niszczenia walorów krajobrazowych. Z danych zebranych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wynika, że w 2006 r. w powiecie kępińskim eksploatowano 3 składowiska odpadów o typie IN – składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Składowiska zlokalizowane są w granicach administracyjnych gmin Baranów, Bralin i miejsko – wiejskiej gminy Kępno²⁶. Zakończenie eksploatacji składowiska w gminie Bralin i Baranów planowane jest po roku 2012. Na składowisku odpadów w Nowej Wsi Książęcej, w gminie Bralin, prowadzony jest monitoring wód odciekowych oraz wód podziemnych. Zgodnie z informacją WIOŚ za 2006 r., ocieki zwracane są na kwatery, natomiast wody podziemne występują w V klasie. Na obszarze Gminy Bralin brak jest instalacji do odzysku odpadów komunalnych oraz unieszkodliwiania odpadów w sposób inny niż składowanie. Unieszkodliwianie odpadów odbywa się wyłącznie poprzez ich składowanie na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne na składowisku w Nowej Wsi Książęcej. Ponadto na terenie Gminy Bralin jedyne miejsce nielegalnego składowania odpadów znajduje się w miejscowości Mnichowice. Jest to zagłębienie (wyrębisko) o powierzchni ok. 100 m²²⁷.

2.9.2. OCHRONA PRZYRODY

Na obszarze gminy Bralin obserwuje się stosunkowo niski stopień antropopresji. Wśród zabudowy gminy dominują obiekty zagrodowe oraz domy mieszkalne jednorodzinne. Zabudowa mieszkaniowa, przemysłowa i usługowa skupiona jest głównie wzdłuż drogi krajowej relacji Wrocław – Warszawa.

Ograniczeniem dla rozwoju przestrzennego miejscowości Wygoda Turkowska, Gola oraz zachodniej części Bralina są tereny leśne występujące w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących zabudowań. Ponadto część lasów na obszarze gminy objęta jest ochroną poprzez włączenie ich obszarów do Kompleksu Promocyjnego Lasu Rychtałskie. Część terenów przyrodniczych występujących w granicach gminy Bralin pełni także ważne funkcje w powiązaniach ekologicznych różnego szczebla. Obszar gminy został włączony do korytarza ekologicznego 37k. Rangę korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym posiada Dolina Prosnicy.

W opracowanej przez zespół w składzie Wylegała P., Kuźniak S., Dolata P.T. dokumentacji pt.: *Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego*, wskazano cenne miejsca dla ptaków, zarówno w okresie lęgowym, jak i podczas wędrówek, także na terenie gminy Bralin. Ostoja nr 63 - Łąki koło Bralina, wyznaczona w rejonie Bralina, Mnichowic i Nowej Wsi Książęcej, spełnia przyjęte w opracowaniu kryterium oznaczone, jako K3 – ostoje ptaków o znaczeniu regionalnym. Występowanie obszaru ważnego dla ptaków powinno być uwzględniane przy planowaniu inwestycji, w tym głównie farm wiatrowych oraz inwestycji liniowych.

Na obszarze gminy Bralin bioróżnorodność gatunkowa zwierząt związana jest z siedliskami leśnymi oraz z siedliskami nadrzecznych łąk (łągów). Obszarem skupiającym największą liczbę zwierząt są lasy położone w części północnej i północno – zachodniej gminy. Zwarte kompleksy leśne umożliwiają swobodne przemieszczanie się zwierząt, a łąki znajdujące się w dolinach rzecznych tworzą doskonałe warunki życia dla ptactwa, owadów i drobnych gryzoni.

²⁶ *Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2006. Monitoring gospodarki odpadami.*

²⁷ Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Bralin.

Fauna ryb ogranicza się do gatunków pospolitych i w dużej mierze utraciła właściwe jej cechy. W rzekach, duży wpływ na ilość i jakość ryb ma zły stan czystości ich wód. W efekcie coraz rzadziej spotykane są: kiełb białopłetwy, śliz, piskorz, czy pocierniec²⁸.

Duża część gatunków zwierząt obserwowanych w granicach gminy objęta jest ochroną gatunkową.

Na terenie gminy Bralin, wśród gatunków zwierząt zakwalifikowanych, jako wymagające szczególnej ochrony można wymienić:

- ssaki: wiewiórka /*Sciurus vulgaris*/, jeż /*Erinaceus europaeus*/, kret /*Talpa europaea*/, nietoperze /*Chiroptera*/, gronostaj /*Mustela erminea*/;
- ptaki: orlik krzykliwy /*Aquila pomarina*/, bocian czarny /*Ciconia nigra*/, kukułka /*Cuculus canorus*/, dudek /*Upupa epops*/, jastrzębiowe /*Accipitriformes*/, sowy /*Strigiformes*/, dzięcioły /*Piciformes*/, kraski /*Coraciidae*/, Sokoły /*Falconiformes*/, bocian biały /*Ciconia alba*/;

Ponadto w wyznaczonej na terenie gminy Bralin ostoji nr 63 *Łąki koło Bralina*, stwierdzono miejsca lęgowe ptaków siewkowych: kulik wielki (*Numenius arquata*), kszysk (*Gallinago gallinago*), krwawodziób (*Tringa tetanus*), rycyk (*Limosa limosa*), czajki (*Vanellus vanellus*), derkacza (*Crex crex*), błotniaka łąkowego (*Circus pygargus*) i stawowego (*Circus aeruginosus*), pustulki (*Falco tinnunculus*), żurawia (*Grus grus*), srokoza (*Lanius excubitor*), jarzębatki (*Sylvia nisoria*), gąsiorka (*Lanius collurio*), strumieniówki (*Locustella fluviatilis*) i świerszczak (*Locustella naevia*). Teren ten jest także miejscem zgrupowań czajki na przelocie.

- gady: padalec /*Anguis fragilis*/, żmija zygzakowata /*Vipera berus*/, jaszczurka zwinka /*Lacerta agilis*/, jaszczurka żyworodna /*Lacerta vivipara*/, zaskroniec zwyczajny /*Natrix natrix*/;
- płazy: ropucha szara /*Bufo bufo*/, kumak nizinny /*Bombina bombina*/, traszki /*Triturus*/, żaba wodna /*Rana esculenta*/;
- owady: biegacze /*Carabus*/, paź królowej /*Papilio machaon*/, mieniak stróżnik /*Apatura ilia*/, modliszka zwyczajna /*Mantis religiosa*/, tęczniki /*Calosoma*²⁹.

Ochroną całkowitą na obszarze gminy Bralin zostały objęte następujące gatunki roślin:

- krzewy i krzewinki: bagno zwyczajne /*Ledum palustre*/, wawrzynek wilczczyko /*Daphne mezereum*/, wiciokrzew pomorski /*Lonicera periclymenum*/, kłokoczka południowa /*Staphylea pinnata*/;
- rośliny zielne: paprotka zwyczajna /*Polypodium vulgare*/, skrzyp olbrzymi /*Equisetum telmateia*/, sasanka /*Pulsatilla*/, miłek wiosenny /*Adonis vernalis*/, śnieżyczka przebiśnieg /*Galanthus nivalis*/;
- grzyby: szmaciak gałęzisty /*Sparassis crispa*/, sromotnik bezwstydnny /*Phallaceae*/.

Wśród gatunków roślin objętych ochroną częściową można wymienić:

- krzewy i krzewinki: bluszcz pospolity /*Hedera helix*/;
- rośliny zielne: kopytnik pospolity /*Asarum europaeum*/, pierwiosnka lekarska /*Primula veris*/, marzanka wonna /*Galium odoratum*/, konwalia majowa /*Convallaria majalis*/, turzycza piaszkowa /*Carex arenaria*³⁰.

Ochronie prawnej podlega zarejestrowany na obszarze Gminy pomnik przyrody, reprezentowany przez grupy drzew tego samego gatunku (tab. 15).

Miejscowość	Rodzaj	Parametry (obwód/wys./ rozpiętość korony) w cm	wiek w latach	nr rejestru
Bralin Obok osady Nadleśnictwo Bralin	Dęby szypułkowe	420-618	ca 300	140

Tabela 15. Rejestr pomników przyrody w gminie Bralin. Źródło: Starostwo Powiatowe w Kępnie, Urząd Gminy w Bralinie.

²⁸ Program ochrony środowiska dla gminy Bralin. ABRYŚ Technika Sp. z o. o., Poznań, 2004 r

²⁹ Program ochrony środowiska dla gminy Bralin. ABRYŚ Technika Sp. z o. o., Poznań, 2004 r.

³⁰ Program ochrony środowiska dla gminy Bralin. ABRYŚ Technika Sp. z o. o., Poznań, 2004 r.

Dęby szypułkowe */Quercus robur L./* – (nr rejestru 140) występują w liczbie 7 sztuk. Drzewa posiadają nazwę „Dęby Bralińskie”, a ich wiek ocenia się na 300 lat, obwód pierśnicy waha się w granicach 420 - 628 cm. Dęby zlokalizowane są przy leśniczówce na zachodnim skraju miejscowości Bralin.

Na terenie gminy Bralin brak użytków ekologicznych oraz innych powierzchniowych form ochrony przyrody. Granica Obszar chronionego krajobrazu „Wzgórz Ostrzeszowskich i Kotliny Odolanowskiej” przebiega w sąsiedztwie granicy administracyjnej Gminy, wzdłuż północno – zachodniej granicy z gminą Kobyła Góra oraz północno – wschodniej granicy z gminą Kępno.

2.9.3. OCHRONA KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Na terenie gminy zachowało się stosunkowo mało obiektów cennych historycznie. Tylko 9 pojedynczych lub zespołów obiektów znajduje się w rejestrze zabytków oraz jeden obiekt już nieistniejący. Pozostałe obiekty, o różnych walorach kulturowych zostały wpisane do wykazu gminnej ewidencji zabytków. Najczęściej ochronie podlegają pojedyncze domy, zabudowa zagrodowa, kościoły, cmentarze oraz obiekty gospodarcze (młyny, stodoły, zabudowa folwarczna). Najwięcej obiektów objętych ochroną konserwatorską znajduje się w Bralinie.

Większość miejscowości posiada historyczny układ urbanistyczny lub historyczne założenia przestrzenne: pałacowe, dworsko – pałacowe lub folwarczne. Przy części z nich zachowały się kompleksy zabudowy folwarcznej. Ponadto w granicach gminy znajduje się kilka powierzchni zieleni urządzonej o średnich walorach estetycznych i przyrodniczych.

Najważniejsze pod względem walorów przyrodniczych i krajobrazowych są parki stanowiące część większych założeń dworsko-pałacowych. Ochroną, jako założenia zarówno zabytkowe oraz przyrodnicze, objęto na terenie gminy parki podworskie w czterech miejscowościach oraz aleję kasztanową. Wśród parków wymienić można:

- park dworski z końca XIX w, w Bralinie;
- park dworski z II połowy XIX w oraz aleję kasztanową z pocz. XX w, w miejscowości Mielęcín;
- park dworski z XIX w, w miejscowości Nosale;
- park dworski w miejscowości Nowa Wieś Książęca.

W poprzednim Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bralin wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej, wśród których znalazły się:

- 1) Strefa „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej obejmująca obszar, na którym elementy dawnego układu przestrzennego zachowały się w stanie nienaruszonym lub jedynie nieznacznie zniekształconym. Strefą „A” objęto: zespoły wpisane do rejestru zabytków dawnego województwa kaliskiego; zabytkowe założenia parkowe; zabytkowe cmentarze.
- 2) Strefa „B” ochrony konserwatorskiej obejmująca obszary, w których elementy dawnego układu zachowały się w stosunkowo dobrym stanie. Strefą „B” objęto zabytkowe układy urbanistyczne poszczególnych wsi.
- 3) Strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego obejmująca tereny integralnie związane z zespołem zabytkowym.
- 4) Strefa „OW” obejmująca wszystkie miejscowości o średniowiecznej metryce.
- 5) Strefa ochrony ekspozycji.
- 6) Stanowiska archeologiczne.

Ponadto w „Studium” ochronie podlegały:

- 1) Zabytkowe parki – (poprzez ustalenia dotyczące ich zachowania w granicach historycznych oraz ich pozostawienia w formie założeń zielonych).
- 2) Cmentarze – (poprzez ustalenia dotyczące ich zachowania oraz zachowani cmentarzy nieczynnych w formie założeń zielonych).

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY, WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

3.1. SIEĆ OSADNICZA ORAZ DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU

Powierzchnia gminy wynosi ok. 85,16 km². W skład gminy wchodzi 12 sołectw, w tym: Bralin, Czermin, Działosze, Gola, Chojeńcin Wieś, Chojeńcin – Parcele, Mnichowice, Nosale, Nowa Wieś Książęca, Tabor Mały, Tabor Wielki i Weronikopole. Największą miejscowością w gminie, zarazem siedzibą władz gminnych jest Bralin, liczący 2 817 mieszkańców (stan na 31.12.2008 r.).

Bralin pełni funkcję lokalnego ośrodka usługowego. W miejscowości zlokalizowane są usługi elementarne oraz usługi podstawowe I stopnia. Ośrodkiem usługowym II stopnia pozostaje miasto Kępno stanowiące zarazem siedzibę władz powiatowych. Analizując rozwój przestrzennym poszczególnych miejscowości należy uznać, że szczególnie rozwinęły się te zlokalizowane wzdłuż drogi krajowej relacji Wrocław – Warszawa. W miejscowościach Gola, Tabor Wielki, Chojeńcin – Parcele, Chojeńcin – Szum doszło do zmiany dominującej niegdyś funkcji rolniczej - na rolniczo – produkcyjno – usługową.

Zainwestowanie gminy Bralin jest zróżnicowane. Na obszarze miejscowości Bralin, w jej centralnej części dominuje małomiasteczkowa zabudowa z okresu przedwojennego, poza centrum występuje zabudowa zrealizowana w latach późniejszych. W krajobrazie wsi występuje zarówno przedwojenna zabudowa zagrodowa, jak i współczesna zabudowa mieszkaniowa głównie jednorodzinna. Wszystkie miejscowości gminy posiadają sieć wodociągową oraz są zelektryfikowane. Sukcesywnie następuje rozwój sieci kanalizacyjnej.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bralin uchwalone w 1999r. wyznaczało nowe tereny mieszkaniowe, produkcyjne i usługowe w sąsiedztwie terenów zainwestowanych. W związku z postępującym rozwojem przestrzennym miejscowości, konieczne stało się określenie nowej polityki przestrzennego zagospodarowania gminy.

Gmina Bralin nie posiada planów miejscowych, które obejmowałyby większe obszary. Realizacja inwestycji w ostatnich latach odbywa się głównie na podstawie decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

3.2. DEMOGRAFIA

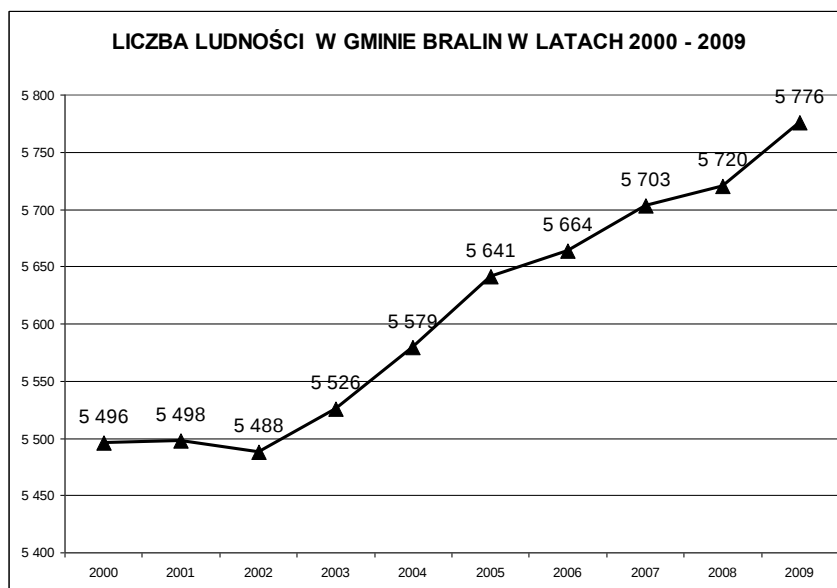
Gmina liczyła na koniec 2009 r. 5857 mieszkańców. Największą miejscowością w gminie, pod względem liczby mieszkańców, jest Bralin liczący z przysiółkiem Bralin – Lipnik 2718 mieszkańców, następnie Nowa Wieś Książęca licząca z przysiółkiem Nowa Wieś Kś. Parcele ponad 690 mieszkańców i Chojeńcin Parcele wraz z Chojeńcin Szum – 442 mieszkańców. Liczbę mieszkańców Gminy Bralin z podziałem na poszczególne miejscowości wg stanu na dzień 31.12.2008 r. zestawiono w tabeli 16.

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców w sołectwie	Lp.	Miejscowości wraz z przysiółkami	Liczba mieszkańców w miejscowości
1.	Bralin	2718	1	Bralin	2706
			2	Bralin-Lipnik	12
2.	Chojęcin	131	3	Chojęcin	131
3.	Chojęcin - Parcele	442	4	Chojęcin Parcele	212
			5	Chojęcin Szum	230
4.	Czermin	202	6	Czermin	202
5.	Działosze	66	7	Działosze	66
6.	Gola	221	8	Gola	179
			9	Wygoda Turkowska	42
7.	Weronikopole	229	10	Weronikopole	135
			11	Mielęcin	94
8.	Mnichowice	301	12	Mnichowice	301
9.	Nosale	193	13	Nosale	193
10.	Nowa Wieś Książęca	693	14	Nowa Wieś Książęca	584
			15	Nowa Wieś Ks. Parcele	109
11.	Tabor Mały	194	16	Tabor Mały	132
			17	Tabor Mały Lipnik	4
			18	Tabor Mały Utrata	58
12.	Tabor Wielki	467	19	Tabor Wielki	444
			20	Tabor Wielki Chałupki	23
13.	Razem:	5857			5857

Tabela. 16. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Bralin.

Źródło informacji: BiP Gminy Bralin.

Liczba ludności w gminie wykazuje stały wzrost (poza rokiem 2002). Począwszy od 2003 roku do 2009 r. nastąpił wzrost liczby ludności o 250 osób. Tendencja taka jest bardzo korzystna dla Gminy i jej rozwoju. Zmiany liczby ludności w latach 2000 – 2009 przedstawiono na wykresie zamieszczonym poniżej (wykres 6).

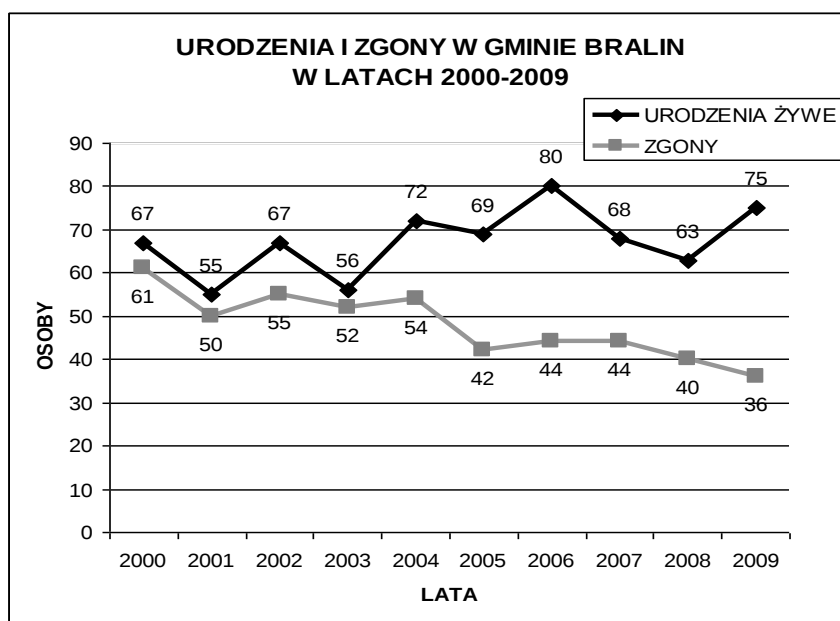
Wykres 6. Liczba ludności w latach 2000 – 2009 na obszarze gminy Bralin.
Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Struktura wiekowa ludności w Gminie, wg danych GUS na 2009 r., wypada korzystnie na tle województwa wielkopolskiego i powiatu kępińskiego. Liczba ludności zamieszkałej w Gminie, w grupach wiekowych z przedziału 0 – 19 lat, osiąga prawie zawsze wyższy procentowy wskaźnik niż dla tych samych grup wiekowych w województwie wielkopolskim i w powiecie kępińskim. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie przekracza średnie wyniki dla województwa i powiatu kępińskiego w grupie wiekowej 85 i powyżej.

Jednostka	województwo wielkopolskie		powiat kępiński		gmina Bralin	
przedziały	[OS]	[%]	[OS]	[%]	[OS]	[%]
ogółem	3 408 281	100	55 903	100	5 776	100
0-4	191 203	5,61	3 121	5,58	355	6,15
5-9	169 162	4,96	2 997	5,36	327	5,66
10-14	188 684	5,54	3 362	6,01	345	5,97
15-19	232 865	6,83	4 136	7,40	457	7,91
20-24	270 909	7,95	4 531	8,11	451	7,81
25-29	302 262	8,87	4 897	8,76	483	8,36
30-34	281 993	8,27	4 371	7,82	441	7,64
35-39	241 437	7,08	4 005	7,16	446	7,72
40-44	206 361	6,05	3 523	6,30	393	6,80
45-49	219 629	6,44	3 731	6,67	394	6,82
50-54	259 148	7,60	4 040	7,23	411	7,12
55-59	241 944	7,10	3 754	6,72	348	6,02
60-64	198 715	5,83	3 032	5,42	275	4,76
65-69	107 051	3,14	1 805	3,23	186	3,22
70-74	108 816	3,19	1 654	2,96	179	3,10
75-79	89 475	2,63	1 404	2,51	139	2,41
80-84	59 354	1,74	903	1,62	75	1,30
85 i więcej	39 273	1,15	637	1,14	71	1,23

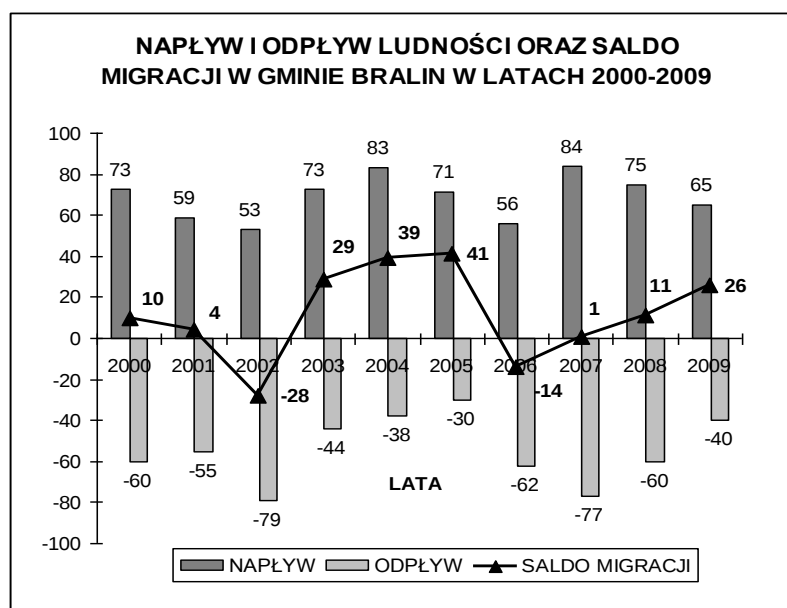
Tabela 17. Struktura wiekowa ludności dla woj. wielkopolskiego, powiatu kępińskiego i gminy Bralin w 2009 r.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przemiany gospodarcze na obszarze kraju powodujące m.in. przekształcenia własnościowe w gospodarce, brak równowagi na rynku pracy, obniżenie potencjału przemysłowego części obszarów regionu oraz przede wszystkim zmiana modelu rodziny, spowodowały nieodwracalne zmiany mające wyraz także w wielkości i natężeniu przyrostu naturalnego. Prognozy demograficzne, zakładają ujemny przyrost naturalny dla kraju. Analiza danych liczbowych dotyczących przyrostu naturalnego na obszarze Gminy Bralin ukazała jednak stałą, liczbę urodzeń począwszy od 2000 (ok. 67 dzieci rocznie) oraz ostatecznie dodatni przyrost naturalny. Wynik ten nie jest jednak na tyle korzystny, aby można było mówić o progresywnym przyroście naturalnym.

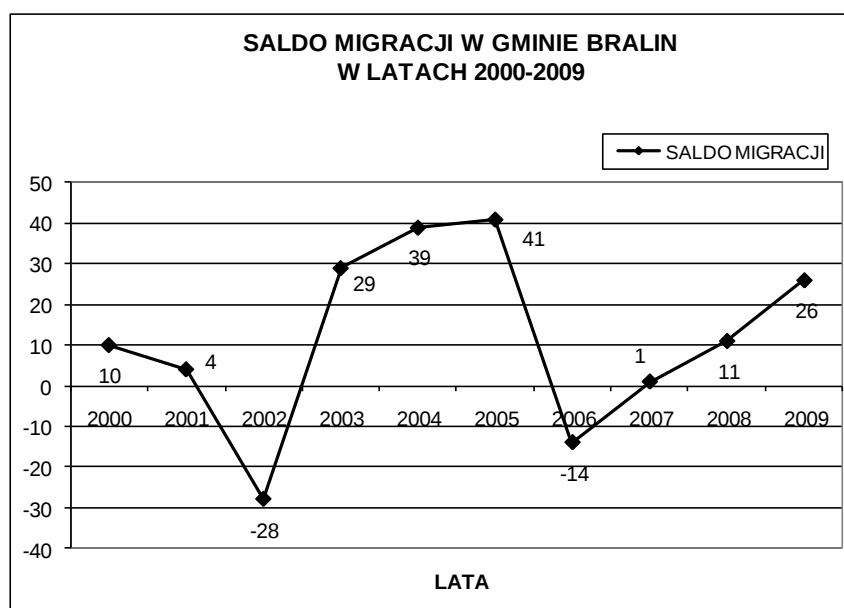

Wykres 7. Zestawienie liczby urodzeń i zgonów w latach 2000 – 2009 na obszarze Gminy Bralin.
Źródło: Opracowanie na podstawie GUS

Za główne przyczyny procesów migracyjnych ludności na wieś i ze wsi należy uznać zróżnicowanie się obszarów na lepsze i gorsze pod względem stopnia rozwoju społeczno – gospodarczego. Procesy migracyjne mogą mieć charakter pozytywny, gdy są sterowane i kontrolowane pod względem ich tempa w czasie. Mogą też mieć charakter negatywny, gdy przebieg tych zjawisk jest żywiołowy. Na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie, sporządzono wykres obrazujący liczbę osób napływających lub odpływających z obszaru Gminy w latach 2000 – 2009.

Wykres 8. Zestawienie liczby napływających i odpływających oraz saldo migracji w latach 2000 – 2009 na obszarze Gminy Bralin. Źródło: opracowanie na podstawie GUS

Wykres 9. Saldo migracji w latach 2000 – 2009 na obszarze Gminy Bralin. Źródło: opracowanie na podstawie GUS

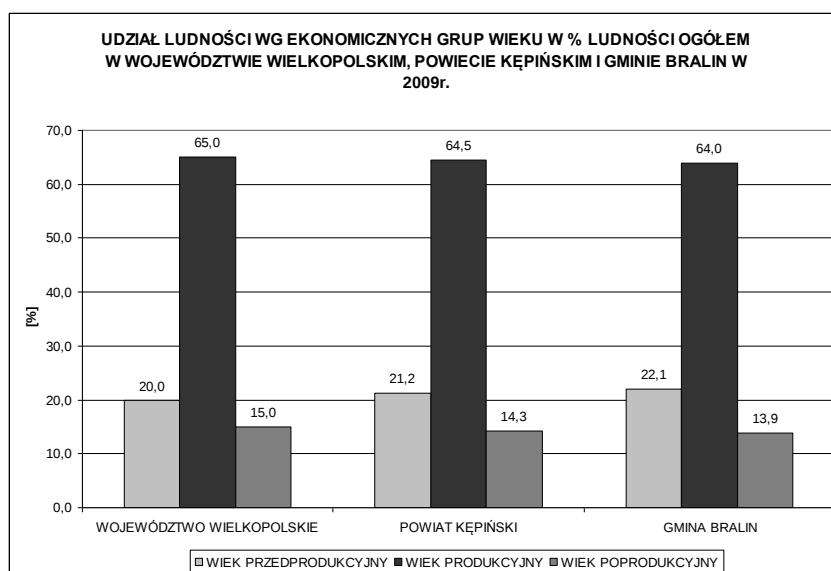
Badania ujawniły, że tylko w roku 2002 i 2006 migracje wykazywały ujemny wskaźnik, podczas gdy w pozostałych latach tendencja ta była dodatnia. Obszar Gminy wydaje się być zatem atrakcyjnym dla zamieszkania, o czym świadczy dodatni w większości, analizowany wskaźnik salda migracji.

W Gminie obserwuje się korzystne proporcje wskaźnika ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym (tab. 18).

Udział ludności w wieku:	Jednostka terytorialna:		
	województwo wielkopolskie	powiat kępiński	gmina Bralin
	[%]	[%]	[%]
przedprodukcyjnym	20,0	21,2	22,1
produkcyjnym	65,0	64,5	64,0
poprodukcyjnym	15,0	14,3	13,9

Tabela 18. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w województwie wielkopolskim, powiecie kępińskim i gminie Bralin w 2009 r. Źródło: opracowanie na podstawie GUS

Rozpatrując udział ludności w Gminie wg ekonomicznych grup wieku należy stwierdzić, że w wielu poprodukcyjnym, w Gminie Bralin znajduje się mniejszy odsetek ludności niż w woj. wielkopolski, przy jednocześnie większym udziale ludności w wieku przedprodukcyjnym. Mieszkańcy Gminy są stosunkowo młodzi – tylko 13,90 % stanowi ludność w wieku poprodukcyjnym, przy 22,1 % ludności w wieku przedprodukcyjnym.

Wykres 10. Udział ludności w Gminie Bralin wg ekonomicznych grup wieku na tle powiatu kępińskiego i województwa wielkopolskiego w 2009 r. Źródło: opracowanie na podstawie GUS

Biorąc pod uwagę rozpatrywane powyżej wskaźniki demograficzne, w tym: przyrost naturalny, wskaźnik migracji oraz udział ludności wg ekonomicznych grup wieku, należy zauważyć, że wypadają one korzystnie dla Gminy. Zwiększająca się stale liczba ludności na terenie Gminy oraz dobre prognozy demograficzne, stwarzają podstawy do rozwoju przestrzennego terenów mieszkaniowych.

3.3. ZASOBY MIESZKANIOWE ORAZ WARUNKI ZAMIESZKANIA

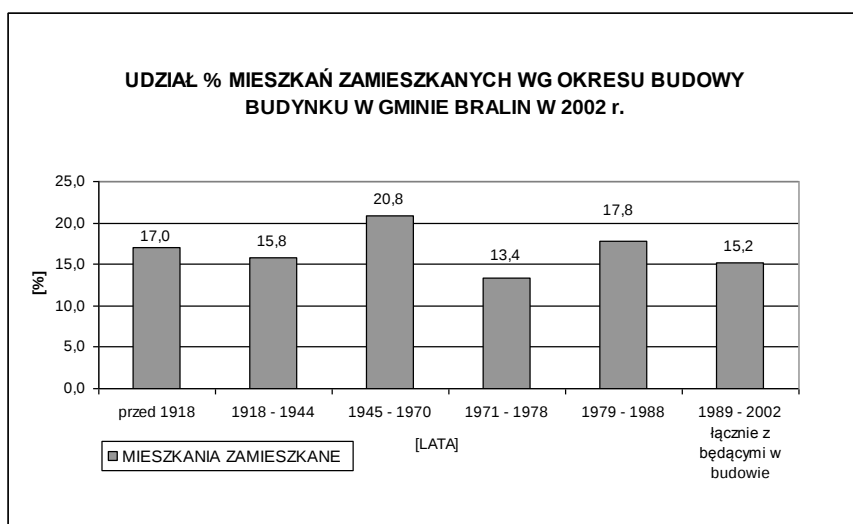
Ze względu na charakter Gminy, w zabudowie mieszkaniowej przeważają jednorodzinne budynki wolnostojące. Budynki wybudowane w okresie przedwojennym stanowią prawie 33 % ogółu zasobów mieszkaniowych w analizowanej Gminie (448 budynków), z czego 17 % to budynki powstałe przed 1918 rokiem. W krajobrazie Gminy przeważa zatem, zabudowa mieszkaniowa powstała

w latach powojennych. Z pierwszego okresu, z lat 1945 – 1970, pochodzi 20,8 % zasobu, z lat późniejszych (1979 – 1988) pochodzi 17,8 %, a z lat 1989 – 2002 pochodzi 15,20 %. Obserwuje się zwiększenie tempa powstawania budynków mieszkalnych w kolejnych analizowanych latach (tab. 19, wykres 11).

Jednostka terytorialna	Liczba mieszkań zamieszkałych wg okresu budowy:					
	przed 1918	1918 - 1944	1945 - 1970	1971 - 1978	1979 - 1988	1989 - 2002 łącznie z będącymi w budowie
gmina Bralin	[mieszk]	[mieszk]	[mieszk]	[mieszk]	[mieszk]	[mieszk]
	232	216	284	183	243	207
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
	17,0	15,8	20,8	13,4	17,8	15,2

Tabela 19. Liczba mieszkań zamieszkałych wg okresu budowy budynku w gminie Bralin w 2002 r.

Źródło: na podstawie danych z Narodowego Spisu Powszechnego 2002r.

Wykres 11. Udział procentowy mieszkań zamieszkałych wg okresu budowy budynku w Gminie Bralin w 2002 r. Źródło: Opracowanie na podstawie NSP 2002 r. GUS

Rozpatrując zasoby mieszkaniowe w latach 2002 i 2008 ustalono, że w Gminie zwiększa się liczba mieszkań oraz izb. Nie wpływa to jednak na przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania. Wzrasta natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (tab. 20), co świadczy o poprawie warunków mieszkaniowych w Gminie.

Stan gospodarki mieszkaniowej:		2002 r.	2008 r.
mieszkania ogółem	[mieszk]	1 372	1517
liczba izb	[izba]	6 608	7 258
powierzchnia użytkowa mieszkania ogółem	[m2]	135 199	148 868
mieszkania oddane do użytku	[mieszk]	7	10
liczba izb oddanych do użytku	[izba]	39	49
powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytku	[m2]	832	1046
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	[m2]	98,5	98,1
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	[m2]	24,6	26,0

Tabela 20. Zasoby mieszkaniowe gminy Bralin w 2002 r. i 2008 r. Źródło: Opracowanie na podstawie NSP z 2002 r. oraz danych GUS z 2002 r. i 2008 r.

Wśród ogółu zasobów mieszkaniowych, w Gminie przeważają mieszkania, w tym budynki mieszkalne i lokalne mieszkalne stanowiące własność osób fizycznych (ponad 96 %). Powierzchnia użytkowa mieszkań osób fizycznych wynosiła w roku 2002r. łącznie 144 195 m² (tab. 21).

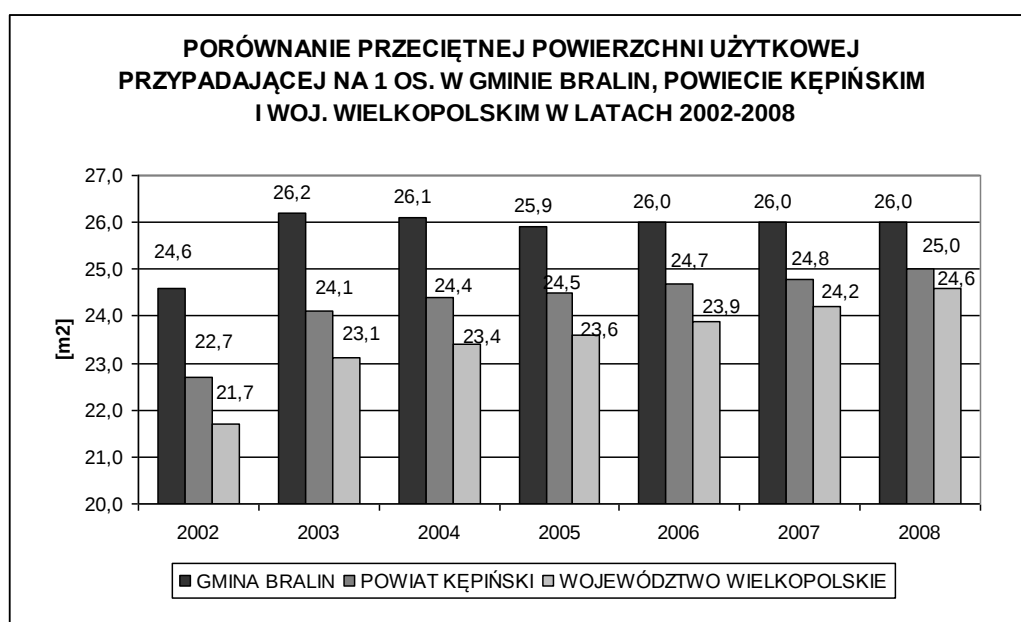
Ogółem:	Zasoby:									
		ogółem	osób fizycznych		gmin (komunalne)		zakładów pracy		pozostałych podmiotów	
				[%]		[%]		[%]		[%]
mieszkania	[mieszk]	1 509	1 450	96,1	30	2,0	23	1,5	6	0,4
izby	[izba]	7 220	7 035	97,4	84	1,2	78	1,1	23	0,3
powierzchnia użytkowa mieszkań	[m2]	148 080	144 195	97,4	1 578	1,1	1 855	1,3	452	0,3

Tabela 21. Zasoby mieszkaniowe wg form własności w gminie Bralin w 2002 r. Źródło: na podstawie NSP z 2002 r. GUS

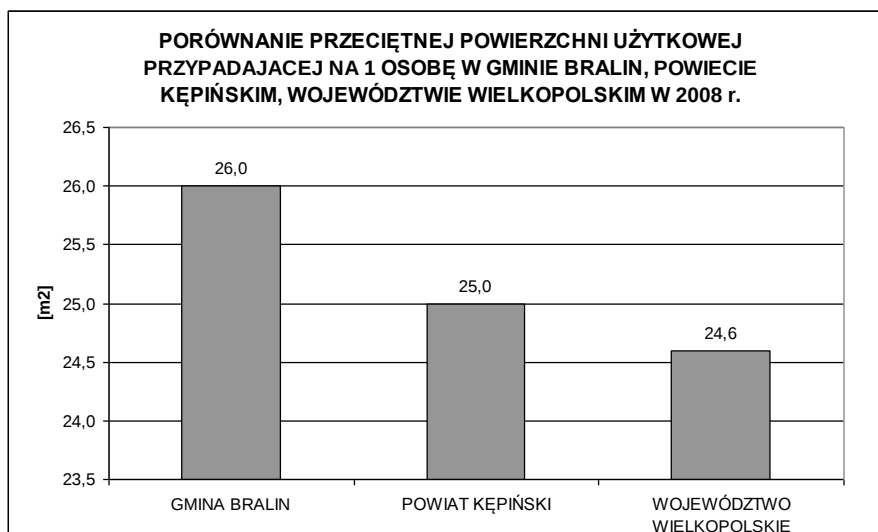
W porównaniu z zasobami mieszkaniowymi w powiecie kępińskim i w woj. wielkopolskim, stan zasobów w Gminie wypada dość dobrze. Obserwuje się tu procentowo największy wskaźnik liczby izb w mieszkaniu (średnio 4,78), największą powierzchnię użytkową mieszkania (średnio 98,1 m²) oraz największą powierzchnię użytkową na osobę (średnio 26,2) - tabela 22, wykresy 12, 13.

Jednostka terytorialna	Liczba mieszkań ogółem	Liczba izb	Powierzchnia użytkowa mieszkań	Przeciętna:				
				liczba izb w mieszkaniu	liczba osób:		pow. użytkowa w m ²	
	[mieszk.]	[izba]	[tys. m ²]		na 1 mieszkanie	na 1 izbę	1 mieszkania	na 1 osobę
gmina Bralin	1517	7258	148,9	4,78	3,77	0,79	98,1	26
powiat kępiński	15665	69655	1399,6	4,45	3,57	0,8	89,3	25
województwo wielkopolskie	1077101	4258746	83525,4	3,95	3,15	0,8	77,5	24,6

Tabela 22. Zasoby mieszkaniowe gminy Bralin na dzień 31.12.2008 r. źródło: opracowanie na podstawie danych z GUS z 2008 r.

Wykres 12. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w Gminie Bralin, powiecie i w województwie w latach 2000 - 2009. Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS z 2002-2008 r.

Wykres 13. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w Gminie Bralin, powiecie i w województwie w roku 2008. Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS z 2008 r.

W zasobie Gminy Bralin znajdują się zarówno lokalne mieszkalne, jak i budynki wykorzystywane na inne cele. Wśród lokali mieszkalnych w roku 2009 znajdowało się 14 lokali stanowiących własność Gminy Bralin, obciążonych prawem najmu, ponadto 5 lokali stanowiących własność Skarbu Państwa i pozostających w zarządzie Gminy Bralin. Lokale posiadają zróżnicowaną powierzchnię całkowitą, od 15,47 m² do 111,36 m². Poniżej zestawiono istniejące lokale mieszkalne w zasobie Gminy Bralin (tab. 23).

Lokalizacja budynku	Ilość izb [szt.]	Pow. całkowita [m ²]
Bralin, Wrocławska 50	2	34,10
Bralin, Wrocławska 50	2	30,00
Bralin, Wrocławska 50	1	15,47
Bralin, Wrocławska 50	1	20,46
*Chojęcin – Parcele 4	3	44,20
*Chojęcin – Parcele 4	3	58,44
*Chojęcin – Parcele 4	2	43,50
*Chojęcin – Parcele 4	2	29,64
*Chojęcin – Parcele 4	2	38,20
Czermin 1	1	24,00
Czermin 23	2	58,78
Czermin 23	1	24,75
Gola 25	4	86,80
Gola 25	3	66,30
Mielęcín 5	3	69,23
Mnichowice 56	4	100,81
Mnichowice 56	3	111,36
Mnichowice 56	2	30,75
Tabor Wielki 26	4	73,90
Ogółem:	-	947,67

* lokale stanowiące własność Skarbu Państwa w Zarządzie Gminy Bralin.

Tabela 23. Zestawienie lokali mieszkalnych w Zasobie Gminy Bralin.

Źródło: Uchwała Nr XXXVII/199/09 Rady Gminy Bralin z dn. 29 października 2009 r.

Gmina Bralin dysponuje także budynkami niewykorzystanymi, jako zasób mieszkaniowy, stanowiącymi budynki po byłych szkołach podstawowych. Tego typu obiekty zlokalizowane są w miejscowości:

- Tabor Mały 20 (budynek po szkole, funkcja użytkowa);
- Chojęcin Wieś 32 (budynek po szkole, funkcja użytkowa/pustostan);
- Nosale (budynek po szkole, funkcja mieszkalna/pustostan).

Ponadto pustostan stanowił budynek po biurowcu zlokalizowany w Bralinie przy ul. Namysłowskiej 7 po byłym POM.

Planuje się adaptację pomieszczeń na lokale mieszkalne w miejscowości Tabor Wielki nr 26 – 3 lokale, Mielęcín nr 5 – 4 lokale. Budynek po szkole w Chojęcinie Wsi nr 32 przekazano na cele działalności statutowej stowarzyszeń pozarządowych. W budynku zlokalizowanym w Taborze Małym zorganizowano przedszkole.

3.4. RYNEK PRACY I BEZROBOCIE

Na obszarze Gminy zarejestrowana jest spora liczba podmiotów gospodarczych. w roku 2010 działało ponad 350 podmiotów. Wzdłuż drogi krajowej nr 8 zlokalizowane są liczne zakłady produkcyjne, usługowe i rzemieślnicze, głównie działające w branży stolarsko – tapicerskiej, ale także w branży motoryzacyjnej i budowlanej. W centralnej części Gminy, zlokalizowane są placówki handlowe i gastronomiczne. Aktywność gospodarcza społeczności lokalnej jest bardzo duża, także kondycja finansowa gminy plasuje ją w gronie gmin o średnich wpływach ogółem do gminnego budżetu. W strefie centralnej gminy, wzdłuż drogi krajowej, działalność produkcyjno – usługowa właściwie wyparła obecną tu niegdyś produkcję rolniczą. Obserwuje się wzrost zapotrzebowania na nowe tereny inwestycyjne.

Gmina charakteryzuje się stosunkowo niskim poziomem bezrobocia. W całym powiecie kępińskim odnotowuje się bardzo niski wskaźnik bezrobocia. Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok stanowili w 2006 r. tylko 2% wśród ludności czynnej zawodowo, w 2007 r. już tylko 1%, w 2008 tylko 0,6%, a w 2009 0,4%.

Na terenie Gminy działa „Klub Pracy” skupiający osoby bezrobotne i poszukujące pracy z terenu Gmin: Bralin, Perzów i Rychtal. Klub prowadzi warsztaty szkoleniowe, mające na celu aktywizację na rynku pracy oraz poradnictwo indywidualne.

3.5. USŁUGI OŚWIATY

W Gminie działa pięć placówek oświatowych zapewniających edukację na poziomie przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym. Przedszkole Samorządowe „Kwiaty Polskie” zlokalizowane jest w Bralinie, a także we wsi Tabor Mały, ponadto w Bralinie zlokalizowane są: Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika i Gimnazjum im. Polskich Noblistów. W Nowej Wsi Książęcej zlokalizowany jest Zespół Szkół im. ks. Michała Przywary i Rodziny Salomonów.

Usługi oświaty na poziomie przedszkolnym zapewniały w 2009 r. (dane GUS) edukację dla ok. 100 dzieci w 4 oddziałach.

Do szkół podstawowych na terenie Gminy Bralin uczęszczało w 2009r. (dane GUS na 2009 r.) 376 dzieci i młodzieży. Liczba ta uległa zmniejszeniu w stosunku do lat 2002 – 2007, a 2010 utrzymywała się na stałym poziomie.

W kolejnych latach liczba uczniów szkół podstawowych wynosiła: 2002 - 482, 2003 - 464, 2004 - 444, 2005 - 428, 2006 - 383, 2007 - 378, 2008 - 383 i w 2009 – 376.

Do gimnazjum w Bralinie uczęszczało w 2008 r. 208 uczniów w 8 oddziałach. W roku 2009 liczba ta zmniejszyła się do 188. Podobnie jak do szkół podstawowych także do gimnazjum uczęszcza coraz mniej młodzieży z liczby 260 w 2003, 272 w 2004, 261 w 2005, 262 w 2006 i 227 w 2007 zmniejszyła się do 188 osób w 2009 r.

3.6. USŁUGI KULTURY ORAZ REKREACJI I WYPOCZYNKU

Gminne boisko sportowo – rekreacyjne LZS „Sokół”, zlokalizowane jest w Bralinie. Ponadto, boiska sportowe znajdują się także w miejscowościach: Gola - przy budynku Ochotniczej Straży Pożarnej, Tabor Mały – Lipnik, Nosale, Nowa Wieś Książęca, Tabor Wielki oraz Mnichowice.

W 2011r. nastąpiła gruntowna przebudowa boiska w Bralinie. W ramach przebudowy m.in.: przesunięto płytę główną boiska, utworzono boisko treningowe przewidziane również do wykorzystywania dla potrzeb organizowania imprez okolicznościowych oraz wybudowano trybuny. Zrealizowany projekt dzieli dotychczasowy stadion na część typowo sportową i część o charakterze wielofunkcyjnym z zarezerwowaniem miejsca pod budowę sali sportowej.

W Bralinie działa biblioteka publiczna, która jest samorządową instytucją kultury działającą w obrębie krajowej sieci bibliotecznej. Siedziba Biblioteki znajduje się w Bralinie przy ulicy Rynek 3, a terenem działania biblioteki jest gmina Bralin. Zgodnie ze statutem biblioteki, bezpośredni nadzór nad biblioteką sprawuje Wójt Gminy Bralin, a nadzór merytoryczny sprawuje Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu.

Biblioteka Publiczna w Bralinie działa od 15 grudnia 1948 roku. Od początku swojego istnienia biblioteka w Bralinie prowadziła również działalność kulturalno-oświatową, w tym różne formy pracy głównie z dziećmi i młodzieżą.

Także w Bralinie funkcjonuje Świetlica Profilaktyczno-Terapeutyczna "Tęcza". Placówka prowadzi warsztaty oraz organizuje okolicznościowe imprezy. Kalendarz imprez i uroczystości organizowanych przez Urząd Gminy i jednostki mu podległe jest bardzo bogaty.

3.7. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Placówka Narodowego Funduszu Zdrowia – Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej MEDICA zlokalizowany jest w Bralinie. Placówka oferuje świadczenia z zakresu kompetencji lekarza rodzinnego, pielęgniarstwa środowiskowo – rodzinnej i położnej środowiskowo – rodzinnej, a także badania diagnostyczne i konsultacje specjalistyczne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany jest w Bralinie przy ul. Rynek 3. GOPS realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej.

3.8. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Jednym z głównych celów gospodarki przestrzennej jest dążenie do zapewnienia ładu w każdej dziedzinie życia, w tym także ładu przestrzennego. Prowadzona polityka przestrzenna władz Gminy prowadzi do łagodzenia konfliktów przestrzennych. Rozpatrując ład przestrzenny w wielu aspektach można stwierdzić, że w zakresie ładu urbanistyczno – architektonicznego, Gmina zachowała czytelność kompozycji urbanistycznej. W odniesieniu do gabarytów obiektów, ich kształtu oraz wielkość w części historycznej miejscowości udało się zachować charakter miejsca. Poza zwartą zabudową wsi architektura kształtowana jest dość swobodnie, często przyjmuje formy niedostosowane do zabudowy wiejskiej. Ład przestrzenny zakłóca także zabudowa wielorodzinna, zlokalizowana przy byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych, niedostosowana do wiejskiego charakteru wsi. W zakresie ładu funkcjonalnego - widoczne jest wyraźne strefowanie funkcji. Wzdłuż drogi krajowej Wrocław – Warszawa, rozwijają się usługi i produkcja, podczas gdy północne tereny Gminy, z dużym udziałem lasów, podporządkowane są funkcji rekreacyjnej, a południowe – o korzystnej i przeciętnej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej - funkcji rolniczej. W tak wyznaczonych umownie strefach rozwijają się z różnym nasyceniem obiekty usługowe. Ważne jest, aby w dalszej polityce przestrzennej zachować tak naturalnie ukształtowany podział podyktowany walorami użytkowymi przestrzeni. Podział ten wpisuje się w ład ekologiczny Gminy.

3.9. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Gmina Bralin zajmuje powierzchnię 8516 ha. Zdecydowana większość gruntów zlokalizowanych w jej granicach administracyjnych znajduje się w rękach prywatnych, część także stanowi własność Skarbu Państwa. Do osób prywatnych można zaliczyć zarówno osoby fizyczne jak i osoby prawne, natomiast wśród władających reprezentujących Skarb Państwa można wymienić na obszarze Gminy m.in.: Zasób Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, zarządców dróg oraz Starostwo Powiatowe w Kępnie. Powierzchnia gruntów stanowiących własność osób fizycznych wynosi 6375 ha, co stanowi ok. 74,80 % ogółu powierzchni gminy, w tej powierzchni aż 5995 ha to grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych (70,37 % powierzchni gminy).

Grunty stanowiące własność gminy Bralin stanowią niewielki udział w ogólnej powierzchni Gminy, łącznie 90,3474 ha (1,06 % areалу Gminy). Są to głównie grunty pod drogami oraz budynkami użyteczności publicznej (szkoły, urzędy, boiska itp.), a także pod wielorodzinnymi budynkami z lokalami mieszkalnymi stanowiącymi własność gminy. Zgodnie z zestawieniem na 31.12.2009 r. udostępnionym przez Gminę Bralin, 21,6404 ha z łącznej powierzchni gruntów komunalnych stanowiły grunty rolne, 24,1919 ha stanowiły drogi gminne, 23,0598 ha - tereny budowlane, 12,0598 - place i inne, 7,16 ha – nieużytki, a 1,86 ha - lasy.

4. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE ZE STANEM DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

4.1. OSADNICTWO I JEGO ŚLADY NA TERENIE GMINY BRALIN

Na terenie gminy odkryto wiele stanowisk archeologicznych zawierających materiały zabytkowe klasyfikowane w różnych jednostkach chronologiczno-kulturowych. Najwięcej znalezisk na terenie gminy stanowią osady i ślady osadnictwa. Odnotowano także 1 cmentarzysko, 1 skarb (Prusy-Królestwo Kongresowe z 1764-1829) oraz 1 grodzisko. Stanowiska archeologiczne występujące na terenie Gminy Bralin zestawiono w poniższych tabelach:

Lp.	Nr stanowiska	Chronologia		
	Obszar 75-36			
1.	59 /75-36	śląd osadnictwa	KŁ	nz
2.	60/75-36	śląd osadnictwa	OWRON	nz
		punkt osadniczy	ON	nz
3.	61/75-36	śląd osadnictwa	OWR	nz
		śląd osadnictwa	WŚ	nz
4.	62/75-36	osada	WŚ	nz
5.	63/75-36	śląd osadnictwa	KŁ	nz
		punkt osadniczy	ON	nz
6.	64/75-36	śląd osadnictwa	KŁ	nz
		śląd osadnictwa	OWR	nz
7.	65/75-36	osada	ON	nz
8.	66/75-36	śląd osadnictwa	KŁ	nz
		śląd osadnictwa	ON	nz
9.	67/75-36	śląd osadnictwa	WŚ	nz
		punkt osadniczy	ON	nz
10.	68/75-36	śląd osadnictwa	WŚ	nz
		osada	ON	nz
11.	69/75-36	śląd osadnictwa	EK	nz
		punkt osadniczy	ON	nz
12.	70/75-36	śląd osadnictwa	EK	nz
		osada	ON	nz
13.	71/75-36	osada	ON	nz
14.	72/75-36	osada	ON	nz
15.	73/75-36	punkt osadniczy	OWR	nz
		osada	ON	nz

Lp.	Nr stanowiska	Chronologia		
		Obszar 76-36		
16.	1/76-36	śląd osadnictwa	KŁŻ	nz
17.	2/76-36	osada	nz	WŚ FAZA D-E
18.	3/76-36	punkt osadniczy	nz	NOW
19.	4/76-36	śląd osadnictwa	nz	NOW
20.	5/76-36	śląd osadnictwa	nz	PR
21.	6/76-36	śląd osadnictwa	nz	NOW
22.	7/76-36	śląd osadnictwa	nz	NOW
23.	8/76-36	osada	KŁŻ	nz
24.	12/76-36	śląd osadnictwa	nz	NOW
25.	13/76-36	śląd osadnictwa	nz	NOW
26.	14/76-36	śląd osadnictwa	nz	NOW
27.	17/76-36	śląd osadnictwa	nz	NOW

28.	18/76-36	osada	KPR	nz
29.	19/76-36	śląd osadnictwa	nz	NOW
30.	20/76-36	śląd osadnictwa	nz	PR
31.	21/76-36	osada	KPR	NOW

Lp.	Nr stanowiska	Chronologia		
		Obszar 76-37		
32.	18/76-37	skarby	Prusy-Królestwo Kongresowe	1764-1829
33.	19/76-37	punkt osadniczy	polska	SR/NOW
34.	20/76-37	śląd osadnictwa	polska	WS
35.	21/76-37	punkt osadniczy	polska	NOW
36.	22/76-37	punkt osadniczy	polska	SR/NOW
37.	23/76-37	grodzisko	polska	SR/NOW
38.	24/76-37	śląd osadnictwa	polska	SR
39.	25/76-37	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	polska polska	WS SR?
40.	26/76-37	osada	polska	SR/NOW
41.	27/76-37	osada	polska	SR
42.	28/76-37	punkt osadniczy	polska	SR
43.	38/76-37	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	nz polska	KPR/WS? SR
44.	39/76-37	śląd osadnictwa	polska	SR
45.	40/76-37	osada cmentarzysko	KPL KPL	N R I-II
46.	41/76-37	osada osada osada	nz polska polska	KPR/I WS WS SR
47.	42/76-37	osada osada	KPR/ polska? polska	RP/WS? SR
48.	43/76-37	osada osada osada	KPR polska polska	R WS SR
49.	44/76-37	osada osada śląd osadnictwa	KPR/polska? polska polska	PR/WS III WS SR
50.	45/76-37	śląd osadnictwa	nz	N?
51.	46/76-37	osada	polska	SR

Lp.	Nr stanowiska	Chronologia		
		Obszar 77-36		
52.	1/77-36	śląd osadnictwa	KŁŻ	EB
53.	2/77-36	śląd osadnictwa	KPR	R
54.	3/77-36	osada	KŁŻ	EB
		osada	KPR	R
55.	4/77-36	śląd osadnictwa	nz	IIIWS
		punkt osadniczy	nz	NOW
56.	5/77-36	śląd osadnictwa	KPR?	nz
		punkt osadniczy	nz	SR
57.	6/77-36	śląd osadnictwa	nz	IIIWS
58.	7/77-36	śląd osadnictwa	KPR	nz
59.	8/77-36	śląd osadnictwa	KPR	nz
		osada	nz	SR
60.	9/77-36	osada	KPR	R
61.	10/77-36	osada	IWS	nz

62.	11/77-36	śląd osadnictwa punkt osadniczy	KPR nz	nz SR
63.	12/77-36	śląd osadnictwa	KPR	nz
64.	13/77-36	osada	KŁŻ	H
65.	14/77-36	osada	KPR	R
66.	15/77-36	osada śląd osadnictwa	KPR nz	R SR
67.	16/77-36	punkt osadniczy punkt osadniczy	KPR nz	nz SR
68.	17/77-36	śląd osadnictwa	KPR	nz
69.	18/77-36	punkt osadniczy	nz	SR
70.	19/77-36	śląd osadnictwa	KPR	nz

Lp.	Nr stanowiska	Chronologia		
		Obszar 77-37		
71.	28/77-37	śląd osadnictwa osada	KŁŻ nz	nz SR
72.	29/77-37	osada	nz	NOW
73.	30/77-37	osada	nz	NOW
74.	31/77-37	osada	nz	NOW
75.	32/77-37	śląd osadnictwa punkt osadniczy	KPR nz	nz NOW
76.	33/77-37	śląd osadnictwa	nz	N/BW
77.	34/77-37	osada osada	KŁŻ KPR	EB R
78.	35/77-37	punkt osadniczy osada	KPR nz	nz NOW
79.	38/77-37	osada	nz	NOW
80.	39/77-37	osada osada	KŁŻ nz	EB NOW
81.	40/77-37	osada osada	KPR nz	R NOW
82.	41/77-37	śląd osadnictwa	KPR	nz
83.	42/77-37	punkt osadniczy	nz	NOW
84.	43/77-37	śląd osadnictwa	nz	SR
85.	44/77-37	punkt osadniczy	nz	NOW
86.	45/77-37	punkt osadniczy	nz	NOW
87.	46/77-37	śląd osadnictwa punkt osadniczy	KPR nz	nz SR
88.	47/77-37	osada	nz	SR
89.	48/77-37	osada	KPR	R
90.	49/77-37	osada punkt osadniczy	KPR nz	R SR
91.	50/77-37	osada	nz	NOW
92.	51/77-37	śląd osadnictwa osada	KPR nz	nz SR
93.	52/77-37	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	KPR nz	RP NOW

Tabela 24. Wykaz stanowisk archeologicznych w gminie Bralin.
 Źródło: Informacje WKZ w Kaliszu

4.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW I OBIEKTÓW CHRONIONYCH

4.2.1. ZABYTKI ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

Na terenie gminy wpisem do rejestru zabytków objęto 9 obiektów. Ponadto do rejestru zabytków nadal wpisana jest rozebrana w latach 70-tych Karczma w miejscowości Mielęcín, Nr rej. 97/36/A z dnia 17.12.1964 r. Karczma w Mielęcínie została rozebrana w latach 70 –tych XX wieku. Był to parterowy budynek z portykiem dwukolumnowym w elewacji frontowej zwieńczonym trójkątnym przyczółkiem, murowany, otynkowany z dachem naczółkowym krytym dachówką.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Gmina	Nr rejestru	Data wpisu
1.	Bralin	Kościół par. p. w. św. Anny 1627, 1840	Bralin	Nr rej. 72/A	27.12.1961 r.
2.	Bralin ul. Wrocławska 55	Dom starców, obecnie dom parafialny Poł. XIX w.	Bralin,	Nr rej. 261/A	25.06.1969 r.
3.	Bralin ul. 3 Maja	Kościół ewangelicki 1867 r.	Bralin	Nr rej. 287/Wlkp/A	14.03.2006 r.
4.	Bralin	Pastorówka, obecnie ośrodek zdrowia z lokalami mieszkalnymi 2 poł. XIX w.	Bralin	Nr rej. 287/Wlkp/A	14.03.2006 r.
5.	Bralin	Grodzisko stożkowate	Bralin	488/Ka	19.12.1986 r.
6.	Bralin	Kościół odpustowy p. w. Narodzenia NMP „Na Półku”, 1711 r.	Bralin	Nr rej. 606/A	31.12.1990 r.
7.	Mnichowice	Kościół p. w. św. Katarzyny; 1802 r.	Bralin	Nr rej. 267/A	14.07.1969 r.
8.	Nosale	Dwór; 1803 r.	Bralin	Nr rej. 98/A	17.12.1964 r.
9.	Nowa Wieś Książęca	Kościół parafialny p. w. Świętej Trójcy, murowano – drewniany, 1804 r.	Bralin	Nr rej. 268/A	14.07.1969 r.

Tabela 25. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków na obszarze gminy Bralin.

Źródło: Informacje z UG w Bralinie

Kościół Św. Anny w Bralinie pochodzi z 1627 r., zrealizowany jest w tradycjach gotyckich. Kościół posiada zamknięte, wieloboczne prezbiterium, nakryte trójpłaszczyznowym sklepieniem krzyżowo – żebrowym, przy nim zlokalizowana jest zakrystia sklepiona kolebkowo. Szersza i nieco wyższa nawa nakryta jest stropem, przy niej od południa znajduje się nowa kruchta, od zachodu umiejscowiona jest kwadratowa wieża nakryta blaszanym hełmem. Główny ołtarz jest barokowy, z rzeźbami Matki Boskiej i dwóch świętych pochodzi z 1790 r.³¹

Grodzisko stożkowate znajduje się ok. 500 m na południowy zachód od Bralina, wśród podmokłych łąk. Teren grodziska położony jest nad niewielkim ciekim - Czarną Widawką. Jest to porośnięte trawą, płaskie i nieznacznie w środku obniżone wzniesienie o formie owalu, otoczone widocznymi i częściowo jeszcze mokrymi relikami dookoła rowu – fosy o szerokości dochodzącej

³¹ Gość R., Szlaki turystyczne powiatu kępińskiego. Zeszyty Powiatowe nr 2. Kępno, 2005 r.

nawet do 7 m. Wysokość nasypu sięga 1,5 m. Obiekt określono jako tzw. grodzisko pierścieniowate. Dwór obronny funkcjonował ok. 150 lat od II połowy XV w. do przełomu XVI/XVII w.³²

W odległości ok. 1,5 km od Bralina wznosi się drewniany kościół „Na Półku” o konstrukcji zrębowej, którego rzut oparty jest na krzyżu greckim z obejściem podcieniowym. Pierwsze wzmianki o kościele pochodzą z 1651 r. Obecna świątynia została wzniesiona w 1711 r. Część centralna kościoła nakryta jest pozornym sklepieniem kolebkowym, natomiast stropy w ramionach krzyża są płaskie. Świątynia położona jest wśród pól i jest ściśle związana z pielgrzymką św. Jadwigi Śląskiej do Krakowa w 1229 r. Na skrzyżowaniu naw wznosi się dwustronny ołtarz główny, otoczony balustradą z czterema aniołkami³³.

W miejscowości Mnichowice zlokalizowany jest kościół pod wezwaniem Św. Katarzyny. Na miejscu murowanego kościoła z 1802 r. wznosiła się niegdyś drewniana świątynia (pierwsze wzmianki pochodzą z 1602 r.). Jak podaje przewodnik z 2005 r. pt.: Szlaki turystyczne powiatu kępińskiego, prezbiterium kościoła jest zamknięte półkoliście, wewnątrz jest nakryte stropem płaskim, w nawie z fasetą. Chór jest drewniany, wsparty na profilowanych słupach. Ołtarz główny kościoła wykonany jest w stylu klasycystycznym.

Kościół parafialny Św. Trójcy w Nowej Wsi Książęcej został wzniesiony w 1804 r. Poprzednia, drewniana świątynia spłonęła w 1803 r. Świątynia nie posiada charakterystycznych cech stylowych. Obiekt jest murowany, jednonawowy, prezbiterium jest zamknięte wielobocznie. Od zachodu zlokalizowana jest drewniana, kwadratowa wieża, konstrukcji słupowej, oszalowana³⁴.

4.2.2. POZOSTAŁE ZABYTKI ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

Na terenie Gminy występuje spora liczba obiektów o różnych walorach kulturowych, wpisanych do wykazu gminnej ewidencji zabytków. Najczęściej ochronie podlegają pojedyncze domy, zabudowa zagrodowa, kościoły, cmentarze oraz obiekty gospodarcze (młyny, stodoły, zabudowa folwarczna). Najwięcej obiektów objętych ochroną konserwatorską znajduje się w Bralinie. Wykaz zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, dla których wykonano karty adresowe zabytku nieruchomego oraz znajdujących się w bazie danych prowadzonej w wersji elektronicznej, zestawiono w tabeli poniżej.

Numer karty w gminnej ewidencji zabytków	Miejscowość	Ulica	Nr pocztowy	Obiekt	Czas powstania
1	Bralin	Wrocławska	58	KOŚCIÓŁ PAR. P.W. ŚW. ANNY	1627, rozbud. 1840
2	Bralin	Wrocławska	58	PLEBANIA	ok. 1860
3	Bralin	Wrocławska	55	DOM PARAFIALNY /DAWNIEJ DOM STARCÓW/	ok. poł. XIX w.
4	Bralin	Wrocławska	58	CMENTARZ PARAFIALNY	poł. XVII w.
5	Bralin	Wrocławska	58	KAPLICZKA Z FIGURĄ ŚW. JANA NEPOMUCENA	XVIII/XIX w.
6	Bralin	3 Maja	9a	KOŚCIÓŁ EWANGELICKI /P.W.ŚW JANA EWANGELISTY/	1867
7	Bralin	3 Maja	9a	OGRODZENIE	4 ćw. XIX w.
8	Bralin	3 Maja	9	PASTORÓWKA, OB. DOM I GABINETY LEKARSKIE	4 ćw. XIX w.

³² Gość R., Szlaki turystyczne powiatu kępińskiego. Zeszyty Powiatowe nr 2. Kępno, 2005 r.

³³ Tyszkiewicz H. Drewniane kościoły powiatu kępińskiego. Zeszyty Powiatowe nr 3. Kępno, 2007 r.

³⁴ Gość R., Szlaki turystyczne powiatu kępińskiego. Zeszyty Powiatowe nr 2. Kępno, 2005 r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bralin;
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

9	Bralin	Lipowa		CMENTARZ EWANGELICKI	1886
10	Bralin	Wrocławska	44	POCZTA	k. XIX w.
11	Bralin	Dworcowa	1	BUDYNEK DWORCA KOLEJOWEGO	ok. 1900
12	Bralin	Namysłowska	7	DWÓR /RZĄDCÓWKA/	l.20. XX w., przebud.
13	Bralin	Namysłowska	8	CZWORAK /DOM WIELORODZINNY/	4 ćw. XIX w.
14	Bralin	Namysłowska	7	STODOŁA	4 ćw. XIX w.
15	Bralin	Namysłowska	7	BUDYNEK MAGAZYNOWY	1 ćw. XX w.
16	Bralin	Namysłowska	7	POZOSTAŁOŚCI PARKU KRAJOBRAZOWEGO	1 ćw. XX w.
17	Bralin	Leśna	8	DOM LEŚNICZEGO	l.20 -30. XX w.
18	Bralin	Leśna	9	BUDYNEK ADMINISTRACYJNY	1 ćw. XX w.
19	Bralin	Leśna	9	BUDYNEK GOSPODARCZY	1 ćw. XX w.
20	Bralin	Leśna	9	BUDYNEK GOSPODARCZY	1 ćw. XX w.
21	Bralin	Kościelna	7	SZKOŁA, PÓŹN. DOM NAUCZYCIELA, OB. DOM	1 poł. XIX w.
22	Bralin	Błotna	3	DOM	2 poł. XIX w.
23	Bralin	Błotna	7	DOM	4 ćw. XIX w.
24	Bralin	Kacza	1	DOM	ok.1900
25	Bralin	Kacza	1	BUDYNEK GOSPODARCZY	ok. 1900
26	Bralin	Kacza	2	DOM	ok. 1910
27	Bralin	Kacza	4	DOM	1908
28	Bralin	Lipowa	4	DOM	1910
29	Bralin	Lipowa	6	DOM	4 ćw. XIX w.
30	Bralin	Lipowa	7	DOM	ok.1900
31	Bralin	Lipowa	10	DOM	4 ćw. XIX w., przebud.
32	Bralin	Lipowa	12	DOM	1900
33	Bralin	Lipowa	25	DOM	1935, rozbud.
34	Bralin	Lipowa	26	DOM	1883
35	Bralin	3 Maja	5	DOM	4 ćw. XIX w
36	Bralin	3 Maja	7	DOM	4 ćw. XIX w
37	Bralin	3 Maja	8	DOM	4 ćw. XIX w, przebud.
38	Bralin	3 Maja	11	DOM	4 ćw. XIX w, przebud.
39	Bralin	3 Maja	13	DOM	l.30. XX w.
40	Bralin	3 Maja	14	DOM	l.30. XX w.
41	Bralin	3 Maja	15	DOM	pocz. XX w.
42	Bralin	3 Maja	15	BUDYNEK GOSPODARCZY	pocz. XX w.
43	Bralin	3 Maja	17	DOM	1 ćw. XX w.
44	Bralin	3 Maja	20	DOM	ok.1900
45	Bralin	Namysłowska	2	DOM, OB. BANK SPÓŁDZIELCZY	l.20. XX w.
46	Bralin	Ogrodowa	13	DOM	pocz. XX w.
47	Bralin	Ogrodowa	18	DOM	k. XIX w.
48	Bralin	Ogrodowa	23	DOM	l. 20. XX w.
49	Bralin	Ogrodowa	26	DOM	pocz. XX w.
50	Bralin	Ogrodowa	26	BUDYNEK GOSPODARCZY	pocz. XX w.
51	Bralin	Ogrodowa	27	DOM	pocz. XX w.
52	Bralin	Ogrodowa	30	DOM	l.20. XX w.
53	Bralin	Rynek	2	DOM	4 ćw. XIX w. przebud.
54	Bralin	Rynek	3	DOM, OB. URZĄD GMINY	k. XIX w. , przebud.
55	Bralin	Wrocławska	54	DOM	pocz. XX w.
56	Bralin	Spokojna	4	DOM	4 ćw. XIX w.
57	Bralin	Wrocławska	18	DOM	k. XIX w.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bralin;
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

58	Bralin	Wrocławska	29	DOM, OB. LEŚNICZÓWKA	l.10. XX w.
59	Bralin	Wrocławska	31	DOM	1924
60	Bralin	Wrocławska	35	DOM	l.20. XX w.
61	Bralin	Wrocławska	36	DOM	ok.1905
63	Bralin	Wrocławska	36	BUDYNEK GOSPODARCZY	pocz. XX w.
64	Bralin	Wrocławska	37	DOM	4 ćw. XIX w.
65	Bralin	Wrocławska	38	DOM	4 ćw. XIX w., przebud. l.30. XX
66	Bralin	Wrocławska	39	DOM	l.80. XIX w., przebud.
67	Bralin	Wrocławska	41	DOM	4 ćw. XIX w.
68	Bralin	Wrocławska	42	DOM	1925, przebud.
69	Bralin	Wrocławska	46	DOM	4 ćw. XIX w.
70	Bralin	Wrocławska	48	DOM	3 ćw. XIX w.
71	Bralin	Wrocławska	49	DOM	1907
72	Bralin	Wrocławska	51	DOM	1 ćw. XX w.
73	Bralin	Wrocławska	52	DOM	pocz. XX w.
74	Bralin	Wrocławska	53	DOM	4 ćw. XIX w. przebud.
75	Bralin	Wrocławska	57	DOM	k. XIX w.
76	Bralin	Wrocławska	60	DOM	pocz. XX w.
77	Bralin	Wrocławska	61	DOM	pocz. XX w.
78	Bralin	Wrocławska	66	DOM	pocz. XX w.
79	Bralin	Wrocławska	67	DOM	4 ćw. XIX w., przebud. l.30. XX
80	Bralin	Wrocławska	70	DOM	ok. 1920, przebud.
81	Bralin	Wrocławska	71	DOM	l. 20. XX w., przebud.
82	Bralin	Wrocławska	75	DOM	4 ćw. XIX w. przebud.
83	Bralin	Wrocławska	78	DOM	1928
84	Chojęcin Parcele			DWÓR	po poł. XIX w.
85	Chojęcin Parcele		1	CZWORAK, OB. DOM	pocz. XX w.
86	Chojęcin Parcele		2	DOM DLA WDÓW SŁUŻBY DOWRSKIEJ, OB. DOM	pocz. XX w.
87	Chojęcin Parcele			SPICHLERZ, OB. MAGAZYN	2 poł. XIX w., przebud.
88	Chojęcin Parcele			STODOŁA, OB. MAGAZYN	4 ćw. XIX w., przebud.
89	Chojęcin Parcele			PARK KRAJOBRAZOWY	3-4 ćw. XIX w.
90	Czermin		23	SZKOŁA, OB. DOM	1836, przebud. 1913
91	Czermin			4 ćw. XIX w, przebud.	
92	Czermin			CMENTARZ BAPTYSTÓW Z KOLONII CZESKIEJ	XVIII w.
93	Czermin		6	DOM	2 poł. XIX w.
95	Czermin		25	DOM	k. XIX w., nadbud.
96	Czermin		32	DOM	4 ćw. XIX w.
97	Czermin		38	DOM	pocz. XX w.
98	Gola		25	SZKOŁA, OB. DOM	1914
99	Gola		15	DOM	ok. 1918 - 1933
100	Gola		37	DOM	k. XIX w.
101	Gola		38	DOM	1937
102	Mnichowice			KOŚCIÓŁ FIL. P.W. ŚW. KATARZyny ALEKSANDRYJSKIEJ	1802
103	Mnichowice			OGRODZENIE Z KAPLICAMI	XIX w.
104	Mnichowice			CMENTARZ PRZY KOŚCIELE FIL.	XVII - XXI w.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bralin;
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

				P.W. ŚW. KATARZYNY ALEKSANDRYJSKIEJ	
105	Mnichowice		56	SZKOŁA, OB. DOM	1829
106	Mnichowice		46	KARCZMA, OB. DOM	4 ćw. XIX w. przebud.
107	Mnichowice		2	DOM	1929
108	Mnichowice		8	DOM	pocz. XX w.
109	Mnichowice		10	DOM	4 ćw. XIX w.
110	Mnichowice		13	DOM	1907
111	Mnichowice		14	DOM	4 ćw. XIX w. przebud.
112	Mnichowice		22	DOM	pocz. XX w.
113	Mnichowice		26	DOM	pocz. XX w.
114	Nowa Wieś Książęca		81	KOŚCIÓŁ PAR. P.W. ŚWIĘTEJ TRÓJCY	1804
115	Nowa Wieś Książęca		81	PLEBANIA	1872
116	Nowa Wieś Książęca		81	CMENTARZ PARAFIALNY PRZY KOŚCIELE P.W. ŚWIĘTEJ TRÓJCY	XVIII-XXI w.
117	Nowa Wieś Książęca			DWÓR	ok. 1920
118	Nowa Wieś Książęca			STODOŁA	pocz. XX w., przebud.
119	Nowa Wieś Książęca			PARK KRAJOBRAZOWY	pocz. XX w.
120	Nowa Wieś Książęca		32	SZKOŁA	1 ćw. XX w.
121	Nowa Wieś Książęca		32	BUDYNEK GOSPODARCZY	1 ćw. XX w.
122	Nowa Wieś Książęca		43	DOM	1 ćw. XX w.
123	Nowa Wieś Książęca		43	STODOŁA	1 ćw. XX w.
124	Nowa Wieś Książęca		65	DOM	k. XIX w.
125	Nowa Wieś Książęca		65	DOM -STODOŁA - BUDYNEK INWENTARSKI	k. XIX w.
126	Nowa Wieś Książęca		66	DOM	1 ćw. XX w.
127	Nowa Wieś Książęca		66	STODOŁA	1 ćw. XX w.
128	Nowa Wieś Książęca		66	BUDYNEK GOSPODARCZY	1 ćw. XX w.
129	Nowa Wieś Książęca		74	DOM - STODOŁA - BUDYNEK INWENTARSKI	k. XIX w.
130	Nowa Wieś Książęca		74	STODOŁA	k. XIX w.
131	Nowa Wieś Książęca		13	STODOŁA	k. XIX w.
132	Nowa Wieś Książęca		28	DOM	1 ćw. XX w.
133	Nowa Wieś Książęca		41	DOM	1911
134	Nowa Wieś Książęca		42	DOM	1913
135	Nowa Wieś Książęca		47	DOM	3 ćw. XIX w.
136	Tabor Wielki			KOŚCIÓŁ BRACI CZESKICH, OB. FIL. P.W. MATKI BOŻEJ CZĘSTOCHOW.	4 ćw. XIX w.
137	Tabor Wielki		24	PASTORÓWKA, OB. DOM	4 ćw. XIX w.
138	Tabor Wielki			CMENTARZ HUSYCKI	XVIII - pocz. XX w.
139	Tabor Wielki		26	SZKOŁA, OB. DOM	1877
140	Tabor Wielki		4A	KARCZMA, OB. DOM LUDOWY	4 ćw. XIX w., przebud.
141	Tabor Wielki		3	DOM	k. XIX w.
142	Bralin	Wrocławska	64	DOM, OB. RESTAURACJA I HOTEL	ok. 1910, rozbud.

Tabela 26. Wykaz zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, dla których wykonano karty adresowe zabytku nieruchomego. Źródło: materiały udostępnione przez UG w Bralinie

Poniżej zamieszczono wykaz obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków dla Gminy Bralin, dla których wykonano karty adresowe zabytków nieruchomości w ramach uzupełnienia istniejącej ewidencji.

Wśród wpisanych dodatkowo do gminnej ewidencji zabytków znajdują się następujące zabytki:

l.p.	Obiekt	Miejscowość	Czas powstania
1.	Kościół odpustowy pw. Narodzenia NMP	Bralin	drewn., 1711 r.
2.	Szkoła	Chojęcin -Wieś	mur., 1913 lub 1915 r.
3.	Kapliczka - Krzyż	Chojęcin Wieś	mur- k. XIX w.
4.	Kapliczka	Chojęcin Wieś 16	mur- pocz. XX w.
5.	Stodoła, ob. mieszkania i stodoła	Działosze - 20	mur., pocz. XX w.
6.	Krzyż	Działosze	drewn. pocz. XX w.
7.	Spichlerz	Mielęcín	mur., 4. ćw. XIX w.
8.	Stodoła	Mielęcín	mur., k. XIX w., przebud.
9.	Stajnia	Mielęcín	mur./szach., 2. poł. XIX w.
10.	Chlew I	Mielęcín	mur. ?
11.	Chlew II	Mielęcín	mur. ?
12.	Budynek gospodarczy	Mielęcín	mur. ?
13.	Budynek gospodarczy	Mielęcín	mur. ?
14.	Budynek gospodarczy	Mielęcín	mur.?
15.	Ogrodzenie z bramą na dziedziniec	Mielęcín	mur., 1. ćw. XX w.
16.	Główna brama wjazdowa	Mielęcín	mur., 1. ćw. XX w.
17.	Park	Mielęcín	2. poł. XIX w.
18.	Szkoła Podstawowa	Mielęcín	mur., k. XIX w.
19.	Szkoła	Mielęcín	mur., 1. ćw. XX w.
20.	Budynek mieszkalny	Mielęcín 1	drewn., l. 30. XX w.
21.	Aleja Kasztanowa- Mielęcín 2poł. XIX w.	Mielęcín 2 poł. XIX w.	2poł. XIX w.
22.	Figura Matki Bożej Królowej Męczenników	Mielęcín	mur- k. XIX w.
23.	Lodownia	Mielęcín	mur- k. XIX w.
24.	Budynek Gospodarczy Szkoły	Mielęcín 5	mur- k. XIX w.
25.	Kaplica pw. św. Jadwigi	Mnichowice	mur., l. 1890-1891
26.	Budynek mieszkalny	Mnichowice - 37	mur., poł. XIX w.
27.	Budynek gospodarczy	Mnichowice - 37	mur., 2. poł. XIX w.
28.	Budynek mieszkalny	Mnichowice - 40	mur., 4. ćw. XIX w.
29.	Budynek gospodarczy	Mnichowice – 41	mur., 1898 r.
30.	Budynek mieszkalny	Mnichowice - 44	mur., k. XIX w.
31.	Budynek mieszkalny	Mnichowice – 46	mur., 4. ćw. XIX w.
32.	Budynek mieszkalny	Mnichowice – 50	mur., 3. ćw. XIX w.
33.	Budynek Mieszkalny	Mnichowice – 30	mur- 1ćw.XX w.
34.	Budynek Mieszkalny	Mnichowice – 34	mur- k. XIX w.
35.	Budynek Mieszkalny	Mnichowice – 48	mur- 1ćw XX w.
36.	Krzyż	Mnichowice	ok. poł. XIX w.
37.	Krzyż	Mnichowice	1836r.
38.	Krzyż	Mnichowice	ok. poł. XIX w.
39.	Krzyż	Mnichowice	ok. poł. XIX w.
40.	Dwór	Nosale -21	mur., 1803 r.
41.	Dom mieszkalny dla służby	Nosale -20	mur., ok. 1920 r.

42.	Budynek mieszkalny	Nosale - 7	mur., pocz. XX w., przebud.
43.	Stodoła późn. Magazyn	Nosale -21	2 poł XIX przebud 1912
44.	Stodoła późn. Owczarnia –Nosale-21	Nosale -21	mur- XVIII/ XIX w. przebud
45.	Obora.	Nosale -21	ok. poł. XIX w., przebud.
46.	Stajnia, ob. garaż	Nosale -21	mur., 2. poł. XIX w.
47.	Stodoła ob. magazyn	Nosale	mur., 1. poł. XIX w., przebud.
48.	Stodoła, ob. obora tzw. jałownik	Nosale	mur., 2. poł. XIX w.
49.	Kuźnia, ob. remiza	Nosale	mur., 1915 r.
50.	Gorzelnia, ob. magazyn	Nosale	mur., 2. poł. XIX w., przebud.
51.	Brama wjazdowa na dziedziniec	Nosale	mur., 1905 r.
52.	Brama między dziedzińcem a parkiem	Nosale	mur., 1. ćw. XX w.
53.	Ogrodzenie parku	Nosale	mur., 2. poł. XIX w.
52.	Park	Nosale	k. XIX w.
53.	Budynek Mieszkalny, późn. Sala taneczna, ob. kaplica P.W Miłosierdzia Bożego	Nosale	mur- pocz. XX w
54.	Kapliczka z Figura Matki Bożej	Nosale	mur- k XIX w
55.	Budynek Mieszkalny	Nosale-18	mur- pocz. XX w.
56.	Młyn	Nowa Wieś Książęca	mur., 1. ćw. XX w.
57.	Budynek mieszkalny	Nowa Wieś Książęca-1	mur., ok. 1930 r.
58.	Owczarnia, ob. mieszkania	Roszkowice	mur., ?
59.	Owczarnia, ob. mieszkania	Roszkowice -8	mur., 1. poł. XIX w.
60.	Stodoła	Roszkowice	mur., ?
61.	Krzyż	Nowa Wieś Książęca	kamienny – 1937r.
62.	Krzyż Drewniany	Nowa Wieś Książęca	drewniany-1.poł. XX w.
63.	Kuźnia	Nowa Wieś Książęca-13	mur- k XIX w.
64.	Kuźnia	Nowa Wieś Książęca-8	mur- k. XIX w.
65.	D. Karczma, ob. Dom	Nowa Wieś Książęca-33	mur- k. XIX w.
66.	Kapliczka-grota z figura Matki Bożej	Nowa Wieś Książęca	mur z kamienia- 2 poł. XX w.
67.	Budynek mieszkalny	Tabor Wielki-12	mur., ok. 1900 r.
68..	Budynek Mieszkalny	Tabor Wielki-7	mur -1921 r.
69.	Budynek Mieszkalny	Tabor Wielki- 79	mur- pocz. XX w.
70.	Krzyż	Utrata	drewno- 1ćw XX w.
71.	Budynek Mieszkalny	Wygoda Turkowska-11	mur- 1ćw. XX w
72.	Budynek Mieszkalny	Wygoda Turkowska-12	mur- 1ćw. XX w.

4.2.3. DOTYCHCZASOWA POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY W ZAKRESIE OBSZARÓW PROPONOWANYCH DO OBJĘCIA OCHRONĄ

W poprzednim dokumencie „Studium”, przyjętym uchwałą Rady Gminy Bralin Nr XIII/83/99 z dnia 29.12.1999 r., wyznaczono następujące chronione obszary i obiekty środowiska kulturowego:

- **Strefa “A” ścisłej ochrony konserwatorskiej**

Strefa obejmująca obszar uznany za szczególnie ważny pod względem przekazu historycznego i kulturowego, na którym elementy układu przestrzennego tzn. rozplanowanie, zabudowa oraz

związany z nimi teren i krajobraz zachowały się w stanie nienaruszonym lub jedynie nieznacznie zniekształconym. W strefie tej założono pierwszeństwo wymogów konserwatorskich nad wszelką działalnością inwestycyjną.

W ustaleniach „Studium” założono, iż działania konserwatorskie w strefie „A” zmierzają do zachowania i uczytelnienia historycznego układu przestrzennego oraz do konserwacji jego głównych elementów (zabudowy, rozplanowania, przebiegu ciągów komunikacyjnych, kompozycji wnętrza zabudowy, historycznych linii zabudowy i układów zieleni zabytkowej).

- **Strefa „B” ochrony konserwatorskiej**

Strefa obejmująca obszary, w których elementy dawnego układu przestrzennego miejscowości tzn. rozplanowanie, kształt zewnętrzny zabudowy, a także jej powiązania z zielenią i krajobrazem zachowały się w stosunkowo dobrym stanie i całość stanowi wartość kulturową w skali lokalnej.

W ustaleniach „Studium” założono, iż działalność konserwatorska w strefie „B” zmierza do zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, w tym przede wszystkim zabudowy, układu dróg, podziału i sposobu zagospodarowania działek. Zmierza też do restauracji i modernizacji technicznej obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości obiektów.

- **Strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego**

Strefa obejmująca tereny harmonijnego współistnienia krajobrazu przyrodniczego z historyczną zabudową lub obszary o wyglądzie ukształtowanym w wyniku działalności człowieka

W ustaleniach „Studium” założono, iż działania konserwatorskie w strefie „K” obejmują restaurację zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, ochronę krajobrazu naturalnego przestrzennie związanego z historycznym założeniem, ochronę form i sposobu użytkowania terenów takich jak: układ dróg, miedz, zadrzewień, alei, szpalerów, grobli, stawów, przebiegu cieków wodnych, z zaleceniem utrzymania wykształconego sposobu parcelacji gruntów i formy użytkowania.

- **Strefa „E” ochrony ekspozycji**

Strefa ochrony układu zabytkowego obejmująca obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych o szczególnych wartościach krajobrazowych. W ustaleniach „Studium” założono, iż działania konserwatorskie na tym obszarze polegają na ustaleniu nieprzekraczalnych gabarytów zabudowy zharmonizowanej z zespołem zabytkowym bądź ograniczeniu lub wykluczeniu zabudowy lub innych elementów wysokościowych lub dysharmonizujących.

- **Strefa „OW” ochrony konserwatorskiej**

Strefa obejmująca tereny o stwierdzonej lub domniemanej zawartości ważnych reliktyw archeologicznych (w sąsiedztwie nagromadzenia udokumentowanych stanowisk archeologicznych) w miejscowościach o metryce średniowiecznej i nowożytnej oraz obszarów o zachowanych relikwach pradziejowego i historycznego osadnictwa.

- **Strefa „W” ochrony konserwatorskiej**

Strefa obejmująca stanowiska archeologiczne wyeksponowane w terenie (np. kurhany, grodziska), wyznaczona dla stanowisk archeologicznych charakteryzujących się własną formą krajobrazową oraz ich otoczenia, a także obszarów kościołów wraz z cmentarzami przykościelnymi.

- **Stanowiska archeologiczne**

Obszar lub miejsce, na którym dokonano odkryć lub znalezisk zabytków archeologicznych.

- **Tereny zieleni chronionej**

Obszary zielone, oznaczone jako „teren zielony do zachowania”: założenia zieleni komponowanej (parki, ogrody, skwery ukształtowane przez człowieka), cmentarze powstałe przed 1945 rokiem, szpalery aleje, pojedyncze drzewa pomnikowe.

5. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM LUDNOŚCI I JEJ MIENIA ORAZ WYSTĘPOWANIEM OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH I OCHRONĄ PRZECIWPOWODZIOWĄ

Potencjalnym zagrożeniem występującym terenie Gminy Bralin jest zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu komunikacyjnym. Główne zagrożenie stanowi droga krajowa relacji Wrocław – Warszawa biegnąca przez centralną część Gminy, na której odbywa się ruch tranzytowy. Droga wykorzystywana jest także do ruchu lokalnego. Niebezpieczne jest zatem włączanie się do ruchu samochodowego, a także poruszanie się innymi środkami komunikacji. Przeprowadzona segregacja ruchu pieszego i rowerowego od ruchu samochodowego nie zawsze eliminuje zagrożenie. Dodatkową uciążliwość pochodzącą z transportu samochodowego jest hałas wytwarzany przez środki transportu oraz emisja spalin. Zanieczyszczenia o wysokiej zawartości ołowiu, są źródłem skażenia gleb, szczególnie wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, a pośrednio wód powierzchniowych i gruntowych.

Na terenie Gminy, z racji znacznego odsunięcia terenów zainwestowanych od przepływających cieków powierzchniowych, nie występuje zagrożenie powodziowe.

Z uwagi na brak kopalni głębinowych i odkrywkowych oraz budowę geologiczną terenu, nie stwierdza się na obszarze gminy istnienia zagrożeń geologicznych. Z uwagi na równinne ukształtowanie terenu oraz łagodną formę dolin rzecznych, nie występują na obszarze gminy tereny osuwiskowe. Liczne poeksploatacyjne formy powstałe w trakcie powierzchniowej eksploatacji kruszywa (głównie piaski i żwiry), ze względu na nieznaczną głębokość wyrobisk, również nie powodują powstawania zagrożenia osuwania się mas ziemnych. Formy te wymagają rekultywacji.

6. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z WYSTĘPOWANIEM UDOKUMENTOWANYCH ŻŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH, A TAKŻE WYSTĘPOWANIEM TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Występujące na terenie Gminy Bralin udokumentowane złoża kopalin stanowią piaski drobnoziarniste. Pozyskiwanie kruszywa prowadzone jest systemem odkrywkowym, co powoduje przekształcenia powierzchni terenu, powstawanie wyrobisk lub zwałowisk mas ziemnych usuwanych lub przemieszczanych w związku z wydobywaniem kopaliny.

Zestawienie obszarów górniczych na terenie gminy Bralin przedstawia poniższa tabela (tab. 27).

Lp.	Nr złoża/ Nazwa	Kopalina	Zagospodarowanie	Koncesja eksploatacyjna	Okres ważności
1.	9692/ Chojęcin	Kruszywo naturalne	Złoże zagospodarowane	OŚ-7511/01/04 z dn. 13.04.2004 r. wydana przez Starostę Powiatu Kępińskiego	31.12.2014 r.
2.	9595/ Weronikopole III-I	Kruszywo naturalne	Złoże zagospodarowane	46/08[OŚ-7511-4/08] z dn. 22.07.2008 r. wydana przez Starostę Powiatu Kępińskiego	21.07.2018 r.

Tabela 27. Rejestr obszarów górniczych na terenie Gminy Bralin (wg. wydanych koncesji na wydobywanie kopaliny udostępnionych przez UG w Bralinie). Źródło: UG w Bralinie

W roku 2011 eksploatacja kruszywa prowadzona była ze złoża „Weronikopole III-1” w miejscowości Weronikopole oraz ze złoża „Chojęcin”, w miejscowości Chojęcin Parcele. Pierwsze z nich udokumentowane jest dokumentacją geologiczną z ustalonymi zasobami piasku wg stanu na dz. 31.12.2007r. w ilości 81.140 ton zasobów bilansowych w kat. C1. Z uwagi na wyznaczenie stref zagrożenia dla gruntów obcych i dróg publicznych, powierzchnia w przewidywanym zasięgu eksploatacji jest mniejsza od powierzchni złoża o 1.560 m² co powoduje, iż poza zasięgiem przewidywanej eksploatacji znajdzie się 18.720 t zasobów³⁵. Zasoby operatywne ustalono na 46.154 t. (minimalny stopień wykorzystania zasobów - 74%). Złoże „Chojęcin”, udokumentowane jest dokumentacją geologiczną w kat. C-1, z ustalonymi zasobami na dz. 31.12.2003 r. w ilości 246.000 t zasobów bilansowych w kat. C1. Ze względu na sposób eksploatacji, podczas której nie przewidziano strat w zasobach przemysłowych, zasoby możliwe do wydobywania ustalono w ilości równej zasobom operatywnym. Wynoszą one 189.700 ton (minimalny stopień wykorzystania zasobów – 77,05 %)³⁶. W roku 2010 nastąpiła weryfikacja zasobów piasków ustalonych w dokumentacji podstawowej dla złoża „Chojęcin” i ustalenie zasobów bilansowych w ilości 264.100 ton. Ponadto na obszarze gminy Bralin udokumentowane zostały złoża kruszywa naturalnego w miejscowościach Czermin i Tabor Mały dla złoża kruszywa naturalnego „Tabor Mały” w kategorii C-1, z ustalonymi zasobami na dzień 31.12.2011r. wynoszącymi 4 999,49 tys. ton zasobów bilansowych.

Na obszarze gminy występują tereny górnicze:

- **teren górniczy „Chojęcin”** ustanowiony na mocy decyzji znak: OŚ-7511/1/04 z dnia 13.04.2004r., w uzgodnieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego – postanowienie OSG – 503-50/85-2004-PJ z dnia 5 marca 2004r.
- **teren górniczy „Weronikopole III-1”** ustanowiony na mocy decyzji Nr 46/08z dnia 22.07.2008r., w uzgodnieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego – postanowienie nr L.dz. OSG – 503-0409-2008-09842-IA z dnia 4 lipca 2008r.

Ponadto, zgodnie z decyzją Marszałka Województwa Wielkopolskiego DSR.IV.7511-141/10 z dn. 6 sierpnia 2010 r., udzielono koncesji na poszukiwanie i rozpoznanie złoża kruszywa naturalnego w miejscowości Nowa Wieś Książęca, w granicach działki o nr ew. 525.

W dolinach rzecznych występują fragmenty pól torfowych. Charakteryzują się one jednak małą miąższością i nie nadają się do eksploatacji. W większości wykorzystywane są jako łąki i pastwiska.

³⁵ Decyzja Nr 46/08; Koncesja na wydobywanie kopaliny ze złoża kruszywa naturalnego „WERONIKOPOLE III”.

³⁶ Decyzja Nr OŚ/7511/1/04; Koncesja na wydobywanie kopaliny ze złoża kruszywa naturalnego „CHOJĘCIN”

Zasoby wód podziemnych opisano szczegółowo w rozdziale pt.: „UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO”.

7. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z WYSTĘPOWANIEM OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

- **Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;**

Wśród obowiązujących form ochrony przyrody, na obszarze gminy Bralin występuje pomnik przyrody, a także gatunki roślin i zwierząt objęte ochroną gatunkową. Ponadto wyróżnić można fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomniki przyrody - na obszarze objętym opracowaniem występuje jeden pomnik przyrody podlegający ochronie prawnej, stanowiący grupę drzew tego samego gatunku, opisany w tab. 15, w punkcie 2.9.2. Ochrona przyrody.

Ochrona gatunkowa - na obszarze objętym opracowaniem występują gatunki roślin oraz zwierząt podlegające ochronie prawnej, opisane w punkcie 2.9.2. Ochrona przyrody.

Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe - na obszarze gminy Bralin nie występują uznane zespoły przyrodniczo – krajobrazowe. Biorąc jednak pod uwagę monotony krajobraz części południowej gminy oraz jej rolniczy charakter, niezwykle istotna staje się ochrona terenów stanowiących naturalne ostoje zróżnicowanej flory i fauny, w tym takich terenów jak:

- lasy i parki,
- zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne,
- parki, cmentarze, aleje,
- ekosystem wodno – łąkowo – leśny, w tym ostoja ptaków o znaczeniu regionalnym (K3) nr 63 - Łąki koło Bralina, wyznaczona w rejonie Bralina, Mnichowic i Nowej Wieś Książęcej w ramach badań prowadzonych w 2008 r. pt.: *Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego*.

- **Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;**

Zgodnie z zapisami Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ochrona gruntów rolnych polega na:

- 1) ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne;
- 2) zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi,
- 3) rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze;
- 4) zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych.

Ochrona gruntów leśnych polega na:

- 1) ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze;

- 2) zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi,
- 3) przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej;
- 4) poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności.

Na obszarze gminy Bralin występują gleby III a i IIIB klasy bonitacyjnej stanowiące zwarte kompleksy gleb. Ponadto Gmina posiada niski stopień zalesienia biorąc pod uwagę średni wskaźnik zalesienia dla województwa, stąd ważna jest także ochrona lasów. Szczegółowo stan rolniczej i stan leśnej przestrzeni produkcyjnej opisano w rozdziałach dotyczących tych zagadnień.

- **Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach;**

Przepisy dotyczące zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych oraz zasady gospodarki leśnej w powiązaniu z innymi elementami środowiska mają zastosowanie do lasów, bez względu na formę ich własności.

Na obszarze gminy Bralin zalesione tereny stanowią ok. 17,5 % jej powierzchni. Kompleksy leśne zlokalizowane są przede wszystkim na północy gminy. Powiększanie zasobów leśnych następuje w wyniku zalesienia gruntów oraz podwyższania produktywności lasu w sposób określony w planie urządzenia lasu. Do zalesienia mogą być przeznaczone nieużytki, grunty rolne nieprzydatne do produkcji rolnej oraz inne grunty nadające się do zalesienia.

- **Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;**

Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania, zabytki: nieruchome, ruchome i archeologiczne. Formami ochrony zabytków są:

- 1) wpis do rejestru zabytków,
- 2) uznanie za pomnik historii,
- 3) utworzenie parku kulturowego,
- 4) ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie Gminy, wpisem do rejestru zabytków objętych jest 9 pojedynczych lub zespołów obiektów. Pozostałe obiekty, o różnych walorach kulturowych zostały wpisane do wykazu gminnej ewidencji zabytków. Ponadto w obowiązującym „Studium” ustanowiono obszary i obiekty środowiska kulturowego cenne ze względu na posiadane walory kulturowe.

- **Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne;**

Ochronie podlegają wody, niezależnie od tego, czyja stanowią własność. Celem ochrony wód jest utrzymywanie lub poprawa jakości wód, biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na obszarach zalewowych, tak aby wody osiągnęły co najmniej dobry stan ekologiczny i w zależności od potrzeb nadawały się do:

- 1) zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia,
- 2) bytowania ryb w warunkach naturalnych oraz umożliwiania ich migracje,
- 3) rekreacji oraz uprawiania sportów wodnych.

Ochronie na obszarze Gminy podlegają ujęcia wody wraz z ustalonymi w drodze decyzji strefami ochronnymi opisane w punkcie 8.2.1. Zaopatrzenie w wodę.

8. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIENIĘ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

8.1. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU KOMUNIKACJI

8.1.1. KOMUNIKACJA DROGOWA

Gmina położona jest na drodze ważnego szlaku komunikacyjnego. Przez obszar Gminy przebiegają drogi o znaczeniu ponadregionalnych: droga krajowa oraz drogi powiatowe i gminne.

Droga krajowa

Przez centralną część Gminy, z zachodu na wschód przebiega droga krajowa nr 8 relacji Wrocław – Warszawa. Droga ta jednocześnie stanowi drogę międzynarodową E-67, a jej długość na obszarze gminy wynosi 9,154 km. Droga zaliczana jest do klasy GP (głównych ruchu przyspieszonego).

Droga planowana jest do przebudowy na podstawie projektu budowlano – architektonicznego dla „Przebudowy drogi krajowej nr 8 odcinek (Syców) gr. woj. – Bralin”. W projekcie „Studium” należy przewidzieć rezerwę terenu pod budowę drogi ekspresowej S8 na odcinku Syców – Kępno – Wieruszów oraz uwzględnić strefę uciążliwości drogi dla stałych użytkowników sąsiadujących obszarów, zagrożenie dla upraw, budowli oraz narażenie na degradację stałych komponentów środowiska naturalnego.

Drogi powiatowe

Przez obszar Gminy Bralin przebiegają drogi powiatowe, również pełniące ważne funkcje komunikacyjne. Łączna długość istniejących dróg powiatowych wynosi 33,304 km. Drogi te zapewniają przede wszystkim połączenie z Kępnem, ale także z innymi miejscowościami poza obszarem Gminy. Zakłada się zwiększenie ich parametrów do klasy „Z”. Wśród dróg powiatowych przebiegających przez obszar gminy Bralin znajdują się:

- ⇒ droga Nr 5600P (stary numer 13504) relacji: Kępno – Marcinki,
- ⇒ droga Nr 5681P (stary numer 13516) relacji: Stradomia Wierzchnia – Grębanin, 5681P
- ⇒ droga Nr 5680P (stary numer 13523) relacji: Domasłów – Mroczeń,
- ⇒ droga Nr 5682P (stary numer 13525) relacji: Bralin – Darnowiec,
- ⇒ droga Nr 5678P (stary numer 13527) relacji: Bralin – Korzeń;
- ⇒ droga Nr 5601P relacji: Bralin – Marcinki,

Przewiduje się budowę nowego odcinka drogi powiatowej relacji Bralin – Marcinki 5601P (stary numer 13526) z włączeniem do drogi krajowej nr 8.

Drogi gminne

Drogi gminne występujące na obszarze gminy Bralin to:

1	857000P	granica gminy Kępno od Przybyszowa przez Emilianów- skrzyżowanie z drogą powiatową nr 5600P i drogą gminną nr 856090P Mielęcín
2	856090P	granica gminy Kępno od Rzetni przez Emilianów do skrzyżowania z drogą powiatową nr 5600P- Mielęcín- Utratę- skrzyżowanie z drogą powiatową nr 5601P
3	856080P	Czermin-skrzyżowanie z drogą powiatową nr 5601P- przez Weronikopolę - do Mielęcína - do skrzyżowania z drogą powiatową nr 5600P
4	857010P	skrzyżowanie droga powiatowa nr 5601P-przez Tabor Mały-las-wyjazd do drogi nr 5601P-koło Leśniczówki ul. Leśna
5	859671P	granica gminy Kępno od Osin - przez łąki Choęcín Szum skrzyżowanie z drogą krajową nr 8 do skrzyżowania z drogą gminną nr 857040P
6	857020P	skrzyżowanie droga krajowa nr 8 - w kierunku południowym przez Choęcín Parcele-Działosze- Nosale - do skrzyżowania z drogą powiatową nr 5681P
7	857030P	od skrzyżowania drogi gminnej nr 857040P do granicy Kępno os. Przemysława
8	857040P	Choęcín-Parcele - skrzyżowanie droga gminna nr 857020P - skrzyżowanie droga gminna nr 859671P-skrzyżowanie droga gminna nr 857030P - przez Wieś do końca - do skrzyżowania z drogą gminną nr 857020P
9	858050P	Nosale - skrzyżowanie droga powiatowa nr 5681P Nowa Wieś Książęca - Parcele - do skrzyżowania - droga powiatowa nr 5682P
10	857060P	Nowa Wieś Książęca skrzyżowanie droga powiatowa nr 5682P - w kierunku Leśniczówki-przez Parcele-Roszkowiec-skrzyżowanie droga powiatowa nr 5680P-do końca zabudowań
11	857070P	Tabor Wielki - na granicy z miejscowością Gola - skrzyżowanie z drogą krajową nr 8 - skrzyżowanie z torem kolejowym - koło wiatraka - do końca zabudowań do drogi polnej
12	857080P	Tabor Wielki do skrzyżowania z drogą gminną nr 857070P koło kościoła i do drogi krajowej nr 8
13	857090P	Tabor Wielki - od skrzyżowania z drogą krajową nr 8- w kierunku kościoła- przez tory kolejowe-skręt na wschód - do ronda-skrzyżowanie z drogą krajową nr 8
14	857100P	Gola Wygoda Turkowska- od skrzyżowania z drogą krajową nr 8 -do Turkowy- do granicy z gminą Perzów
15	858010P	Bralin-skrzyżowanie droga powiatowa nr 5682P - ul. Namysłowska- ul. Pólkowska- ul. Konopnickiej -do skrzyżowania z drogą powiatową nr 5682P
16	858011P	Bralin- ul. Zielona -skrzyżowanie droga powiatowa nr 5682P do skrzyżowania ul. Konopnicka i ul. Pólkowska- skrzyżowanie droga gminna nr 858010P
17	858020P	Bralin- ul. Południowa- skrzyżowanie z drogą gminną nr 858010P do skrzyżowania z drogą polną- w kierunku wschodnim
18	858030P	Bralin, ul. Dworcowa- stacja PKP- skrzyżowanie z drogą krajową nr 8
19	858040P	Bralin, ul. Kacza- od torów kolejowych- skrzyżowanie droga krajowa nr 8 i od skrzyżowania do ostatnich zabudowań- skrzyżowanie droga powiatowa nr 5678P
20	858041P	Bralin, ul. Wiosenna- skrzyżowanie droga gminna nr 858040P, ul. Kacza- skrzyżowanie droga krajowa nr 8
21	858050P	Bralin, ul. 3 Maja i Rynek skrzyżowanie droga krajowa nr 8- skrzyżowanie droga powiatowa nr 5682P , ul.Namysłowska
22	858051P	Bralin, cała ul. Błotna skrzyżowanie droga gminna nr 858050P ul. 3 Maja koło restauracji do skrzyżowania z drogą nr 858050P ul. 3 Maja koło Urzędu Gminy
23	858060P	Bralin, ul. Kościelna skrzyżowanie droga krajowa nr 8 - koło Kościoła - skrzyżowanie, ul. Polna I - do skrzyżowania, ul. Polna II skrzyżowanie droga powiatowa nr 5678P ul. Polna II- skrzyżowanie, ul. Kościelna i Polna I - równolegle do ul. Polnej I i do skrzyżowania

24	858062P	Bralin, ul. Kręta skrzyżowanie drogi krajowej nr 8 do skrzyżowania drogi powiatowej nr 5682P
25	858063P	Bralin, ul. Krótka- skrzyżowanie droga powiatowa nr 5678P- skrzyżowanie droga krajowa nr 8
26	858070P	Bralin, ul. Lipowa- skrzyżowanie droga powiatowa nr 5678P- do cmentarza w lesie - za przedszkolem skrzyżowanie z ul. Lipową - ul. Okrężna
27	858080P	Bralin, ul. Ogrodowa- skrzyżowanie droga gminna nr 858091P- ul. Spokojna skrzyżowanie droga gminna, łącznik nr I do skrzyżowania z drogą gminną - łącznik II
28	858090P	Bralin, ul. Spokojna-skrzyżowanie droga gminna nr 858070P- ul. Lipowa do skrzyżowania droga krajowa nr 8- ul. Nowa- skrzyżowanie ul. Spokojna- do skrzyżowania ul. Poprzeczna- skrzyżowanie, ul. Przemysława- do skrzyżowania droga gminna - ul. Miodowa 859110P ul. Poprzeczna- skrzyżowanie droga gminna nr 858070P, ul. Lipowa - do skrzyżowania ul. Nowa ul. Przemysława- skrzyżowanie droga gminna nr 858070P, ul. Lipowa- do skrzyżowania ul. Nowa
29	858100P	Bralin, ul. Nowa od skrzyżowania z ul. Miodową- droga gminna nr 858110P-skrzyżowanie łącznik nr I- skrzyżowanie łącznik nr II- skrzyżowanie łącznik nr III- ul. Rzemieślnicza- do skrzyżowania z drogą prowadzącą do cmentarza zjazd nr I- kontynuacja ul. Miodowej- do skrzyżowania z drogą krajową nr 8- zjazd nr II- od ul. Nowej do skrzyżowania z drogą krajową nr 8- zjazd nr III- od ul. Nowej do skrzyżowania z drogą krajową nr 8
30	858110P	Bralin, ul. Miodowa- skrzyżowanie z drogą gminną nr 858070P- ul. Lipowa do skrzyżowania z drogą krajową nr 8
31	858111P	Bralin, ul. Słoneczna i ul. Jodłowa- skrzyżowanie droga gminna nr 858121P, ul. Piłsudskiego- do skrzyżowania droga gminna nr 858070P- ul. Lipową - do zakrętu ul. Jodłowej - ul. Jodłowa- skrzyżowanie z ul. Przemysława przez skrzyżowanie z ul. Słoneczną
32	858112P	Bralin, ul. Kalinowa i Boczna- od skrzyżowania z ul. Przemysława- skrzyżowanie z ul. Miodową- droga gminna nr 858110P do skrzyżowania droga gminna nr 858111P - ul. Słoneczną od ul. Kalinowej w kierunku północnym-ul. Boczna
33	858120P	Bralin, ul. Powstańców Wielkopolskich- skrzyżowanie droga gminna nr 858121P - skrzyżowanie droga gminna nr 858122P- ul. 21Stycznia- skrzyżowanie droga gminna nr 858070P- ul. Lipowa
34	858121P	Bralin, ul. J. Piłsudskiego od skrzyżowania drogą powiatową nr 5678P - ul. Kościuszki skrzyżowanie z ul. Powstańców Wielkopolskich droga gminna nr 858120P- do skrzyżowania z ul. Słoneczną - droga gminna nr 858111P
35	858122P	Bralin, ul. 21 Stycznia- od skrzyżowania drogą powiatową nr 5678P- ul. Kościuszki przez skrzyżowanie z drogą gminną ul. Powstańców Wielkopolskich droga gminna nr 858120P- skrzyżowanie droga gminna nr 858111P ul. Benedykta Jańskiego- od skrzyżowania z ul. 21 Stycznia do końca ul. Stefana Wojciechowskiego
36	858123P	Bralin, ul. Kwiatowa- skrzyżowanie z ulicami Tomasza Gabriela i Jana i Józefa Dirbachów do drogi nr 858070P- skrzyżowanie z ul. Lipową ul. Jana i Józefa Dirbachów- od skrzyżowania z ul. Kwiatową i ul. Tomasza Gabriela-do skrzyżowania z drogą gminną nr 858122P ul. 21 Stycznia- do skrzyżowania z ul. Jana i Józefa Dirbachów i ul. Kwiatowej- ul. Jana Rybarka - od skrzyżowania z ul. 21 Stycznia droga gminna nr 8581122P- do skrzyżowania z ul. Jana i Józefa Dirbachów

8.1.2. KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Przez gminę przebiega jednotorowa linia kolejowa o znaczeniu lokalnym, wykorzystywana niegdyś dla przewozów pasażerskich i towarowych. Trasa linii przebiegała na odcinku Kępno – Oleśnica, ze stacją w miejscowości Bralin. Obecnie linia jest nieczynna. Ostatni pociąg relacji Oleśnica – Kępno przejechał trasę 30 października 2002 r.

Linia kolejowa przewidziana jest do modernizacji do prędkości 250 km/h na trasie relacji Wrocław – Łódź.

8.1.3. SZLAKI PIESZE I ŚCIEŻKI ROWEROWE

Przez obszar gminy przebiega szlak pieszy o kolorze niebieskim **WK – 3669 n**. Trasa biegnie od stacji Kępno PKP, poprzez: Chojęcín – Bralin – Tabor Mały – Utrata – Mielęcín - Weronikopole – Marcinki – Trzy Kamienie – Kobyla Góra – Zmysłona Ligocka PKS.

Długość szlaku wynosi 32 km, w tym na terenie gminy Bralin: ok. 17 km.

Gmina położona jest na **Transwielkopolskiej Trasie Rowerowej TTR**. Trasa biegnie od Poznania na południe, dalej trasa prowadzi przez Środę Wielkopolską – Miłosław – Żerków – Jarocin – Pleszew – Gołuchów – Kalisz – Dobrzec – Droszew – Ociąż – Kwiatków - Lewków – Ostrów Wielkopolski – Wysocko Małe – Janków Przygodzki – Trzcieliny – Nadstawki - Dębica – Antonin – Bledzianów – Ostrzeszów – Parzynów – Zmysłona Parzynowska – Marcinki – Lipnik - Bralin – Mnichowie – Nosale - Mroczeń – Laski – Łęka Opatowska – Siemianice.

Szlak oznaczony jest kolorem zielonym. Całkowita długość szlaku wynosi 480 km. Długość szlaku na terenie gminy Bralin wynosi ok. 19 km

Przez obszar Gminy biegnie **Wielofunkcyjna Ścieżka Turystyczna „Smocza Kraina”**. Ten szlak turystyczny ma charakter rekreacyjno-krajoznawczy i jest zamkniętą prawie 120-kilometrową pętlą prowadzącą przez trzy gminy: Perzów, Bralin i Kobylą Górę oraz ich największe atrakcje krajoznawcze, przyrodnicze, kulturowe i rekreacyjne. Gminy te znajdują się w południowej Wielkopolsce na terenie powiatów: ostrzeszowskiego (gmina Kobyla Góra) i kępińskiego (gminy Bralin i Perzów). Wędrówkę można rozpocząć w dowolnym punkcie i pokonywać dowolnie wybrane odcinki w zależności od wybranej formy wędrowania – pieszo, rowerem czy też zimą na nartach. Całkowita długość szlaku wynosi 120 km, w tym jego długość na terenie gminy Bralin wynosi ok. 35 km

8.2. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

8.2.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Gmina Bralin zaopatrywana jest w wodę za pomocą dwóch komunalnych systemów wodociągowych – systemu ujęcia, uzdatniania i rozprowadzania wody. Udokumentowane zasoby wód podziemnych na terenie gminy w kategorii „B” eksploatowane są z poziomu czwartorzędowego. Woda z ujęć podziemnych wykorzystywana jest zarówno do celów komunalnych jak i przemysłowych. Dla ujęć wód w Bralinie i Nowej Wsi Książęcej zostały ustanowione strefy ochrony pośredniej i bezpośredniej. Oba ujęcia zaopatrzone są w stacje uzdatniania wody i posiadają niezależne systemy wodociągowe do zasilania w wodę.

Zasoby wód podziemnych na terenie gminy w ilości 153,0 m³/h są wystarczające do pokrycia potrzeb mieszkańców (zapotrzebowanie wody wynosi 550÷650 m³/d).

Wody powierzchniowe pobierane są tylko do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz w gospodarce rybackiej.

Łączna długość sieci rozdzielczej w gminie wynosiła wg danych Urzędu Statystycznego w Poznaniu na 2008 r. 78,6 km. Do sieci podłączonych było 1 248 budynków mieszkalnych i zamieszkania zbiorowego. Z sieci wodociągowej korzystało 5 316 osób, tj. ok. 93 % ogółu mieszkańców gminy.

Pobór wód podziemnych dla potrzeb wodociągu w Nowej Wsi Książęcej prowadzony jest na podstawie decyzji Wojewody Kaliskiego Nr OSgw 62/59/94 z dn. 12.12.1994 r.

Zgodnie z ww. pozwoleniem wodnoprawnym udzielono UG w Bralinie pozwolenia na pobór wód podziemnych na potrzeby wodociągu Nowa Wieś Książęca w ilości:

Q _{max.godz.}	=	80,00 m ³ /h
Q _{śred.dob.}	=	944,00 m ³ /dobę
Q _{max dob.}	=	1 267,00 m ³ /dobę
Q _{roczne}	=	344 560,00 m ³ /rok.

Ujęcie, które stanowią dwie studnie głębinowe, posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kat. „B” w ilości 88,0 m³/h z utworów plejstocénskich decyzją nr G-423-151/72 z dn. 30 listopada 1972 r. Dla studni ustalono strefę ochrony sanitarnej bezpośredniej o promieniu 10 m licząc od obudowy studni.

Zgodnie z decyzją OSgw-6210/2/99 Starosty Kępińskiego z dn. 26.04.1999 r. ustanowiono strefę ochrony pośredniej wewnętrzną i zewnętrzną zgodnie z projektem strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych utworów plejstocénskich w Nowej Wsi Książęcej.

Pobór wód podziemnych dla potrzeb wodociągu wiejskiego w Bralinie prowadzony jest na podstawie decyzji Starosty Kępińskiego Nr OŚ-6223/6-2/06 z dn. 07.04.2006 r.

Zgodnie z ww. pozwoleniem wodnoprawnym udzielono UG w Bralinie pozwolenia na pobór wód podziemnych na potrzeby wodociągu wiejskiego we wsi Bralin w ilości:

Q _{śr.h}	=	22,73 m ³ /h
Q _{śr.dob.}	=	545,20 m ³ /dobę
Q _{śr. roczne}	=	198.998,00 m ³ /rok.
Q _{max. roczne}	=	219.000,00 m ³ /rok.
Q _{max.godz.}	=	36,37 m ³ /h
Q _{max dob.}	=	600,00 m ³ /dobę

Ujęcie, które stanowią dwie studnie głębinowe, posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kat. „B” w ilości 65,0 m³/h przy depresji S=5,0 z utworów plejstocénskich decyzją nr GT/G/8530/56/58 z dn. 21 lipca 1978 r.

Ujęcie posiada ustanowione decyzją Starosty Kępińskiego nr OŚ-6225/1/01 z dn. 23.02.2001 r. strefę ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej o pow. 0,41 ha i zewnętrzny teren ochrony pośredniej o pow. ok. 38,00 ha wyznaczony dla wydajności Q=25 m³/h.

Teren ochrony bezpośredniej obejmuje część dz. nr 28/1 – obszar o powierzchni 4100 m² (teren o wymiarach 50m x 82 m).

Zewnętrzny teren ochrony pośredniej obejmuje część gruntów wsi Bralin o pow. ok. 38,00 ha wyznaczony dla wydajności Q=25 m³/h.

8.2.2. ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi w Gminie (dane GUS 2009) ok. 15,9 km. Do sieci podłączonych było w 2009 r. 568 budynków mieszkalnych i zamieszkania zbiorowego. Na przestrzeni dziesięciolecia powoli wzrastała długość sieci kanalizacyjnej znajdującej się w zarządzie bądź administracji gminy. W 2001 r. na obszarze Gminy łączna długość kanalizacji wynosiła 7,90 km, w 2002 r. już 9,70 km, w 2003 r. – 11,80 km. W następnych latach 2003-2006 długość sieci pozostawała bez zmian, dopiero w 2007 r. zaobserwowano wzrost długości do 14,00 km. Władze Gminy planują rozbudowę gminnego systemu kanalizacyjnego.

Gmina Bralin posiada pozwolenie wodnoprawne Znak: OŚ-6223/6-1/06 z dn. 07.04.2006 r. obejmujące wyprowadzenie z mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków w Bralinie jednym

wylotem do rzeki Niesób w km 24+170 oczyszczonych ścieków komunalnych pochodzących z terenu Gminy Bralin. Dopuszczalna ilość ścieków wprowadzonych do wód powierzchniowych wynosi³⁷:

Qśr.d. = 200,00 m³/d
Qmax.d. = 280,00 m³/d
Qmax.h. = 26,00 m³/h
Qroczne = 73.000,00 m³/rok.

Mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków w Bralinie posiada docelową przepustowość średniodobową 200,00 m³ na dobę. Ścieki przyjmowane przez oczyszczalnię mają charakter bytowo – gospodarczy. Oczyszczanie biologiczne ścieków odbywa się w zblokowanym reaktorze ZBW-BOS-ZZ200 i oparte jest na metodzie niskoobciążonego osadu czynnego, z pełną denitryfikacją w warunkach tlenowych. Unieszkodliwianie osadów powstałych w procesie oczyszczania ścieków polega na ich tlenowej stabilizacji w komorze tlenowej i następnie odwodnieniu w urządzeniu DRAIMAD. Odwodniony osad wywożony jest na wysypisko śmieci.

8.2.3. USUWANIE I UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW

Z danych zebranych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wynika, że w 2006 r. eksploatowano na terenie woj. wielkopolskiego 129 składowisk³⁸.

W roku 2006, powiecie kępińskim eksploatowano 3 składowiska odpadów o typie IN – składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Składowiska zlokalizowane są w granicach administracyjnych gmin Baranów, Bralin i miejsko – wiejskiej gminy Kępno. Ogólną charakterystykę składowisk podano w tabeli poniżej.

Lp.	Gmina	Miejscowość	Właściciel obiektu	Roczna ilość odpadów składowana /Mg/	Powierzchnia całkowita składowiska /w ha/	Data rozpoczęcia eksploatacji	Monitoring środowiska
1.	Baranów	Donaborów	Gmina Baranów	924,25	2,56	1999	gazu wysypiskowego, wód odciekowych, wód podziemnych
2.	Bralin	Nowa Wieś Książęca	Gmina Bralin	300,30	3,36	1999	wód odciekowych, wód podziemnych
3.	Kępno	Mianowice	Miasto i Gmina Kępno	5725,04	7,55	1963	Wód powierzchniowych, wód odciekowych, wód podziemnych

Tabela 27. Składowiska eksploatowane w roku 2006 na terenie powiatu kępińskiego.

Źródło: Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2006. Monitoring gospodarki odpadami

Wymienione składowiska posiadają decyzje lokalizacyjne, pozwolenia na budowę, decyzje zawierające instrukcje eksploatacyjne, pozwolenie na użytkowanie oraz realizowane są przeglądy ekologiczne.

Zakończenie eksploatacji składowiska w gminie Bralin planowane jest po roku 2012. Na składowisku odpadów w Nowej Wsi Książęcej, w gminie Bralin, prowadzony jest monitoring wód odciekowych oraz wód podziemnych. Zgodnie z informacją WIOŚ za 2006 r., ocieki zwracane są na kwatery, natomiast wody podziemne występują w V klasie.

³⁷ Decyzja OŚ-6223/6-1/06 – Pozwolenie wodnoprawne.

³⁸ Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2006. Monitoring gospodarki odpadami.

Unieszkodliwianie odpadów odbywa się wyłącznie poprzez ich składowanie na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne zlokalizowanym w Nowej Wsi Książęcej. Brak jest tu instalacji do odzysku odpadów komunalnych oraz unieszkodliwiania odpadów w sposób inny niż składowanie. Ponadto na terenie Gminy Bralin miejsce nielegalnego składowania odpadów znajduje się w miejscowości Mnichowice. Jest to zagłębienie (wyrobisko) o powierzchni ok. 100 m²³⁹.

8.2.4. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Miejscowości gminy zasilane są w energię elektryczną liniami średniego napięcia 20 kV do stacji transformatorowych 20kV/0,4 kV (słupowych i murowanych). Linie średniego napięcia o mocy 20 kV, powiązane są z głównym punktem zasilania GZP 110 kV Kępno. Zaopatrzenie w energię elektryczną prowadzone jest liniami napowietrznymi średnich napięć 20 kV, wyposażonymi w lokalne stacje transformatorowe 20/0,4 kV. Ze stacji tych energia doprowadzana jest do indywidualnych odbiorców za pośrednictwem miejscowych linii niskiego napięcia 0,4 kV napowietrznych bądź kablowych.

Wszystkie miejscowości gminy są zelektryfikowane i posiadają od jednej do kilku stacji transformatorowych.

Przez teren gminy przebiega linia napowietrzna 110 kV Syców –Kępno.

8.2.5. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Na obszarze gminy nie istnieją urządzenia i obiekty systemów centralnego ogrzewania. Funkcjonuje jedynie kilka kotłowni (głównie na opał stały) dla potrzeb pojedynczych obiektów. Ogrzewanie zabudowy mieszkalnej oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła opalanych węglem, koksem oraz gazem płynnym.

8.2.6. ZAOPATRZENIE W GAZ

Przez obszar gminy, w jej wschodniej części, przebiegają gazociągi wysokoprężne:

- gazociąg w/c DN500 relacji Odolanów – Komorzno (Tworóg) z roku 1979,
- gazociąg w/c DN500 relacji Odolanów – Komorzno (Szopienice) z roku 1974,
- gazociąg w/c DN150 odb. Kępno z roku 1977.

Gazociągi magistralne wysokiego ciśnienia DN 500 mm 6,3 MPa, z odgałęzieniem DN 150 mm 6,3 MPa do Kępna posiadają na terenie gminy długość czynnej sieci rozdzielczej ok. 11,64 km. Gazociągami prowadzony jest gaz ziemny wysokometanowy GZ 50. Jest to linia przesyłowa nie zaopatrująca miejscowości w gminie Bralin. Gmina nie posiada gazowej sieci rozdzielczej. Gospodarstwa domowe zaopatrywane są w gaz z butli gazowych.

8.2.7. TELEKOMUNIKACJA

Na obszarze całej gminy istnieje sieć telekomunikacyjna w postaci linii kablowych podziemnych i napowietrznych oraz linii kablowych w kanalizacji teletechnicznej.

³⁹ Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Bralin.

9. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z POTRZEBAMI I MOŻLIWOŚCIAMI ROZWOJU GMINY ORAZ ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH I TERENY ZAMKNIĘTE

9.1. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Na obszarze Gminy nie występują zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu krajowym, które zawarte byłyby w rejestrze zadań rządowych.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt. 7 Ustawy, w dokumencie „Studium” uwzględnia się wytyczne dotyczące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Są to inwestycje wykraczające funkcjonalno – przestrzennymi powiązaniem poza teren gminy. Zadania o znaczeniu ponad lokalnym, zlokalizowane na obszarze Gminy Bralin lub w jej bliskim sąsiedztwie to:

1. W zakresie układu komunikacji:

- droga krajowa nr 8;
- projektowany przebieg drogi krajowej nr 8 klasy ekspresowej z obwodnicą Bralina,
- linia kolejowa relacji Wrocław - Łódź przewidzianej do modernizacji do prędkości 250 km/h;

2. W zakresie infrastruktury technicznej:

- istniejące gazociągi wysokiego ciśnienia 2xDN 500 i DN 150,
- projektowany gazociąg tranzytowy wysokiego ciśnienia DN 700,
- linia elektroenergetyczna WN 110 kV;

3. W zakresie ochrony środowiska:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska” (poza granicą Gminy),
- obszar szczególnej ochrony wód powierzchniowych – zlewnia chroniona,
- obszar prognostyczny zalegania wód mineralnych termalnych,
- złoża surowców skalnych okruchowych,
- zbiornik retencyjny „Przybyszów” wg programu retencji wód powierzchniowych Wielkopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu (poza granicą Gminy),
- występowanie terenów kompleksów leśnych i użytków zielonych,
- występowanie obszarów o najwyższej jakości dla produkcji rolniczej (kompleksy glebowo – rolnicze 1-3), na obszarze Gminy to głównie gleb klas III bonitacyjnych.

9.2. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Gmina Bralin charakteryzuje się układem strefowym, w tym dynamicznie rozwijającą się częścią środkową w pasie ze wschodu na zachód o charakterze produkcyjno – usługowym, oraz słabiej rozwijającą się część południową, o charakterze rolniczym i północną, o charakterze rolniczo – leśno - rekreacyjnym. Determinantę rozwoju stanowi droga krajowa relacji Wrocław – Warszawa (nr 8). To głównie wzdłuż tej drogi, prowadzi działalność szereg zakładów produkcyjno – usługowych, stanowiących równocześnie miejsca pracy dla społeczności lokalnej.

Dla dalszego rozwoju Gminy i poprawy warunków zamieszkiwania, niezbędne są:

- inwestycje infrastrukturalne, związane przede wszystkim z budową sieci kanalizacyjnej oraz sieci gazowej, a także modernizacja układu komunikacyjnego poprzez podniesienie parametrów dróg, a także wytyczenie eksterytorialne nowej trasy dla drogi krajowej,
- poprawa bezpieczeństwa w ruchu komunikacyjnym,
- zwiększenie lesistości gminy oraz ochrona istniejących kompleksów leśnych,
- wyznaczenie stref rozwoju aktywności gospodarczej oraz nowych terenów zabudowy mieszkaniowej,
- poprawa jakości świadczonych usług publicznych.

Główny atutem gminy jest jej położenie na ważnym szlaku komunikacyjnym, w niewielkiej odległości od miasta powiatowego, jakim jest Kępno i stosunkowo w niewielkiej odległości od Wrocławia. Przebieg drogi stwarza szanse lokalizacji dla nowych terenów aktywności gospodarczej.

9.3. WYSTĘPOWANIE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH

Na obszarze Gminy Bralin występują tereny zamknięte, przez które przebiegają linie kolejowe:

- w miejscowości Bralin: działki ew. nr: 664, 950/1,
- w miejscowości Chojęcin: działki ew. nr: 312, 314, 320, 438,
- w miejscowości Gola: działki ew. nr: 103, 217,
- w miejscowości Tabor Wielki: działki ew. nr: 79, 83, 111, 122, 123.

Integralną częścią niniejszego tekstu uwarunkowań jest rysunek uwarunkowań w skali 1:20000.